

Herman Bang

Excentriske noveller

Bibliotek 1800

Herman Bang

Excentriske noveller

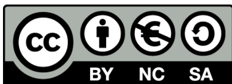
eBibliotek 1800

2024

Ophavsret og brugsbetingelser

Copyright and conditions of use

context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

Excentriske fortællinger

Jeg vil til disse noveller om tre kaster, hvis liv er lidet kendt, føje forsikringen om, at jeg, idet jeg nedskrev disse skildringer, har været såre samvittighedsfuld overfor sandheden – så samvittighedsfuld som nogen rejsende der efter at have gennemstrejfet i årevis på kryds og tværs et fremmed land, nedskriver sine iagttagelser med det ene mål for øje at øge kendskabet til den jord, vi alle beboer.

H. B.

Franz Pander

Franz Panders moder vaskede for folk. Hendes mand havde været snedker og havde drukket sig ihjel.

Måske var denne samme snedker ikke Franz' fader. Madam Pander tog undertiden Franz' barnehånd imellem sine sprukne næver, og hun spilede hans mærkelige slanke fingre ud og beundrede deres buede negle, som var sart lyserøde. Og hun sagde, madam Pander, at sådan havde *hans* fingre været og *hans* negle. Snedkeren var det vel næppe.

Muligvis var Franz en bastard. Han var en kælen dreng og kilden, som man siger, elskovsbørn er. Og han havde fornemmelser som ingen af de andre drenge i "Kleine Dammstrasse".

Drengene kaldte ham for "jomfruen". Navnet blev råbt en dag da friskolen badede i Elben, af klassens vittige hoved: *så* blankhvid og skær var Franz' krop – og siden beholdt han navnet.

Det passede godt. Franz legede aldrig, bandede aldrig og røg ikke. Pokker vide egentlig, hvad han tog sig til. I Kleine Dammstrasse i gadedørene, hvor de andre drenge spillede klink og vendte mølle og skændtes og kom op at slås, var han aldrig. Hjemme på kvisten ikke heller. Mutter Pander kunne sidde angst og vente timevis om aftenen, før hr. Franz kom hjem.

– Hvor har du dog været, Franz?

– Ingensteder.

– Aldrig bestiller du noget.

– Gav konsulinden dig noget?

– Ja, de havde haft selskab igår. Det er finmad.

Madam Pander tog postejen frem fra kakkelovnen, hvor den stod mellem to tallerkener. Franz spiste den med små smæk med tungen som en gourmand.

Det er champignoner, sagde han. Han elskede de levninger, moderen fik rundt i de "gode" huse, hvor hun vaskede, og han spurgte hende nøje ud om navnene, og om hvordan man spiste hver enkelt ting. Til daglig, når han måtte tage tiltakke med Dammstrasse-kost, spiste Franz kun lidt, og det lidt, han tog til sig, indsyltede han sådan i peber, at madam Pander nyste, blot hun så på det – sådan fordærvede han den gode pølse.

Den hele eftermiddag drev Franz omkring på Jungfernstieg. Timevis stod han foran de store galanterivinduer. Mest holdt han af de skinnende forgyldte bronzeting og af dekoratørudstillingerne, hvor lange silketøjer flød. *Der* stod han og måbede. Men længst kunne han dog gabe foran boghandlervinduerne. Det var olietrykkene, han elskede. Billeder, hvor mænd i fløjel sidder tilbords med kvinder i silke og drapperier af rødt og på bordet pokaler af guld.

Der hang et stykke på hjørnet af "Neuerwall": en mørk kvinde, atlaskklædt, i gult, stærkt udskåren, med to perlerader i håret, rakte en rundfingret, diamantdækket hånd til en page, i hvidt, som bukkede dybt – foran det billede stod Franz timer lang, til han blev ganske hed ved det og fik røde kinder. For nu var han fjorten år.

Vinteraftnerne læste han; alle de romaner, hvor en vild fantasi krammer ud hertuginder med brillanter om stolte halse og markiser, som smægter i rosen-orangerier.

Eller han smurte rundt i det rige kvarter langs Alstern og *så* efter etager, hvor de tændte op til fest. Der vogtede han så ved portene til ekvipagerne kom, og han fik hjertebanken ved at være så nær ved damerne, når de svippede ud af vognene med silkeslæbene løftede, og ved herrerne, slankvoksede, med nakkeskilninger og duft af pomade.

Efter hvad der lugtede godt var Franz som gal. Hvad madam Pander kunne rapse – sådan i ny og næ – helt uskyldigt (hva' gør'et at ta'e fra de', som har? sagde hun til mam Fürst ved rullen) på et og andet toiletteb ord af Eau de Lubin eller Ess Bouquet i en lille flaske, hun omsorgsfuldt (herre Gud – når det er for drengen) havde med i lommen, *det* brugte Franz over måde.

– Men sådan gjorde nu også *han* – han, hvis hænder og negle Franz havde arvet.

Og forresten hele figuren. For Franz var skudt op og var på veje til at blive en smuk knægt. Blå øjne, man vidste ikke ret, om de var tungsindige eller sløve, en lille mund – for lille egentlig for en mand – med røde læber og denne fornemme næse, lige, med sine næsebor, der så let kom til at sitre.

Slank og smidig krop.

Sådan så han ud.

Derfor ville moderen også have ham til manufakturen. Hr. Schaltz havde tilbudt at tage ham.

"For nutildags må man købe de glatte ansigter," sagde hr. Schaltz, "og se dem staffere sig ud som prinser for skuffebedrøvelsen. Ellers – gudnåde, om man ser et fruentimmer indenfor sine døre så lang dagen er."

Men Franz ville ikke til manufakturfaget. Sidste vinter, da han en aften drev på Jungfernstieg, var han standset udenfor et stort hotel. En klub holdt bal. Han havde sét ekvipage efter ekvipage rulle frem og damerne stige ud og inde i forsalen kellnersværmen i deres sorte kjoler og hvide slips. Hvordan de bøjede sig over damerne, og når de tog silkeslagene af deres skuldre, og talte til dem hviskende og gik foran dem gennem sale, strålende af lys.

Det ville Franz være.

Han skulle lære i en restaurant i Schaumburgerstrasse. En skummel krog, hvor et par dusin øllede stamgæster kom for at tømme deres sejdler. Franz led ved arbejdet – at skylle alle disse fidtede ølglas i det skidne vand, med *hans* hænder – og han led ved luften med dens stank af bock og stank af tobak.

Men han vidste, at disse år måtte til, og han ventede. Han glædede sig også, fordi han så, han dag for dag blev smukkere. Om aftenen, når han dødtræt kom op på sit hummer, kunne han sidde længe med lysestumpen tændt foran sin stump spejl, og han betragtede lykkelig sit ansigt. Han plejede med ømhed hver skønhed hos sig selv, og for hver drikkeskilling værnede han sine hænder både med liljemælk og andet.

Værtens søn kom hjem. Han rejste rundt som kellner og kom nu fra London bare på besøg.

Han var fuld af historier om hotelpragt med favnhøje spejle og trapper af det pureste marmor og portierer af silke. Og fornemme navne og vine, hvis pris Franz aldrig havde anet, og lange table d'hôte rækker langs blomstersmykkede borde …

Franz slugte hver beskrivelse.

Og en formiddag, da værten og hans søn drev i en sofa – der var tomt i knejpen – fortalte den vidtberejste "historier" derovre fra. Franz vaskede op i sin krog ...

– Man har sine lykkelige øjeblikke – *der* i London – kellneren skød cigarrøgen ud gennem næsen og sagde London med engelsk accent – Satan til aristokrati det engelske – svup sætter de øjnene på en sådan en gulhåret miss, rank i tøjet – ser de tre-fire gange på ens skabning, så det kribler en ned ad rygraden, og man mærker sådan elektriciteten, når man kommer dem nær med fadet ... Na – så har man jo rutinen og kender numret ...

Vært og søn lo fortroligt, og sønnen fortalte om et par "satans heldige proptrækkere" –

– Forstår sig, han var smuk, John Jennings – flot karl ... Men at lady Haverland løb skinbarlig bort med ham og tog med sig så godt som hele butikken, så lorden gerne ku' kigge længe i vejviseren – det synes jeg s'gu dog – og Førner, han blev nu *gift* med en millonærpige – det ku' han da takke sine ben for ...

Franz var gået frem fra sin krog. Med opsmøgede ærmer stod han et par skridt fra disken og stirrede på den vidtberejste.

– At det altså skete.

Farven kom og gik på hans ansigt, mens han lyttede. Husets søn vendte sig pludselig om og så på ham:

– Nå – knægt – du falder i staver ... sagde han og blev ved at se på ham. Og halvhøjt lo han til faderen:

– Der bub' wird glück haben.

Noget klirrende faldt glassene rundt i Franz' balje den formiddag.

Franz var tyve år, da han meldte sig i Jungfernstieg-hotellet.

Direktøren drejede sig på stolen og så på hans hænder med de spidse negle, mens han lod, som om han læste i hans anbefaling.

– Schön – – Eine dritte Stellung im restaurant vacant. De kan tiltræde imorgen.

Da Franz var ude af døren – bleg var han blevet – sagde direktøren ned mod bogholderen, som afvekslende skrev regninger og pillede næse:

– Na – ein netter Zugvogel – nicht?

De første dage gik Franz i lykkelig undren.

Han sneg sig fra restauranten ud på gallatrappen begærlig efter at føle dens tæpper under sine fødder og lade sin hånd glide langs ned ad gelænderets sorte marmor. Han stillede sig på afsatsen, hvor damerne gik ham tæt forbi, smilende og med buketter i hænderne. Og han fulgte med øjnene deres skikkelser – i evig hjertebanken – til de forsvandt ved drejningen, og han så deres dragt og fornam duften af deres klæde mer end han egentlig tænkte på dem selv.

Han vendte tilbage til restauranten og gik ind i den store table d'hôte-sal. Han følte et mættet velbehag i denne sal. Lyset, som dæmpet faldt ind gennem mægtige spraglede ruder; de høje buer, bårne af marmorsøjlerne og lysekronerne, pragtfulde som i en kirke.

Han faldt i staver, til en kollega vækkede ham:

– Tjener De svært ved at drive her, kollega? – Vi har huset fuldt ...

Han begyndte igen at servere. At bringe menuens retter frem og tilbage til restaurantbordene, bestille vinene og trække dem op. Han indåndede duften af maden velbehagelig og næsten

beruset ligesom en rekonvalescent, og uden at skelne, uden at skylde det noget enkelt gik han rundt i noget som en forelskelses velvære.

Og om aftenen, når der endelig blev slukket i salene og de andre kellnere skyndte sig op for straks at falde i søvn, trætte som akrobater, blev han endnu tilbage i den mørke restaurationssal; og han kunne ikke rive sig løs fra dunkelheden derinde, hvor springvandet i bassinet plaskede så stille midt mellem de store vækster, der ragede op mod kuplen i mørket.

Han drev længe om på de skumrende gange og nynnede sagte hen for sig, og kom han endelig op, hvor hans sovekammerater hede i hovederne, sov dybt med åben mund, lå han timevis vågen og følte en susen i sit hoved som en rus af vin.

Alligevel var han ikke træt om dagen.

Således gik den første tid. Så blev Franz vant til det nye liv, og der kom en overgang, hvor han følte sig meget træt og altid søvnig.

Hans kammerater var heller ikke morsomme. De talte om deres egne ting, om pladserne, de havde haft og om hvormeget de fortjente. De havde en kæreste blandt stuepigerne eller i køkkenet, og forresten sov de den meste fritid.

Om gæsterne talte de sjældent.

Og *det* var det, som interesserede Franz.

Johanne, stuepigen på første sal, en høj og robust wienerinde, havde længe passet Franz op hver gang han om formiddagen gik for at "nette sig", og hun holdt af at daske småt til ham og kilde ham på halsen og slås med ham inde i et af værelserne, hvor hun gjorde rent.

En dag kastede hun ham på den uredte seng, hvor han sad på kanten, og slog ham med støvekosten i ansigtet.

Med et bøjede hun sig ned og kyssede ham på siden af halsen, mens hun holdt på ham.

Franz fo'r op, helt bleg:

– Slip mig, sagde han, jeg vil ikke.

Johanne stødte ham arrig fra sig:

– Hvad tror den dumme knægt? sagde hun og hånsk:

– Louis – wie du bist – Louis.

Fra den dag satte Johanne meget ondt for Franz blandt alle pigerne. I grunden nærede de mod Franz et stille raseri. Helst ville de alle i lag med ham, og han så dem ikke. Aldrig så meget som et blink, det mindste skub hen mod væggen i gangene, et knib i armene – ingenting. Aldeles som de slet ikke var fruentimmer. Sådan var han – det var dog irriterende.

Franz bemærkede dem slet ikke.

Men aftenen den dag, da Johanne havde vendt op og ned på ham i sengen, var det, det hændte, det med miss Ellinor fra femten.

"Femten" var en fornem familie, engelsk, fader, moder og datter.

Familien havde boet der noget. De satte sig altid ved Franz' bord, skønt der var træk fra døren, og miss Ellinor havde ti ting at spørge om og ti ting at lade sig bringe, og så faldt et armbånd og så servietten lige ved hendes fødder.

Franz var betaget. Det var som noget bandt ham til det lille anretterbord ved døren. *Der* så han hende i profil. Og der kom over ham en dvælen i hver ting, han passede ved *det* bord: Når han rakte et glas, når han bragte et fad, når han talte, når han

bøjede sig frem. Og han måtte kæmpe for at gå fra hende, og det kriblede i ham blot at røre hende.

Hans blik var på hendes skikkelse uafvendeligt og oftere end han turde, og hver gang han nærmede sig, stod hans hjerte stille.

Når hun ikke var der, var han urolig; og han blev ikke på et sted, og åndsfraværende tog han alt i hænder, og han så ingen og ingenting.

Det gav et ryk i ham, når hun kom – der i døren. Han hilste ikke – alle andre hilste han; hun smilede, og lidt stakåndet bad hun om en sodavand, en avis. Og altid fik hun sagt et par ord, og han skulle tage et fnug af hendes kåbe og hjælpe hende med parasollen. Den var altid stridig, ville så ikke op, så ikke i.

Det kostede dem at komme fra hinanden.

Franz troede og troede ikke, og han ventede ikke og håbede ingenting. Men han måtte være hende nær.

Når hun bare sad *der*, ved hans bord den hele dag og legede sådan, spillende med sine hænder, langs balustraden, som hun plejede, mens hun nynnede ganske sagte. Blot hun ville det.

Men mer og mer urolig blev han. Og han begyndte at nærme sig hende umærkeligt – han *måtte* det – at strejfe et sekund den bordrand, hvor hendes hånd så ofte lå; at betragte længe – så hun vidste det – et bestemt blottet sted af hendes hvide hals.

Miss Ellinor spidsede sin lille mund og så på ham og lo; hun kælede for sin knoklede papa og så på ham; hun lagde sin hånd lige ved hans på bordet og så på ham og lo.

Han tænkte bare på det ene: at komme til at røre ved hende.

Men efterhånden – for de blev der dag efter dag – var det, som det skulle kvæle ham. Hele hans væsen *opsugedes* af hende.

Der var slet ingenting andet end hende. Bare hende dag og nat: hendes hånd, som den havde ligget *der*; og såmange gange havde hun talt til ham – og der havde hun set på ham – ja bestemt …

Om natten sov han ikke, viklede sig ud af tæpperne og ind i tæpperne. Gentog det samme evig. Der havde hendes hånd ligget – *ville* hun røre ved ham? Der havde hun let, *det* havde hun sagt – det lå han altsammen febrilsk og krammede om, så lang natten var.

Og lige med et, når han sad op i sengen, kom han til at se hen på kollegerne, som lå *der*, blegfede og sparkede i halvmørket under den nedskruede gas. Han følte dem så væmmelige, at han kunne have slået dem.

Miss Ellinor var altid den samme. Hun spillede i heden af hans attrå som en kattekilling i skær af kulflammer.

– – Så var det *den* aften. Franz havde vagt på første sal. *De* var ude til stort selskab.

Franz flakkede rundt og havde ikke ro på sig et minut. Han gik ud og ind i anretteværelset og rørte ved alting og bestilte ikke noget. Op ad trappen og ned ad trappen måtte han i et væk. Endelig kom de. Han kendte hendes stemme – hun havde den vane altid at snakke lidt højt i gangene – og hans hjerte stod stille.

Han tog et lys og gik ud på gangen.

– De her, sagde hun.

– Ja – iaften. Stemmen slog klik for ham.

Hun så lidt på ham, inden hun gik ind ad døren, han havde åbnet:

– Hvordan det? sagde hun.

– Min kammerat er syg, sagde han og tændte kandelabrerne på kaminen.

De gamle kom ind og gik ind i værelset ved siden af. Døren stod halvåben.

Miss Ellinor tog sin reviére af foran spejlet. Franz skulle til at gå men blev stående med lyset i hånden.

Så mødtes deres blik i spejlet. Og i et sekund havde han grebet hendes arm og bøjede sig frem og kyssede hendes skulder. Han kom ud, og han følte kun, at hendes puls havde banket under kysset.

Men så blev han grebet af en ubændig glæde. Han styrede sig ikke; han lo og sang. Han fjantede med en søvndrukken kammerat, snakkede og vidste ikke selv, hvad han sagde.

På gangene drev han rundt og sparkede til støvlerne, så de fo'r.

Han gik endelig op; han klædte sig af med en egen festlighed, og sirligt lagde han hvert enkelt stykke ved sengen og gik til ro. Så stille lå han og smilede.

Men næste dag rejste miss Ellinor.

Ved morgenteen, da han bøjede sig over hende, så hun ham pludselig ind i ansigtet og sagde:

– Idag skal vi rejse.

– Skal De rejse – hvorfor?

– Troede de, jeg skulle blive her? Og miss Ellinor lo.

Mer talte de ikke, og de sås ikke mer.

I dage vidste Franz ikke af sig selv. Han spilede uafladelig de magre minder ud og gjorde mekanisk sin dont på de samme steder, hvor hun ikke mere var.

En stærk støj, et nyt ansigt vakte ham pludseligt, og han *så* et øjeblik salen, balustraden, de kendte borde og menneskene rundt om. Så faldt han tilbage i sin døs led ved alting og med en smerte i sit bryst som et stik.

Sådan gik en tid, indtil han en smuk dag vågnede, og pludselig syntes han, at det hele var så langt borte og længe siden og næsten som noget, der slet ikke var hændet *ham* eller kun var drømt.

Og ville han fange minderne igen, var det, som havde han en lang vej at gå, og havde han fanget dem ind, stod han og faldt sløv i staver over sin skat.

Han gled ud i sin selvdyrkelse igen. *Det* var forbi.

Han gik rundt i sin sløve dont, slatten og uden en tanke.

Efterhånden kom også kellnersulten over ham. Han led ved at bringe de krydrede retter ud og ind. Lugten fristede ham, så han måtte kæmpe, for ikke pludseligt at gribe ned i fadene og mætte sig hastigt og forslugent.

Han kunne føle som et raseri, når han med et drikkeskillings smil anbefalede for lækkersultne gæster de retter, han ikke selv skulle smage, og henne fra sin krog fulgte han så begærligt hver en bid, som gæsterne nød.

Men kom han ned i kælderen: *der* spiste kellnerne i rummet overfor vaskekælderen – luften var tung af osen af det kogte tøj, og svedige kastede kollegerne kjolerne og sad med opknappede veste over maden – lagde han skeen fra sig med mæt væmmelse.

Og sløve sad karlene overfor hinanden langs bordet og rørte ikke den tunge grød og det flossede kød fra bouillonen.

Men kom Franz op i salen igen, skreg hungeren i ham. Og bleg bragte han retterne frem og tilbage, mens han smagte dem på sin tørre tunge.

Bag døren, på trappeafsatsen, stoppede han en roulette i sin mund, rev benet af en kylling og slubrede sauce i sig af skålen, hastigt og sky.

Om tirsdag aften, når han havde fri, klædte han sig på, og han opsøgte en restaurant, hvor han ikke var kendt. Han næsten løb den hele vej, og han kom derhen hidsig, stakåndet af sult. Så tvang han sig til at spise ganske langsomt og smagte sindigt hver mundfuld, indtil han, næsten som i en rus, forlangte mer og mer, og spiste hastigt og over måde; for på en gang at blive mat og overmæt og sidde med de mange halvtømte glas foran sig, ludende og halvfuld, i et trægt velbehag.

Og så gik han hjem og sov, snorkende, en tung søvn.

En tirsdag aften kom han tidligt hjem, og han satte sig på en bænk udenfor hotellet under lygterne.

Han var mæt og en smule ør.

Det havde nylig regnet, og der var rigeligt med vandpytter på fortovet. Damerne trippede af med løftede skjorter, vimse på benene, ud og ind om pytterne.

Franz så på de mange fødder, *der* et smalben, *der* en læg, en fæl platfod i en galoske … Nysgerrig så han fra fødderne op på de svajede figurer. Ansigterne var så friske under slørene.

Han søgte at fange et blik. Så *hun* ikke på ham? Han rejste sig og gik efter.

Urolig fulgte han hende, med øjnene fæstet på den slanke figur og nakken, som skinnede under det opskrabede hår …

Men hun bøjede op om Neuerwall og vendte sig ikke ...

Han gik tilbage, jagtede igen uroligt, forfølgende en smækker statur, som gled frem, sært vuggende i hofterne ... Hun gik ind i en port og kom fra ham.

Han strejfede igen.

En gadejægerske stillede sig op foran ham:

– Hvad vil min lille ven? sagde hun.

Franz fo'r sammen og så hende ind i ansigtet. Så lagde han sin arm ind i hendes, og de gik hen ad fortovet mod lyset fra Alsterpavillonen.

– Så "nussebenet" keder sig, hva'? Pigen blev sødlig.

Men pludselig slap Franz hendes arm og løb.

– Hva' – gør han nar – pigen skingrede – ved man, hvad man vil, lømmel ... Sådan en – engagerer han en dame – og vil ingenting ...

Så var Franz udenfor skudvidde.

Han næsten løb hele vejen hjem. Hjemme gik han straks i seng. Men hele natten kastede han sig og sov slet og uroligt.

Han drømte om Ellinor uafladeligt.

Hen mod morgenen stod han op. Han kunne ikke mere blive i sin seng. Han var urolig, som om noget forestod ham, noget skulle ske. Han gik ned i gangene, hvor det skumrede; der drev han op og ned, han standsede foran dørene, og han tog dameskoene op med nænsomme hænder og så på dem, længe; og han lagde hånden ned i dem, som troede han, han kunne fornemme føddernes lune varme.

Den dag skælvede han, blot han nærmede sig en kvinde. Duften fra en bøjet nakke slog op imod ham, og jog ham blodet

i strøm til kinderne. Og det var, som havde han med et tusind øjne til at sé hver skønhed.

Det var det fine purr af et hår langs en tinding; en letdannet runding af en kind, en hofte og et liv at lægge sin arm om; blot et lys på et atlaskestramt bryst – det var nok til at friste ham.

De dage kom en svær blondine til hotellet. Første gang, hun kom ind i restauranten, tog hun sin guldlorgnet op – Franz så det – og mønstrede kellnerne. Så valgte hun ham.

Franz gik frem og ventede, hun skulle bestille noget. Han havde en egen måde at stå på, med hovedet lidt bøjet og med hænderne halvt foldede foran sig.

Damens mand kom til og satte sig.

– Nå – ta'er vi diner'en, sagde han og vendte sig: Hm – hm og han lo – det var en sand Ganymed, sagde han. Å – hva' kellner – to diners ...

– Vel ... Franz gik et par skridt. Så sagde damen og ikke just sagte:

– Hans skjortebryst var renest, du ...

Franz tilbragte tre nætter udenfor den dames dør; sky, trykket op i døråbningen som en tyv, angst for at møde skopudserne, som drog igennem korridorerne med deres kurve; tænderklaprende af kulde.

Han sneg sig ud af sin seng, den brændte under ham; han satte sig i et anretterværelse, og han slog vinduet op for at få luft og ånde. Han bandede sig selv, og hans hjerne havde ikke anden tanke end dette begær.

Han tog hendes ligegyldige blikke frem i sine tanker, og han lagde et håb i dem, så dumt, at han lo deraf. Han så hendes skikkelse og hørte hendes stemme og så hendes fingre, runde

som hvide snoge. Og han gik tilbage til døren, og han stod der, til det dagedes. Han vidste, det var aldeles forrykt, og han blev der.

Og da hun rejste, kom en anden. Der var ingen standsning mer. Det var knap kvinderne, han elskede, det var en mund, en hals, et skønhedsmærke, en krop.

Han spejdede efter hver kvinde. Han håbede på hver eneste ny. Han vidste, han bød sig så tydeligt frem. Hele sin skønhed, og hvor målte han den ikke med andre mænds, *deres* mænd – han bød den til. Men de *så* ham slet ikke.

Han stod ved siden af – som en *ting*. Travede af med fadene og servietten – en ren *genstand* – han *så* så godt sig selv.

Men om natten kom der hastige minder om et blik på hans ansigt, en varm hånd, da han fik drikkepengene. Og han hidsede sig op ved denne nippedrik, der kun æklede hans tørst …

Ofte stjal Franz sig ud af restauranten til flakkende fart gennem gangene. Han lurede ved dørene. Han kiggede ind ad nøglehullerne.

Ved table d'hôte, hvor herrer og damer sad i rad, kunne det hænde, at en mand, der med smil havde bøjet sig frem mod sin naboerske, trak sig lidt brusque af vejen. Han blev så underlig ved det blege ansigt over fadet, når Franz dukkede frem. Knægten havde ligesom *had* i øjnene.

Efter bordet, ved kaffen, kunne en herre, når han fik tændt, vende sig til sin kone, sin søster:

Pokkers smuk karl, sagde han. Franz hørte det.

Og hun løftede blikket og så på ham som på et stativ og sagde:

– Å ja – på en buk.

Sådan gik dag efter dag.

Han tænkte slet ingenting uden *det*.

Han stjal som en tyv flygtige berøringer; de mærkede det slet ikke. Han næsten fornærmede dem – de *følte* det slet ikke.

Og når da en ny dag havde slæbt sig frem; og det var blevet aften og tomt i salen, stod Franz timevis lænet til balustraden; uden at gøre en bevægelse, stirrende og bleg under det elektriske lys.

Der arbejdede i hans hjerne en tom fortvivlelse, et afmægtigt raseri, som søgte om et svar og intet fandt og ikke vidste, hvorhen det skulle vende sig.

Undertiden gik han hjem. Han syntes, det dulmede.

Madam Pander sad og smågræd.

– Sidder han ikke *der*, sagde hun til rullekonen, og ser ud som elendigheden i ansigtet og si'er ikke det Herrens ord. Men man ved, hvad det er – ja – mæn – man ved hvad det er ...

Han ville ikke ha'e lys – det var bedst i mørke. Stille lagde han tøjet fra sig og han sad i den gamle sofa i hjørnet. Madam Pander tog en stol og satte sig foran ham.

Hun tog hans hænder imellem sine og klappede dem sagte. Og han smilede træt og stille til hende og lagde sit hoved over mod hendes skulder.

– Hvad er der, min dreng – lille dreng – hvad er der med min dreng?

Han knugede hænderne fast og svarede ikke. Og madam Pander følte hans pande brænde mod sin skulder og sagde igen med en stemme, gråden næsten gjorde uforståelig:

– Hvad er der med min dreng – lille dreng – gør de ham ondt?

Men når Franz var gået, forbandede madam Pander til rullekonen alle fruentimmer:

– For dem er det, *det* rak – Herre Gud – og han har det jo ikke fra fremmede.

En tirsdag aften gik Franz i teatret. Ud til Carl Schulze at se en operette.

Det var en tyrkisk historie om en prinsesse.

Der var en tyk eunuk med udstoppet mave, som gjorde elskovsfagter, så hele huset hvinede. De kaldte ham frem og frem, og han gjorde sine fagter om, stadig kådere og sang sin vise igen:

Aber – es hat keinen werth –
Es hat keinen werth.

Franz sad i mørket i en loge. Han lagde hovedet tilbage mod væggen og græd.

Da akten var forbi, gik han.

Han skråede ned mod Gänsemarkt og ind i en af gyderne i det kvarter. Han blev der om natten.

Men da han vågnede henimod morgen og så hende ved siden af sig, i tusmørket, fo'r han op og løb derfra.

Han følte en væmmelse, som kunne han udspy sig selv. Han brændte, og hans hoved smertede. Ækelheden kvalmede ham, så han stønnede.

Han gik hjem, men i seng ville han ikke. Ad bagtrappen sneg han sig ned i restauranten.

Det var begyndt at blive lyst, og en grå dæmring faldt ind gennem glastaget.

Franz satte sig på stentrappen med hovedet i sine hænder.

Og mens han sad her stille foran dette rum, vidnet til hans liv, gled alting ud i en dyb og bundløs, en ubeskrivelig lede.

Han så langs balustraden – stolene var stillet op på bordene, de halvskidne duge lå bredt derover … De kunstige palmer struttede døde op i deres majolikapotter.

Franz havde ingen tanke, følte ingen smerte. Men i hans sind kom op noget som en bedøvet forbavselse over, at dette var livet.

Lampeslukkeren havde glemt sin lange stige igår, da han slukkede. På dens trin stod Franz, da han klyngede sig op på stangen over døren.

Fejekonerne fandt ham, og der blev en svær ståhej, og natportier'en kom til. Fæl så han ud med tungen ud af halsen, varm var han endnu.

Direktøren kom ned i nathabit, og bandede, så det rungede i salen. Et par kolleger slæbte ham op på tredje sal i et bagageværelse.

De ryddede et bord for vadsække og hatæsker og lagde ham der midt mellem kufferterne. Et par kartoffelskrællersker vaskede liget og dækkede det med et lagen.

Op på formiddagen kom Johanne ind. Hun ville se ham. Langsomt løftede hun lagenet, kun hovedet lod hun dækket. Hun græd ikke men så stille på ham.

Han var hvid som marmor, hun havde aldrig set noget så smukt.

Og mens hun så på dette døde legeme, der havde været hæget med såmegen forgæves omhu, rakte Johanne – hun vidste ikke hvorfor – hånden knyttet op imod himlen.

Fratelli Bedini

Han blev vækket ved et rusk og fløj op i skræk og gned øjnene og troede, at moderen var død igen. Han så jo nat og dag det lange lagen over liget på sengen og mændene, som var kommet ind og havde slæbt moderen ned ad trappen, pakket i et lagen; en tog ved hovedet og en ved benene, for at få hende i kisten nede i gadedøren.

Men det var kun faderen, som gav ham et rap til: Du ska' op, sagde han. Ta' klæerne på dig. Vi ska' ud.

Drengen vidste ikke om det var nat eller morgen, men ud af slagbænken kom han. Faderen var ikke sådan just at spøge med. Han var møllekarl, og det kunne hænde, at han i farten håndterede drengene ligeså rask som sine sække.

Derfor fik Klaus klæderne på sig i en hurtighed, alt mens han skottede til lampen og tænkte på, hvad tid det vel var på døgnet.

– Vask dig, unge, sagde faderen, som stod med lampen. Det var første gang i Klaus' liv, faderen havde brudt sig om enten han var ren eller skiden.

Og større endnu blev drengens forbavselse, da faderen pøsede hans hår over med vand og gav sig til at rede ham med den gamle kamstump.

De to andre unger var vågnet i slagbænken, og søvndrukne og forbavsede så de til med opspilede øjne.

Det bankede på døren, og nabokonen kom ind:

– Er de færdige, spurgte hun.

– Ja – jeg står kun og pudser ham til – nå, så gik vi.

Nabokonen mønstrede Klaus: Jeg står ved mit, sagde hun, at de ta'r ham. Han *har* skabelonen.

Henne i slagbænken begyndte de to at hyle, de forstod ingenting af det, og så var de bange, de skulle ligge i mørke. Klaus stod forbavset over sig selv med sit vandkæmmede hår, mens nabokonen bandt ham et lommetørklæde om halsen. Han vidste ikke, hvad al den pynt skulle til.

Faderen så til dem, der hylede i bænken.

– Se til, den hvinen får ende, sagde han og slukkede lampen. Nabokonen og han og Klaus kom hen til døren. Henne i bænken klynkede det småt.

Der var lys og mange folk på gaden. Klaus sjaskede af ved siden af faderen. Nabokonen snakkede:

– Vist måtte vi afsted iaften – der er nok om det ben må man tro, der hænger i – tro bare ikke det – og så var *han* forsørget ...

Ja ... gryntede mølleren.

– Ja – det må De nok sige ja til ... Som om det var let for fattigfolk, når konen falder fra og man sidder der skinbarlig med ungerne – nej – tro bare ikke det, siger jeg – –

De blev ved at gå. Klaus var helt ør og fortumlet. Faderen gav bare grynt fra sig og tog lange skridt; for konen gik det som kæp i et hjul:

– Og fint er det – for jeg ser 'et, når jeg fejer – i garderoberne – de ta'er 'et ikke så nøje, de folk – om de gør – både i silke og fløjel er de, og han i loftet har fingrene så behængt med diamanter, så man ser ikke, hvad de er gjort af ... om man gør. Klaus hørte til og begreb ingenting. Faderen nikkede og gentog en gang imellem:

– Ja – når de bare havde ham – –

De gik ind af en lille dør i et stort, gråt hus. Der var en underlig luft på trappen. Faderen blev mere klein og senere på benene i trappen, konen var geskæftig og spurgte et par karle, som havde travlt og løb forbi.

– Ja – de er i garderoben.

Hun lukkede en dør op, og de kom ind i et stort rum, hvor der var mange lys og stor ståhej. Klaus spjælkede øjnene op, han fik fingrene i munden: sådan noget – nogen løb nøgne omkring og sprang op ad hinanden, og én lå på gulvet og sprællede med benene.

De havde guld om livet.

Faderens arm kom tøvende ned om hans skulder. De stod fremmed, trykkede ind til hinanden.

Nabomadammen slog ud for en af de nøgne, og tilsidst kom han hen med hende.

Han så op og ned ad Klaus, talte med faderen og gav sig til at række og strække i Klaus' arme. Drengen stod forbløffet, ind til faderen og var lige ved at græde.

Den, som sprællede med benene havde fået en dreng hen, og han hev ham op i luften med fødderne ligesom sækkene i trisseværket på dampmøllen.

Den nøgne spurgte ud og følte Klaus både på brystet og på benene.

En klokke begyndte at ringe, og alle de nøgne fo'r op og strakte kroppene. Han, der spurgte, løb og sagde: Imorgen – hvor vi boer. Henne foran spejlet gav en mand ham noget mel i ansigtet.

Der begyndte at spille en musik, og de nøgne løb ud i gåsegang, den lille, som blev hevet i luften, var sidst ...

Og så hørte de en støj og mange, der råbte og klappede …

– Ja – så ka' vi gå, sagde konen. De gik hjemad, i langsomt trit, uden at sige meget. Da de havde gået længe, sagde faderen og stod lidt stille:

– Ja – når drengen beholder hele lemmer, madam.

Madammen sagde: Det er en øvelse.

På det sidste stykke vej gik faderen med Klaus i hånden.

Da drengen hjemme havde lagt sig ned under tæpperne og kneb sig ned til de to brødre, som sov tæt ind til hinanden, lå han længe vågen, og han så stadig de nøgne, mens de løb ud og hørte musikken og råbene. Og han sov ind, hed og fortumlet.

Den næste dag hentede madammen ham – faderen var på møllen – og de gik ud igen. De traf den nøgne fra igår i sengen. Hele stuen var fuld af kasser og klæder og meget stads, som lå rundt om.

Den nøgne vendte sig i sengen og sagde:

– Nå – er det Dem – klæd ham af, madam. Madammen begyndte at klæde Klaus af omme bag en kuffert. Men skjorten ville drengen ikke have af, og han begyndte at græde og hagede sig til kufferten.

– Flæber han, så bring ham ligeså godt væk straks, sagde den nøgne.

Så fik madammen skjorten af Klaus og skubbede ham frem på gulvet.

– Hvor gammel er han?

– Otte år, var madammen der – ikke ældre, ikke det gran, tro bare ikke det – en dejlig skabning det ve' Gud – og hun drejede på Klaus.

– Kom herhen – Klaus gik hen til sengen, han flæbede og sneg sig sidelæns – lige ben – bøj ryggen.

Den nøgne strakte hånden ud under dynen og følte Klaus ned ad ryggen.

– Hvad hedder du?

– Klaus, kom det lidt mygt, for han tog hårdt.

– Klaus – Satan – turen kom til brystkassen – god statur – Klaus – sacrebleu – for et navn i Bedini-troupe – na – lige meget: på plakaten ka' han hedde Giovanni … han hed Giovanni, som brækkede rygraden.

– Ja – gi' De ham, hva' navn De vil, sagde madammen, der så til, han beholder nok sit kristennavn endda.

Den nøgne slap Klaus og lagde sig tilbage i sengen:

– Vel vi ka' ta' ham, sagde han, og straks. Imorgen går vi til Breslau – kom så med ham i morgen tidlig ––

Madammen jagede klæderne på Klaus, og var idel veltalenhed, til hun fik en thaler i dusør.

Udenfor døren spyttede hun på mønten og klaskede den ind i den flade hånd.

– Handsel, sagde hun. Det var sjældent, hun så så store mønter.

Klaus forstod nu nok det hele. Han skulle også gøre kunster og have de hvide ben på og stadsen om livet. Han bestilte ikke andet hele dagen end at le og synge.

Han fortalte for brødrene, som ikke begreb og blev ved at spørge og spørge ham.

Men om aftenen, da de alle tre lå i slagbænken og hviskede, lagde den yngste pludselig armen om Klaus' hals og midt under al glæden græd han. Og da han begyndte, græd de to andre

også, stille, og begge brødrene klappede Klaus på kinderne og knugede sig op til ham.

Længe græd de og snøftede de i tæpperne. Og endnu i søvnen holdt den yngste så fast om Klaus' hånd, og gråden gjorde deres ånde tung.

Da møllekarlen kom hjem, sent, han havde haft vagt, fik han besked af nabomadammen som snakkede og priste og bare tav om de tre mark.

Da faderen kom ind til sig selv, tændte han, og mens han gik rundt og varmede lidt kaffe og tog brød frem, skævede han til slagbænken. Så med et slukkede han lyset, og han sad og fandt munden i mørke og krøb så i seng. Men han lå og kastede sig og megen søvn fik han ikke.

Om morgenen stod han op, før drengene vågnede, og han gik over gangen over til nabomadammen i køkkenet.

– Ja, så er 'et jo idag, sagde hun.

– Ja – det er jo idag, sagde mølleren. Der blev en lille stilhed.

– Han ska' derhen nu til morgen ...

– Ja – han ska' det ... De tav igen. Men det er dog en svær håndtering – han stod lidt: Jeg tænkte det, sagde han så, om de gav noget for det ...

Konen så hurtigt op:

– Vil Johan *sælge* sine børn, sagde hun indigneret.

Møllerens blik gled væk: Jeg tænkte blot, det var en farlig håndtering, sagde han lavt.

Madammen lagde sig ned og pustede til uden:

– Jeg ville være glad til, sagde hun. Det ved Gud.

Johan stod lidt og så ned på hende. Så gik han.

– – Om aftenen var Klaus med Bedini-truppen i Breslau. Fra den dag hed han uden videre vrøvl Giovanni.

Et par dage efter begyndte Giovanni at arbejde.

Han øvede om morgenen sammen med de fire elever; helt nøgen skulle han stå på hovedet op ad en kuffert. Papa Bedini lå i sengen med en pisk og kommanderede. Undertiden prøvede han uden videre nødvendighed, om snerten virkelig kunne nå Giovannis kuffert, og han tog det ikke så nøje, hvor han ramte.

"Araberen" lærte Giovanni rygbøjning. Araberen var parthaver i truppen og en hidsig mand med skarpe tænder. Han bed rask til, når det ikke gik med bøjningerne.

Fjorten dage løb Giovanni rundt med et uldtørklæde om halsen. Den bar blidt mærke af araberens gebis, fordi han var faldet på 100 i en rygbøjning.

Giovanni fik en vane med, såsnart nogen talte til ham, at bøje hovedet og vende nakken til; og sad han efter prøven og skrællede kartofler eller skyllede salat, slap han ved mindste støj salaten, så det svuppede i vandet og holdt armen op. Han var altid rede til at stikke i hyl, blot han så en hånd fare lidt rask ud af en bukselomme.

Men om aftenen, når de klædte sig på i garderoben, og febrilske og hede strakte kroppene i øvelser, og regissørens klokke gik og bruset af musik og bifald steg op fra salen, – blev Giovanni urolig, som måtte han med; han stod i kulisserne, mens de arbejdede, og han følte det, som var det hans egne lemmer, der spændtes.

Araberen lod ham prøve om formiddagen på teatret. Akrobaterne sad med dovne kroppe rundt i salen ved deres øl, to og to, timevis uden at tale. De slog med krusene i bordet en

gang imellem, når araberen fangede Giovanni på sine fødder. Ellers var de dorske og tavse i den halvmørke sal.

Der kom en hidsig kappelyst over Giovanni; smidig var han som en killing.

En dag hørte han papa Bedini sige i kulisserne:

– Ja – den dreng har en blød krop.

Så begyndte han at optræde med de andre. En time, før de skulle ind, arbejdede han med araberen i garderoben. Mens hele hans legeme svedte, klaprede hans tænder i munden af angst.

Når de kom ind på scenen i lysene, og deres vals lød, og de havde hilst, med de varme og skælvende hænder i hinanden, og de havde gjort de første kunster, sat fra i de første spring, var det, som de blev taget op i en hvirvel, og de hverken så eller hørte mer. De havde ligesom på én gang fået hundrede sanser spændt og havde mistet hver sans.

På en gang blev de alle forvirrede, og de vidste ikke de kunsters følge, som de havde gjort hundrede gange; men som forvildede satte de i med rasende saltomortaler, alle på én gang, mens publikum jublede.

Når tæppet faldt, lænede de sig forpustede til kulisserne; svimle som folk, der har danset for længe, gyngede gulvet under dem, og de kunne næppe stå på deres egne ben.

De gik tilbage til garderoben og pludrede og lo, mens de klædte sig om, til pludselig en bly-træthed tog dem, og de sad, endnu tungt åndende og svedige, helt sløve.

Giovanni faldt i søvn på sin stol.

Papa Bedini troede på onde øjne. Når der var onde øjne i salen, gik pyramiderne itu, og de snublede i springene. Så

mærkede Giovanni en gang imellem araberens rare tænder gennem sit trikot.

Og drengene var raske på hænderne for at få klæderne på sig og komme ud af garderoben, hvor papa Bedini i raseri rev sig hårene af hovedet, siddende foran sit spejl.

De rejste rundt fra by til by, uden forandring. De øvede om dagene og arbejdede om aftenen. I tidens løb fik de en ny elev – de købte et kønt lille pigebarn etsteds i Böhmen. De boede altid sammen og lejede tre stuer. Araberen og papa Bedini havde de to. Drengene og den lille Rosa havde det tredje. Og det forblev sådan, mens de voksede til gennem årene.

Det var en ny slags Paradisets have – uden noget kundskabens træ på, hvad der var godt og hvad der var ondt. De unge legemer, som var så vant til at være nær hinanden, vidste ikke af at nægte sig noget, og da Angelo i nogen tid havde været kæreste med Rosa, blev Giovanni det, og ingen af dem vidste, at der var noget ondt i det. Det kom jo af sig selv, uden at de havde så meget som tænkt på det.

Giovanni var seksten år. Slank og rundsvajet. Hovedet rankt.

Angelo kaldte ham for "Ilderen". Og der var også sådan noget af rovdyr-art over ham, når han satte i spring – hovedet dukket, med sammenkneben mund – fra araberens skulder.

Papa Bedini gav ham rigeligt med lommepenge, fordi han var bange for, han skulle gå fra truppen.

Giovanni stred meget med sin krop. Til tider var den hård og stridig, og han kæmpede med den som med et ubændigt dyr, som ikke vil føje sig. Hele formiddagen arbejdede han, og om aftenen vænnede han i garderoben legemet til, timevis, så det var badet i sved.

Han følte til sit legeme en stolt kærlighed, som en sportsmand for sit yndlingsdyr, og når han øvede, talte han opmuntrende eller hånsk til sine egne lemmer.

På de ulykkelige aftner, når han gled i sine spring, blev han grebet af et dumpt og hadefuldt raseri mod sit legeme. Under skældsord løb han, vild, hovedet mod kulissevognene, eller Angelo og han fo'r sammen, ude af sig selv, og de brødes som ville, til de stønnende faldt om af træthed på gulvet.

Og de overspændte lemmer tog ud deres ret, så de sad siden i restauranten, dvaske, med sløve øjne som dyr, der fordøjer.

Klovnerne og sangartisterne pludrede op og havde meget med kortkunster og øjeforblændelser og fruentimmerhistorier. Men akrobaterne sad hen lade og smilende, trætte af at slæbe på deres egen styrke.

Kortene kunne vække dem. Hidsige og med skinnende øjne spillede Giovanni og araberen ofte til langt ud på natten, under den nedskruede gas i krogen. Kellneren snorkede med overkroppen frem over disken.

Kvinden spillede ingen stor rolle for Giovanni. Han kunne nok fare over en kvinde med ubændig rasen.

Men næste dag ville han ikke have kendt kvinden igen, og der gik lang tid, inden han søgte til en anden.

– – Bedini-truppen skulle til Renz.

De ventede i garderoben før den første prøve. Tavse gjorde de deres øvelser; papa Bedini mindede dem om en tur. De andre nikkede og blev ved.

Angelo spurgte:

– Er den gamle her?

– De sagde, han kommer.

De blev ved. De kridtede deres såler og ventede på regissørens tre slag. Nede i cirkus var der halvmørkt og skummelt. Et par gamle fædre sad tilknappede og stive i parkettet med høje silkehatte og guldknapsstokken mellem deres ben. De hviskede sagte.

Som på kommando rejste de sig og hilste en stram skikkelse, der kom og satte sig i en loge.

Ham.

Angelo hviskede stakåndet.

– Se – den gamle.

Giovanni følte, som der ikke var plads til hjertet i brystet på ham, sådan hamrede det.

Der var så stille, at han mærkede vimplen, der slog mod taget, helt oppe i rotunden. Så stille var der.

Bedini-truppen havde en heldig dag.

Da de var færdige med at arbejde, kom en herre hen til Giovanni.

– De arbejder godt, sagde han. Har De aldrig arbejdet på hest?

– Nej – kun parterre.

Herren så på ham og snoede knebelsbarten med en slap, diamantbesat hånd:

– Hvor gammel er De?

– Tyve år.

– Hm. De kunne lære endnu.

Herren vendte sig og gik fra ham. Staldkarlene, som fejede, hilste ham.

– Hvem var han? spurgte Giovanni.

– Han? Mr. Cooke.

– Cooke – jockeyen.

– Ja.

Giovanni mærkede en fin duft, jockeyen bredte hen gennem stalden.

– – Giovanni opsøgte sin fader. For fire-fem år siden var faderen faldet gennem en lem og var blevet halt. Han var bud hos en boghandler og humpede af med sine pakker i alskens vejr. År og cognac havde illumineret hans næse.

Han kom haltende om morgenen og sad ved Klaus' seng og krammede sin skindhue og sagde mange mærkelige ting om lykkens stjerne og andre, som havde "pech". Han pressede jævnt markstykker af Klaus og haltede af med takke-snøften, når han havde fået mønten.

Om søndagen gik Giovanni hjem.

Brødrene blev støjende glade, da de så ham, de faldt ham om halsen og kyssede ham. Og lidt efter sad de alle tre og så på hinanden, og de vidste ikke, hvad de skulle sige – men sad der.

Giovanni gav dem cigaretter, og de røg alle tre, tavse og sært generte ved hinanden. Der gik en stund.

– Nu må jeg vel gå, sagde Giovanni.

– Skal du gå?

– Ja – det er det bedste. Farvel da.

– Farvel – Klaus.

Brødrene fulgte ham ned, og de stod i gadedøren og så efter ham, til han var drejet om hjørnet.

Brødrene bad også Giovanni om penge, så tilsidst blev det knapt for ham. Han havde længe tænkt på at fordre "part" af papa Bedini. Nu gjorde han det – Bedini og araberen løb panden mod væggene og gav ham parten.

Om aftenen gjorde Giovanni staldmestertjeneste, når truppen selv havde arbejdet. Artisterne stod segnefærdige af træthed, med deres parfumerede hoveder og korslagte arme. Og medtagne af den lange ståen ørkesløst, på ét sted, skiftedes de til at læne sig til logevæggene for at få støtte blot ét minut.

Når den store pantomime var begyndt, blev de jaget gennem hastige omklædninger og de fortumledes af farverne og støjen og det elektriske lys. Så kom Giovanni hjem, slæbende træt, og sov, så kanonskud kunne ikke vække ham.

To ting interesserede Giovanni: jockeyen og løverne. Han beundrede med kenderens øje jockeyens spring, han søgte at lære ham kunsten, fiffene af. I en af pantomimerne var mr. Cooke og Giovanni englændere og sad ved siden af hinanden.

– Jeg ville gerne lære et andet arbejde, sagde Giovanni.

– Det kan De jo.

– Parterre betaler sig ikke.

– Naturligvis. Ville De arbejde på hest?

– Hvis jeg kunne lære det.

Den næste aften sagde jockeyen:

– Jeg har tænkt over det. De kan øve på en af mine heste. De må kunne springe jockeyspringet. Vi vil forsøge.

Et par dage efter begyndte Giovanni at øve med mr. Cooke. De arbejdede timevis om eftermiddagen, når manegen var fri.

En ung bleg mand kom altid til prøven. Det var mr. Batty, dyrtæmmeren. Han sad stille med sit ubevægelige ansigt, fra de begyndte, til de holdt op. Han fulgte dem med øjnene i arbejdet, og en gang imellem nikkede han til Giovanni.

Giovanni var hidsig, slog sig i raseri på benene og bøjede pisken til en slynge, så den fløj langt op i amfiteatret. Mr. Cooke

råbte til hesten med små afskårne hvin.

Giovanni tog tilløb, bukkede sig sammen, udstødte et skrig og satte fra. Han fejlede og faldt. Han forsøgte igen, sprang fra og faldt. Og stående midt i manegen stampede han jord og høvlspåner op under sine hæle.

Efter prøven bragte den unge blege mand Giovanni et uldtæppe.

– Tag det på, sagde han. De forkøler Dem.

– Tak – mr. Batty. Giovanni tog tæppet om sig. Hvordan synes De, det gik.

– Å – det kommer.

– Tror De?

– Ja vist.

– Farvel, signor Giovanni. Han gav Giovanni hånden.

– Farvel, mr. Batty. Vi sés.

Og de skiltes. Det var et mærkeligt, halvt sørgmodigt og tavst venskab, det mellem Giovanni og mr. Batty. Det var kommet sådan lidt efter lidt.

De spiste i cirkusrestauranten ved det samme bord, de hentede hinanden om morgenen, og de fulgtes hjem om aftenen.

De havde aldrig mange ord, men de holdt af hinanden. Når om aftenen det mægtige løvebur var rullet frem, og Batty med sit hvide ansigt gik forbi staldmestrene ind i manegen, gav Giovanni ham hånden. Det var kommet sådan en aften, uden at de havde tænkt over det, og nu skete det hver gang, når Batty gik ind. De vekslede et håndtryk.

Da Giovanni kunne jockeyspringet, sagde han op hos Bedini og ville tage engagement i en mindre cirkus for øvelsen.

Han havde optrådt sidste gang, og Batty og han gik hjem.

De var begge bedrøvede og, tavse som de gik, hørte de deres fodtrin gennem de stille gader.

Batty løftede hovedet og stille sagde han – lyset fra lygten faldt på hans blege ansigt:

– Ja – om vi ses igen.

Giovanni havde tænkt det samme. Han tog febrilsk om Battys hånd:

– Batty, sagde han.

Batty gik videre, og stille som før og lavt sagde han:

– Man ved jo, det kommer en dag. Ingen af dem talte mer; de kom til Battys dør.

– Nu lev vel, sagde Batty.

– Lev vel, du, sagde Giovanni. De så bedrøvede på hinanden og fandt ingen ord.

Så gik Batty ned ad gaden.

Giovanni var blevet jockey. Han drog fra cirkus til cirkus og fik et stort navn. Publikums yndling var han allevegne.

Det var ridtets voldsomhed, som betog. Ingen red så ustyrligt som han. Han føjede det store brospring til jockeyridtet. Han lagde vovestykke til vovestykke; ikke var der det hårsbred mellem kvæstelsen og ham.

Midt under ridtet kom som en rabies over ham. Alt svandt væk, lys og loger og kvinderne, og han følte kun under sig den gyngende og stønnende ryg og han skreg gennem sammenbidte tænder.

Når ridtet var endt, var det sort for hans øjne og med sammensnøret hals faldt han om på uldtæpperne i garderoben og lå plat som en klud.

Om dagen var han alvorlig, sat og få mælt.

Det havde været en aften, da han var engageret i Petersborg hos Cinicelli. En trapezkunstner var styrtet ned fra det øverste af rotunden. Han tabte balancen, de hørte et skrig, så legemet gennem luften, og kvæstet lå kammeraten i manegen. To timer efter var han død.

Da kisten på begravelsesdagen blev sænket i jorden, stod alle artisterne tavse rundtom graven. En efter en gik de hen og med ubevægelige ansigter så de stumme ned på kisten.

Ulykken gjorde et stærkt indtryk på Giovanni. Han var ikke bange, han blev snarere endnu mere forvoven i sit ridt. Men udenfor arbejdet var han alvorlig, næsten sørgmodig. Han havde set, i hvis brød han tjente.

Han spillede ofte og højt. Med bankende pulse – årerne svulmede i hans pande – sad han halve nætter ved kortene og fortsatte med pengedynger foran sig ridtets spænding.

Så var det han i Cirkus Carré traf miss Alida, ståltrådskunstnerinden.

Straks, da hun kom ind den første aften og kastede den røde atlaskes kåbe fra sig på jorden og stod i sit blege silketrikot og bøjede sig for publikum, som brød ud i bifald blot ved at se hende – skød blodet op i Giovannis kinder, og han så på hende forbavset, som var hans øjne opladt, nu, med et, og han aldrig havde set en kvinde før.

Han fulgte hver bevægelse, hans blik slap ikke hendes skikkelse. Og da hun steg ned og gik og atter kom ind, smilende og bøjende sig, vidste han ikke, hvor han var, om der var gået et minut eller en time.

Da hun igen gik ham forbi med blomster i hænderne – fulgte han efter uden at vide det. Hun gik op ad trappen til garderoben, han stod nedenfor med blikket op, hun så ned på ham og standsede et nu. Så gik hun videre, ind.

Giovanni tog så lang aftenen var, ikke øjnene fra den loge, hvor miss Alida sad med et gråt slør om en rød hat.

Giovanni blev hurtig helt borte i forelskelse. Han tænkte og vidste ikke noget andet end miss Alida.

Hvor så miss Alida var, på prøven eller om aftenen, om hun arbejdede eller sad i logen bag sin vifte, så følte hun Giovannis øjne rettede på sig. Men ellers holdt han sig stadig fra hende. En gang på prøven havde han stået og stirret på hende lange tider, og så var han pludselig gået et par skridt henimod hende, som om han ville sige noget. Men det blev ikke til mere end, at han drejede kejtet af, lige foran hende, og gik.

Miss Alida, som var en erfaren dame, vidste slet ikke, hvad det skulle sige. Og da hun i nogen tid havde ventet på at det skulle blive til mere, og det blev bare det samme med stirren og øjne og ikke andet, blev hun ked af det og næsten halvvejs fornærmet. Om aftenen, når hun efter arbejdet gik ham forbi, øjnene havde han på hende, smilte hun spydigt.

Giovanni forstod det godt, og han led, og holdt sig dog borte. Han var bange for sig selv. Hans lidenskab forskrækkede ham. Han frygtede dette fruentimmer som fordærvelsen. Han måtte stride imod: det måtte ikke gå ham som mr. Cookes broder. Han var blevet ødelagt, så rent, af sådan en. Han rejste på markeder – en Cooke.

Og han følte det, at gav han efter, var det forbi, modstand og det altsammen og så – gav han efter.

Det var en formiddag. Han var kommet for at øve, og hans hest blev ført frem og, træt ved alting, opgav han at prøve og lod dem føre hesten tilbage. Han gik ind i garderoben, og han satte sig så underlig mat og lad ved døren på kufferten, med hovedet i sine hænder.

Han rejste sig. Nu måtte han til direktøren for at hæve sin kontrakt. Han vidste så godt, han gjorde det ikke; men at han kom ikke længere end til restauranten, for at sætte sig dér, under hendes billede i glasskabet.

Da han åbnede døren, gik miss Alida forbi i halvmørket.

Han blev stående, med hånden på døren. Hun så på ham med sit smil.

Men i samme nu havde Giovanni løftet hende op fra jorden og sat hende ind ad døren, som han slog i.

Sådan noget havde miss Alida dog endnu ikke været med til.

Giovanni var fra sind og sans, det var en vildskab det hele.

For hans lidenskab var fra den første dag mættet med et hadefuldt raseri mod ham selv og mod hende. Han hadede og begærede hende. I nogen tid kunne han beherske hende med sin lidenskab, der havde det nok så rigeligt med slag som med kærtegn. Men så syntes miss Alida, at den historie blev hende dog for voldsom, og hun tog til mild afveksling en kælen og blond akrobatdreng, som gav damen i det grønne hus.

Giovanni vidste det. Han kom til hendes dør om aftenen, og hun lukkede ikke op; og han vidste godt, han var derinde. Han gik ned på gaden og vandrede op og ned; når en dør blev lukket eller åbnet, skjulte han sig i en portfordybning. Hen på morgenen så han drengen komme ned og gå forbi sig, bleg, med hænderne i kavajlommerne. Han ikke så meget, som slog

ham. Så gik han op igen til Alidas dør og tiggede og bad om dog at komme ind. Tilsidst lukkede hun ham op, søvnig og doven, med forpjusket hår. Og skælvende af attrå og raseri lå han som en tigger ved siden af den sovende Alida, i den varme seng, hvor akrobatungen nylig havde ligget.

Det tog på Giovanni. Han fejlede tit i sine spring nu. Det store jockeyspring kunne han mange aftener gøre om både tre og fire gange. Han vidste godt, han ikke var sikker mere. Han prøvede om formiddagen gang efter gang, og blev ikke sikrere. Han piskede sin hest tilblods og skreg af raseri under prøverne.

En aften faldt han ned seks gange. Han trak op i sine støvler, beroligede hesten, krummede sig sammen og løb til, og snublede igen.

Direktøren, der stod i staldåbningen, trak på skulderen og vendte sig til den forreste klovn:

– *Cette Alida est bien forte,* sagde han, *canaille*.

Så kom Giovanni op den syvende gang.

Batty blev engageret med sine løver til cirkus. Han og Giovanni var sammen som før. De spiste sammen, fulgte hinanden hjem om aftenen. Miss Alidas navn blev aldrig nævnet imellem dem.

Batty sad på Giovannis prøver ubevægelig og stille.

En formiddag gik det rent forkert. Giovanni sprang og sprang og tumlede ned og snublede og sprang.

Han løb manegen rundt, og satte fra igen og sprang. Han berørte hestens ryg og faldt.

– Nej – han skreg – nej, før hesten ud. Og stønnende kastede han sig næsegrus ned på jorden, så lang han var.

Han lå og hulkede sagte midt i det store rum. Batty stod op og gik ind til ham. Han ventede lidt og så ned på hans skikkelse.

Så bøjede han sig ned. Det er mig Giovanni, sagde han, kom nu.

Han lagde stille sin hånd på Giovannis nakke, og lod den sagte glide op og ned, langs de fine hår. Han syntes, gråden stilnede ved det.

– Så, Giovanni, så – min ven.

Giovanni løftede hovedet og lænede det lidt mod hans skulder. Et øjeblik blev gråden så voldsom igen.

– Ja – ja – ja, ja – ja vist – Giovanni. Batty holdt sin hånd på hans nakke – ja vist …

Giovanni tog hans hånd:

– Lad mig så gå, sagde han, tak – du. Han rejste sig, og med et håndtryk skiltes de, og de gik hver sin vej.

Da de om aftenen brød op og var kommet hen ad gaden, sagde Batty lavmælt og så ikke på ham:

– Giovanni – kunne vi ikke rejse.

Men Giovanni lod som han ikke hørte, og Batty turde ikke spørge ham igen.

De gik noget. Godnat, sagde så Giovanni, på et hjørne.

Hvor skal du hen, sagde Batty. De skiltes ellers aldrig dér. Ud, Giovanni så bort. Godnat.

Batty stod længe og stirrede efter ham.

Giovanni ventede udenfor Alidas hus og slap ikke ind før om morgenen.

Et par aftener efter, måtte Giovanni gå fra manegen uden at være lykkedes i sit spring.

Han gjorde om og om. Alle årer svulmede i hans ansigt af anstrengelse og skam.

Publikum blev utålmodigt. De hyssede. Han forsøgte endnu en gang.

– Finissez, finissez, råbte direktøren gennem hysningen.

Og blodrød og med sammenbidte tænder måtte Giovanni gå bort fra manegen.

Miss Alida stod på trappen. Hun ville sige noget, men hun gik af vejen. Han havde bare set hende lige ind i hendes ansigt.

Han kom ind i sit værelse og satte sig foran sit spejl. Armene hang slapt ned langs hans sider. Han var bedøvet af fortvivlelse og skam.

Det bankede på døren, og Batty kom sagte ind. Giovanni gjorde en bevægelse som for at holde ham fra sig. Men Batty så det ikke, han gik op og ned i rummet.

Han tog et uldent tæppe i krogen og lagde Giovanni om skuldrene: Tag det om dig, sagde han, du kan ikke sidde sådan.

Giovanni lod tæppet glide ned om sig og sad som før.

– Tag det om dig, sagde Batty hårdt, skal du nu også blive forkølet.

Giovanni adlød, og Batty gik igen frem og tilbage. Han standsede bag vennens stol: Giovanni – du må rejse. Dette går ikke.

Giovanni rørte sig ikke.

– Hører du, Giovanni, det nytter ikke – vi må rejse.

Det var ligesom om Giovanni vågnede, og forstod uden at have hørt. Han tog med hånden ned over øjnene og sagde:

– Ja – ja .... Ja du sørger vel for det.

Han lagde hovedet ned mod bordpladen, og Batty gik.

Batty talte med direktøren den næste formiddag: de kunne rejse om en uge. Det blev så bestemt.

Men samme aften – Giovanni red som en gal, så vildt – styrtede han af; hesten blev sky, snublede og faldt ovenpå ham. Der blev forvirring og skrig, og de bar Giovanni ud kvæstet. Hvad brystet havde lidt, kunne man ikke sige, det højre ben var knækket over låret.

En feber slog sig til, og fjorten dage svævede Giovanni mellem liv og død.

Et par uger lå Giovanni hen uden bevidsthed. Han var ustyrlig, så de bandt ham i sengen. Siden mattedes han, og krisen kom med en fortærende feber. Han lå med hede øjne uden at røre sig, uden mæle.

Dag efter dag sad Batty ubevægelig på stolen ved sengen og betragtede hans ansigt ufravendt.

Da krisen var ovre, vågnede Giovanni og så Batty. Han ville tale men han havde ikke kraft. Han smilte, og han forsøgte at løfte hånden, men han kunne ikke. Han følte sig tung som bly.

Batty så genkendelsen i hans øjne og fo'r med hånden op til brystet, sådan hjertebanken fik han af glæden. Giovanni faldt i søvn igen.

Batty rejste sig og åbnede sagte døren og gik ud af stuen. Nede hos den vagthavende læge bankede han på.

– Monsieur, sagde han straks inden for døren og kunne knap få ordene frem for bevægelse, monsieur – han har kendt mig.

Og den store høje mand stod ret op og ned og hulkede.

Det begyndte at gå fremad med Giovanni. Brystet havde intet lidt; benet var i skinne. Han følte et træt behag ligesom et halvblund, dag og nat.

Batty sad ved sengen og Giovanni tog hans hånd som hvilede på knæet og lagde den på sit tæppe, mens han klappede den svagt. Så lukkede han øjnene og faldt i blund igen, og varsomt løsnede Batty sin hånd fra Giovannis, der var blevet så fin og gennemsigtig.

Når Giovanni vågnede, lå han ofte stille og så på Battys ansigt. Han så ham i profil, den lige næse og den tætlukkede mund. Batty sukkede nu og da.

Giovanni syntes, han så så sørgmodig ud.

– Batty, sagde han sagte, hvorfor er du så bedrøvet.

Batty fo'r sammen.

– Er du vågnet, sagde han, det vidste jeg ikke. Jeg er ikke bedrøvet, Giovanni.

Men Giovanni så tit, når Batty troede han sov, at som en pludselig kulde gik gennem Batty, og han hørte ham sukke kort og sagte.

– Batty, sagde han, du må ikke sidde her inde hele dagen.

– Hvorfor.

– Du kan ikke tåle det. Jeg vil ikke ha'e det. Du bliver syg.

– Jeg har det bedst her, Giovanni. Jeg vil helst være her.

Og Giovanni lå og tænkte på, hvad der vel var i vejen med Batty.

En dag sagde han pludselig:

– Batty, sig mig, er det løverne – du. – Er det?

Batty så ned mod gulvet.

– Du ved jo, sagde han, de er altid lidt urolige hen mod foråret.

Efterhånden som Giovanni blev bedre, begyndte han at tale meget om arbejdet og han blev meget utålmodig og gnaven.

En dag sagde lægen, som syslede med benet:

– Ja – til jockey bli'r det jo ikke mer, men hvor der ikke skal springes *så* højt – vil De såmæn slet ingen mén mærke.

Giovanni satte sig hårdt op i sengen.

– Bli'r jeg ikke jockey? sagde han. Han følte en skarp smerte i benet og faldt tilbage mod hovedpuden.

– Jeg har jo sagt, De må ikke røre Dem, sagde lægen. Nej – jockey – det bli'r vist for voldsomt – men hr. Batty siger jo, at for Dem er der specialiteter nok. Lidt forandring vil bare more hr. Giovanni.

Da lægen var gået, lå Giovanni hen med lukkede øjne. Det havde ramt ham som ét slag: Han skulle ikke mere være jockey.

Han tumlede og tumlede med den ene tanke og fandt ikke rede. Han syntes, det lukkede sig sådan allevegne.

Da Batty kom, nikkede han kun til goddag og lå ubevægelig. Ingen af dem sagde nogenting.

Tilsidst spurgte han:

– Batty – hvorfor har du ikke sagt mig det.

– Det kom jo tidsnok, sagde Batty. Giovanni lagde sig om mod væggen ganske stille. Men så skar tanken igen igennem hans trætte hjerne, og han vendte sig i sengen og stønnede.

– Giovanni, sagde Batty, han havde rejst sig og stod ved hovedgærdet – der er jo altid udvej.

Giovanni svarede ikke.

– Vi kunne jo – det kom tøvende – dele løverne.

Og da Giovanni ingenting sagde, føjede han stille til:

– Hvis du vil.

– Dele løverne?

– Ja – jeg mener, vi kunne arbejde sammen.

Det blev bestemt de næste dage. Batty og Giovanni skulle sammen arbejde med løverne. Så snart Giovanni blev rask, begyndte de på prøverne. Batty bedøvede dyrene, og lod Giovanni følge sig ind i buret. Løverne var dvaske, der var ingen fare.

Når en løve gned sin varme krop langs Giovannis ben, løb som en kulde hen over hans hud, ellers var han rolig. Tavse arbejdede de mellem de knurrende dyr.

De prøvede tre uger. Så skulle "Fratelli Bedini, løvetæmmerne", optræde for første gang.

Giovanni og Batty forlod aldrig mere hinanden. De måtte bestandig være sammen. Det var, som den ene ikke mere turde forlade den anden. De talte kun lidt. De tænkte begge det samme, og det forstod de uden at tale.

Da Giovanni stod på trappen og så det røde bur inde i manegens lys og den mørke krans af mennesker rundt om, tog han hårdt om gelænderet. Det var, som om alt blodet i ham ville standse sit løb med et.

Giovanni, sagde Batty nedefra. Kommer du.

Giovanni gik ned, og de ventede ved siden af hinanden.

Batty tog Giovannis hånd. Den var kold som is. Slapt faldt armen tilbage. Giovanni så frem for sig buret, hvor løverne gned sig sammen i flok.

De begyndte at gå. Han fulgte Batty. Blikket holdt han ufravendt på den hvide trappe. Batty steg op og slog hurtigt slåen fra; et nu betragtede han Giovanni og gik ind.

Da de igen var ude, hørte Giovanni bifaldet som en drukken mand blodets sus.

De arbejdede hver aften. Løverne var kælne, og logrende som hundehvalpe. Men undertiden fo'r Giovanni om natten pludselig op af søvne: han havde set løvindens øjne på sig i drømme. Han satte sig op badet i kold sved, og han så over til Battys seng, om han sov.

Timevis sad han i mørket, med armene om sine knæ, i tung grublen.

I den sidste tid var også Batty søvnløs. Når Giovanni vågnede, forfulgt af sin evige drøm, hørte han Batty kaste sig i sengen og sukke. Men såsnart han mærkede Giovanni var vågen, lå han ganske stille med dybt åndedrag, og de lå begge timevis, lyttende efter hinanden og de lod som de sov, og de vågede begge.

Om aftenen i garderoben, når de sad foran deres spejle, greb de pludselig hinanden i hånden med et angst tryk.

– Giovanni, sagde Batty, hvordan er det gået til at De hader mig sådan?

Giovanni blev bleg. Det var det, han tænkte på nat som dag.

– Jeg ved det ikke, sagde han sagte, jeg forstår det ikke.

Og de gav sig igen til at klæde sig på langsomt og mekanisk.

Det var en sommeraften, det skete, efter en hed dag, som havde gjort dyrene rigtig levende.

Batty og Giovanni arbejdede roligt i den gamle takt, men den ene løvinde var ulydig, så Batty måtte slå den med pisken over snuden. Den blødte. Dyret krummede kløerne ind og lagde sig knurrende, Giovanni tog ikke sit blik fra dens gule øjne.

Det var forbi, og Batty åbnede døren og lod Giovanni gå ud. Han fyrede pistolen af og ville lukke døren til den lille forstue – da han gled.

Han faldt, sådan – forover – på det højre ben – og ville rejse sig – og greb for sig – og havde løvinden over sig – og skreg.

Og med sin sidste kraft, med dyret i sin strube, vendte han sig, og han lagde sin arm som en rigle ind i døren, så den lukkede.

– Batty.

– Batty. Giovanni sled i døren.

De flygtede vildt ned over bænkene, der knustes. Under skrig sprang de ned fra gallerierne. Man hørte de besvimedes hvin og angstråb fra børn, der klamrede sig til logerne – og man vendte sig ikke men flyede.

På amfiteatrets bænke vred kvinder deres hænder. Staldmestrene brødes med Giovanni midt på jorden.

– Luk – luk buret, skreg der tusinde.

– – Løverne gik logrende rundt om Battys lig, i den tomme cirkus, hvor alle blussene brændte.

Giovanni sad på en kasse ude i gangen. Fråden faldt fra hans mund ned over hans bryst. To artister holdt hans hænder. Da kammeraterne slap ham, rørte han sig ikke. Armene faldt ned.

Han lyttede til bruset af stimmelen og skrigene, der døde bort – indtil der var stille.

Så rejste han sig. Hans ansigt var stivt og gult ligesom et ligs. Han så løverne, der listede rundt om Battys lig, og stående foran buret affyrede han to skud og åbnede døren.

Løverne gned sig skulende langs med stængerne og lempeligt løftede Giovanni liget ud. Blodet rislede fra gulvet i buret piblende ned på jorden til en stor pøl.

Han kaldte på et par staldkarle, og de kom tøvende. De rystede over hele kroppen.

– Tag ham, sagde Giovanni.

Karlene bøjede sig ned og tog liget. Men den ene slap taget. Han besvimede så lang han var på jorden.

Giovanni skubbede den anden væk, og han løftede langsomt det lemlæstede lig op og han bar det ud, i sine arme, som et lille barn. Der blev en lang vej af blod til det sted, hvor han lagde det: på løveburets plads ved stalden.

Der var ingen. Der var tomt og stille overalt. Han hentede en båre og lagde liget på den og dækkede det med akrobaternes tæppe.

Han gik tung op ad trappen og åbnede døren til garderoben og kastede sig på gulvet, plat ned. Han sov, hulkende i søvne. Der gik trækninger gennem hans store legeme.

Da han vågnede, var det dag. Han satte sig op, hele hans krop smertede. Så så han Battys tøj, der hang fra igår over stolen. Det gav et ryk i ham af smerte, han så på spejlet. Uret hang i sin kæde og var gået istå.

Han blev siddende på gulvet og så længe på det altsammen. Nu var han alene. Hans smerte blev i samme nu til et dumpt raseri mod dem, dyrene.

Han rejste sig og gik ned ad trappen. Han ikke så meget som tænkte på liget. Han gik ind i manegen. Løverne sov i buret. De blev vækket ved støjen og knurrede. Han tog skodderne i stalden, en efter en, og satte dem for.

Så gik han op igen i garderoben, og klædte sig om. Han skulle ud og købe kød til løverne, i byen.

Mens han sad, tog han Battys ur og trak det op. Og da det hang der igen, ved spejlet, dikkende, kom han til at græde, og

han lagde hovedet ned mod bordpladen. Han græd længe, sagte og fortvivlet. Så stod han op og gik ud.

Han købte nogle store oksekøller hos en slagter, og han fulgte selv med drengen, der bar dem hjem. Han blev hjemme hele dagen, og han borede med et gammelt vridbor lange gange i kødet og fyldte dem med stryknin.

To politiembedsmænd kom for at få erklæring om ulykken. Giovanni svarede roligt og hørte ikke op med sit arbejde.

Da det mørknede gik han ud. En dreng bar kødet, pakket ind i et lagen.

Cirkus lå tom og mørk. Forestillingen var aflyst.

Giovanni tændte to staldlygter og gik ind i manegen. Buret stod med sine skodder på samme sted som om morgenen. Han gav drengen en drikkeskilling og lod ham sætte kødet fra sig; langsomt tog han skodderne fra og stillede dem i kreds op ad manegen.

Så viklede han lagenet op og kastede kødet ind, stykke for stykke.

Løverne greb det knurrende og sled det itu og slugte det. Giovanni så på de hvide tænder i kødet.

Han satte sig på manegen og ventede.

I halvmørket gned dyrene sig som skygger rundt i buret.

Ubevægelig stirrede han hen, hvor løverne flakkede uroligt rundt; de skubbede sig op ad hinanden med korte brøl. Klagende strakte de deres kroppe ud på sandet, og de spilede øjnene op og strakte de tørre tunger langt ud og slikkede de kolde stænger.

Giovanni rørte sig ikke.

Dyrenes øjne lyste i mørket som gule flammer, der blev lysere og matte og slukkedes. De borede deres kroppe ind i krogene under sagte jamren og de begyndte at ralle; og pludselig fløj de rasende op mod de klirrende stænger og brølede fortvivlet; de faldt ned, og sky slæbte de sig forbi hinanden og væltede sig om på ryggen, og der kom fra deres opspilede gab afbrudte og kvalte brøl, som om deres struber snøredes sammen.

Lysene i lygterne var ved at brænde ned. Det blev helt mørkt.

Giovanni blev siddende og hørte den sagte rallen fra buret, hvor der blev stille – lidt efter lidt.

Han syntes, det hele var så græsselig elendigt, altsammen.

Han tænkte på så mange sørgelige ting. Han tænkte på de lystige brolæggere, som i *et* år alle syv havde kastet sig ud af vinduerne, ned på gaden og var døde *der* på stenbroen. Han tænkte på sin fader, som havde siddet ved hans seng og presset ham for penge.

Han tænkte på Batty – på Batty, som var død.

Han lyttede. Det var blevet ganske stille. Så kom der et dybt suk og endnu et. En lille sagte kradsen af en pote – og ikke mere.

Giovanni tænkte på, hvad han nu skulle blive. Han var ikke så ung mer, og han havde ikke længer nogen specialitet.

Han måtte vel forsøge at blive klovn, jockey-parodist. Hvis han da kunne det for sit ben.

Giovanni stod op og gik frem gennem mørket. Han syntes, det var, som han slæbte en tung byrde hen efter sig.

Charlot Dupont

Han var syv år, da han første gang blev stablet op på en tribune, i en fløjlsbluse, med kniplinger, ved en velgørenheds-koncert i Trokadéro. Han gjorde lykke: han kunne knap holde på violinen.

Efter udførelsen af "Hr. Kakadu der Schneider" blev han kysset af hele komitéen.

Hr. Theodor Frantz sendte bud efter ham næste morgen. Den store impresario ville se ham. Hr. Emmanuelo de las Foresas fulgte selv sin søn derhen. Hr. Emmanuelo de las Foresas var stærkt bevæget. Han indså, øjeblikket var kommet.

Hr. Theodor Franz sad i sit privatkontor foran det store skrivebord i sin yndlingsstilling, Napoleon efter Leipzig.

Når han sad sådan, talte man ikke til hr. Theodor Franz; man ventede. Man vidste, han sad og erobrede verden, og man forstyrrede ham ikke. Adelina Patti havde siddet her og ventet i ti minutter for ti år siden.

Hr. Emmanuelo de las Foresas ventede uden så meget som at sno sin knebelsbart. Lokkeungen følte momentets alvorlighed og suttede stille på sine knoer.

Så der var ganske tyst i hr. Theodor Franz' privatkontor, hvor verdensberømmelserne i lystryk stirrede ned fra væggene.

– Altså – hvad hedder han?

Hr. Emmanuelo de las Foresas fo'r sammen.

Når hr. Theodor Franz talte, var det rungende, som om han skulle overdøve et erardsk flygel. Folk, der hørte ham første

gang, fo'r altid sammen ligesom hr. Emmanuelo de las Foresas. Hr. Theodor Franz vidste det, men han anså det for formålstjenligt, at folk fo'r sammen.

– Altså – hvad hedder han.

Hr. de las Foresas fik sagt:

– Carlo de las Foresas.

– Hm – og hvorfra? Hr. Theoder Franz antydede ved en meget ubetydelig håndbevægelse, at hr. Emmanuelo de las Foresas kunne sætte sig.

– Tak. Det hjalp på hr. de las Foresas at komme til sæde. Han placerede lokkebarnet mellem sine ben og begyndte at tale.

Hr. Emmanuelo de las Foresas holdt meget af at tale. Han var fra Kile. Det kunne synes besynderligt, at grander af Spanien slog sig ned i Kile. Men hr. Emmanuelo de las Foresas havde gjort det. Det var et pronunciamento. Dette pronunciamento var hemmeligheden i hr. de las Foresas historie. Det var foregået i Mexico. Hvad det havde at gøre med Spanien, vidste ingen. Der kom overhovedet, når hr. Emmanuelo de las Foresas fortalte sin historie et punkt, hvor det ikke var så ganske let at følge ham. Det lå i, at han færdedes meget livligt i de to verdensdele. Man vidste aldrig, på hvad side af oceanet man havde ham. Men pludselig endte han på de kanariske øer.

Der var han, da hr. Theodor Franz slog ud med hånden:

– Vel – han er født i Provence.

Hr. Emmanuelo de las Foresas sprat til:

– I Provence.

– Ja – min herre – i Provence. De er borgerlig, min herre, og fra Provence.

Hr. Theodor Franz rejste sig.

– Publikum er træt af det eksotiske, min herre – publikum tror ikke på adel på tribunerne, min herre – publikum er træt af humbug. Publikum vil det reelle – publikum vil ikke føres bag lyset.

Hr. Theodor Franz råbte hver sætning som en dagsbefaling. Publikum kom som et trompetstød.

– Publikum er træt. Publikum vil værdighed. Publikum bør tages med ro, min herre.

Hr. Theodor Franz svedte. Publikums bonsens ophidsede ham til begejstring.

Hr. Emmanuelo de las Foresas nikkede til hver sætning.

Hr. Theodor Franz så på lokkedrengen:

– Han er syv år.

– Lige fyldt.

– Vi siger seks. Han kan gå for seks. Hr. Theodor Franz bøjede sig ned: Hvad er det? han pegede på en diamantknap til ti francs, Carlo de las Foresas havde i sin krave. Tag den af.

– Den er et arvestykke, sagde hr. de las Foresas.

– Min herre – hr. Theodor Franz kunne kæmpe med et orkester – publikum tror ikke på arvestykker.

Hr. de las Foresas tog knappen af.

– Og nu til sagen – til *kunsten*. Hvor stort er hans repertoire.

– Tre numre.

– og Schneider der Kakadu, sagde lokkeungen.

– Vel, min herre, jeg skal opsætte betingelserne. De skal høre fra mig.

Hr. Emmanuelo de las Foresas og lokkeungen gik.

Hr. Theodor Franz satte sig foran sit skrivebord. Han tyggede negle. Hr. Theodor Franz tyggede ofte negle, når han tænkte

dybt.

Det var den sidste dag, den familie var fra Kile.

Hr. Theodor Franz havde mistet tilliden til det tropiske. Publikum havde tabt smagen for det vidtløftige. Hr. Theodor Franz pouserede det idylliske. Hans kunstnere udgik alle fra borgerlige hjem. Hans største succes var med amerikanerinden, som han havde fundet i en kirke, og som aldrig optrådte på teatret, fordi det stred mod hendes religiøse overbevisning. Han havde rørt to verdensdele, når han om søndagen var kørt med hende til kirke.

Om aftenen meddelte hr. Theodor Franz bladene, at det lille violinvidunder Charlot Dupont for øjeblikket tog timer hos professor Dinelli.

"Som bekendt er det lille vidunder fra Provence af den bekendte orleanistiske embedsmandsfamilie Dupont."

Hr. Theodor Franz var glad ved ordene: "orleanistisk embedsmandsfamilie". Det var fortræffeligt. Egentlig var det sådan komplet faldet ham i pennen. Men det var fortræffeligt: "orleanistisk embedsmandsfamilie Dupont."

Det var et helt perspektiv af hæderlighed og borgerlig honnethed.

Hr. Theodor Franz var ligefrem snublet over dørtærsklen til en succes.

Den næste dag gjorde han visit hos familien de las Foresas. Han ønskede at se, hvad han kunne byde den. Han måtte op i en femte etage; overtøjet i gangen var luvslidt, svær mængde børnetøj, købt i butik for færdigt. Han ventede i en råkold salon med madlugt.

Hr. Theodor Franz bød 800 francs om måneden for et halvt år. Hr. Emmanuelo de las Foresas tog det halve i forskud og slog til.

Charlot fik en lærer, som spillede de tre numre med ham. Hr. Theodor Franz var tilstede ved timerne. Han mærkede sig alle stederne, hvor Charlot spillede falsk. Der skulle han smile til publikum.

Tiden nærmede sig for den første koncert. Den skulle finde sted i Bryssel.

Dagen før de skulle rejse, gjorde hr. Emmanuelo de las Foresas afskedsbesøg hos hr. Theodor Franz. Hr. de las Foresas var en bøjelig natur, han var helt orleanist: Lidt militærisk, guldknapstok og grå knebelsbart.

– Min herre, sagde hr. Theodor Franz, hvorfor bærer De ikke flor?

– Flor?

– Ja – har jeg ikke læst at Charlot er moderløs, min herre.

Da hr. Dupont rejste, havde han flor om hatten. Hr. Theodor Franz bragte Charlot en present. Det var et tøndebånd med hans navnetræk. Han havde det med i kupeen.

Hr. Theodor Franz blev i Paris. Det var et princip. Han holdt sig altid tilbage.

– En impresario skræmmer pressen, min herre, sagde han til hr. de la Foresas. De herrer tror man kommer med lommerne fulde af humbug. De herrer af pressen er så mistænksomme.

Men morgenen efter den første koncert kaldte et telegram ham til Bryssel. Han ventede endnu et døgn, læste brysselerbladene og rejste. Det lille violinvidunder Charlot Dupont havde nærmest gjort fiasko.

Hr. Emmanuelo de las Foresas modtog ham på banegården. Han var spag og sørgmodig vrøvlet.

Hvad kan man vel forlange af et barn, sagde han. Hvad forlanger man? Han kan vel ikke spille som Sarasate.

– Min herre – ti stille – – han har spillet som et asen.

Charlot var forknyt. Hr. Emmanuelo de las Foresas havde pryglet ham så han var blå og gul over ryggen. Han skævede til hr. Theodor Franz og ventede mer. Men hr. Theodor Franz pakkede ud et lager af pariserlegetøj og spredte det over hele stuen. Charlot så, der var ikke tale om prygl.

Hr. Theodor Franz søgte en ny lærer, og de begyndte igen at indstudere de tre numre. De spillede time efter time, til Charlot var segnefærdig. Hr. Theodor Franz udstyrede spillet med mange smil og barnlige gestus.

Charlot stod ganske sløv, spillede, gjorde efter og smilede.

Tilsidst begyndte han at græde, violinen faldt ham ud af hænderne og han gned tårerne ud over sit ansigt.

– Nå – en gang til ...

– Jeg er så træt, han græd, jeg vil ikke.

– Kun en gang til, så får du konfekt ...

Charlot tudede.

– Jeg vil ikke ha'e konfekt, sagde han.

– Hvad vil du ha'e – når du er artig og spiller en gang til ...

Charlot så ud gennem fingrene.

– Cigaretter, sagde han.

– Nå – spil så.

– Tre, sagde Charlot.

– Nå – ja – tre.

– Charlot tog hænderne bort fra ansigtet: Jeg vil se dem, sagde han.

Hr. Theodor Franz lagde tre cigaretter på bordet, og Charlot spillede endnu en gang, rystende over hele kroppen, så træt var han.

Klokken to var undervisningen forbi. Hr. Theodor Franz spadserede selv med Charlot på boulevarden. De havde det kønne tøndebånd med. Charlot ville helst sidde på en bænk, han var så søvnig, som havde han sand i øjnene. Men hr. Theodor Franz gav ham små knups, til han blev vågen og løb med tøndebåndet.

Hr. Theodor Franz talte venligt med alle de velklædte børn, og han gav dem konfekt og godter. Han satte også lege i gang. Hvor der var mødre med, konverserede han og præsenterede Charlot, når han da kunne finde ham. For han forstak sig oftest og sad krøbet sammen og sov ved foden af et træ, med hovedet ned mod sine knæ.

Så blev han knubset op – hr. Theodor Franz knubsede rigtig fast, med de knyttede knoer lige ned mod nøglebenet – til han blev vågen og fik fat på pisk og top, som lå ved siden af ham på jorden.

– Han er så livlig, sagde hr. Theodor Franz, en rigtig dreng – er han.

En dag var han blevet rent borte. Han var ikke til at finde på boulevarden. Hr. Emmanuelo de las Foresas og hr. Theodor Franz søgte omkaps. Tilsidst fandt de Charlot inde i parken, omme bag en stensokkel. Han stod omringet af en hel flok små unger. Han stak dem cigaretten i munden og lærte dem

hvordan de skulle bagge. Ungerne skar fæle ansigter og hostede af røgen.

Charlot blev ked af det.

– Idioter, sagde drengen. Meget stolt pustede han selv store røgskyer ud i luften.

Da de kom hjem den dag, fik Charlot første gang prygl af hr. Theodor Franz.

Da de havde prøvet de tre numre en ugestid til, var violin-vidunderet Charlot Dupont så elskværdig at ville spille et par numre for eleverne i hr. Rochebrunes skole. Hr. Rochebrune havde indbudt enkelte af elevernes mødre og tanter.

Charlot spillede to numre og "der Schneider Kakadu". Der havde aldrig været en sådan jubel i hr. Rochebrunes skole. Mødrene var rørte, Charlot gik rundt til kyssen. Bagefter stod damerne i vinduerne og så ham lege tagfat i skolegården.

Der kom notitser i bladene. Et par andre skoler indbød violin-vidunderet.

Hr. Theodor Franz kørte rundt med Charlot til kritikerne. Charlot var blevet et ualmindelig søvnigt barn. Knap var han til sæde i vognen, før han sov ind i sit hjørne. Og kom de op til de fremmede mennesker – hr. Theodor Franz besøgte folk i deres hjem, han holdt af hjemmene – stod han og måbede ved siden af hr. Theodor Franz' stol og drævede frem et ja eller et nej.

Det var på besøg hos hr. Deslandes. Hr. Deslandes var korrespondent ved Times. Hr. Theodor Franz talte med sordine – hr. Theodor Franz talte altid med sordine med autoriteterne og de herrer af pressen – om sin ven hr. Ambroise Thomas.

Inde i stuen ved siden af, gjorde hr. Deslandes uvorne unger et himmelspektakel. Man kunne ikke høre ørenlyd.

Hr. Deslandes åbnede døren og skændte. To sekunder efter begyndte spektaklet igen.

– Min herre – bevar'es lad dem dog lege – hr. Theodor Franz talte mildt – børn er børn.

Han så på Charlot, der sad og dinglede i en stol:

– Charlot – du må vist gerne gå ind og lege med hr. Deslandes' børn.

Det måtte han naturligvis så gerne.

– Hører du, Charlot – du må gerne gå ind og lege med hr. Deslandes' børn.

Charlot blev siddende og rørte sig ikke. Han nærede en fuldkommen ligegyldighed for kritikeren hr. Deslandes' afkom.

Hr. Theodor Franz bøjede sig ned, og med et knubs lige mod nøglebenet sagde han mildt:

– Generer du dig, lille Charlot. Hr. Deslandes siger jo, du må gerne gå ind at lege med hans børn …

Charlot kom hurtigt ned af stolen og ind til hr. Deslandes' børn. De var rødhårede og morede sig med at stikke den fremmede dreng med knappenåle.

Hr. Theodor Franz og hr. Deslandes stod i døråbningen og glædede sig over børnene.

Det var et par dage før det lille violin-vidunders anden koncert. Koncerten blev en stor succes. Eleverne i hr. Rochebrunes skole havde fribilletter og overrakte Charlot Dupont en kæmpekrans.

Charlot blev fotograferet stående i kransen som ramme.

Det var en meget stor succes.

Efter den tredje koncert – programmet var efter opfordring det samme som ved den anden – førte hr. Theodor Franz

personlig Charlot Dupont til Skandinavien. Hr. Theodor Franz satte megen pris på Skandinavien. Der fik det lille vidunder ilddåben. Vejen lå åben gennem Europa. I løbet af to år afsøgtes hele marken, man trængte frem til Baku.

Charlot Dupont gav Patti-penge Europa rundt.

Charlot fejrede sin syvårige fødselsdag hver gang, han gav afskedskoncert. Hr. Emmanuelo de las Foresas gik stadig med flor om sin hat.

Hr. de las Foresas var iøvrigt meget tilfreds. Han tjente mange penge og han genoptog visse ungdomspassioner. Han havde altid været følsom overfor blondiner af en vis fylde, og han havde en gang sprængt banken i Baden. Han holdt af en lille baccarat om aftenen efter koncerten, og han fandt ret hyppigt rundt i Europa et blondt embonpoint at glæde sig ved.

Sådan gik det et par år.

Selskabet tilbragte sin meste tid på jernbanen. Der blev jævnt givet koncerter hver dag. Om morgenen tidligt skulle de afsted til toget. Hr. de las Foresas ruskede Charlot livligt i lokkehåret. Drengen sov tungt og strittede imod i søvne. Hr. de las Foresas hev ham vand i ansigt for at få ham vågen. Charlot græd og fik klynkende sine strømper på siddende på sengekanten. Hans lemmer var som bly, så tunge.

Han blev klædt på, og søvndrukken ravede han rundt i halvmørket mellem de åbne kufferter, der blev pakkede ind hulter til bulter. Han faldt i søvn igen over den lunkne te, siddende med koppen i hånden. De ruskede ham op igen, og frysende og blå i ansigterne rumlede selskabet af i den klamme omnibus til jernbanen. Just fredeligt gik det ikke. Hr.

Emmanuelo de las Foresas og hr. Theodor Franz skændtes altid om morgenen.

Charlot rullede sig sammen som en bylt i et hjørne af kupeen og sov.

Når Charlot vågnede, så han faderen og hr. Theodor Franz: med løste klæder flød de henad sædet. Hr. Theodor Franz snorkede. Waggonen rystede frem og tilbage, lokomotivet gyngede af med sin langsommelige støj. Heden i kupeen døsede Charlot hen, han var søvnig uden at kunne sove. Han flyttede sig træt både af at sidde og af at ligge. Han lagde sig op på knæ og så ud. Det var altid lige ét: Træer og huse og mark. Det eneste, han brød sig om, var små hunde. Dem ville han ud på perronen og klappe.

Hen på eftermiddagen kom de til koncertstedet, og nye karle rumsterede med deres kufferter, og Charlot så livlig ud hen over perronen med favnen fuld af legetøj, og der kom fart på, mens de slugte noget mad, og Charlot blev udstafferet i den fløjels, og de nåede op til koncerten. Når spændingen så var ovre, efter det første nummer, faldt Charlot ofte i søvn, i en krog i kunstner- værelset, og de måtte vække ham, når han skulle ind igen.

De kørte hjem og spiste til aften, og hr. Theodor Franz og hr. Emmanuelo de las Foresas blev højrøstede ved deres flasker. Charlot blev også altid levende ud på aftenen. Han fik cognac og vand, rødkindet sad han og hørte til.

Hr. Emmanuelo de las Foresas kunne mange muntre historier om vel udviklede blondiner fra de to verdensdele. Hr. Theodor Franz havde også sine minder. Charlot lærte en del af hvad livet sådan giver.

De talte også om håndværket.

Hr. Theodor Franz strakte benene fra sig; og han blev oprigtig, med hænderne i lommen.

– Pressen – min herre – man skal ikke bespise den – det er det dummeste, man kan gøre at bespise den – jeg bespiser den aldrig, mad gør pressen urolig, min herre … Opsøg dem i deres hjem, min herre – spis tynd suppe i familiekredsene, min herre – vær fordringsløs – skriv mange småbreve, min herre. Det er succes'en.

– Ja – det er vejen, sagde hr. Emmanuelo de las Foresas.

– Det er det billigste, sagde hr. Theodor Franz.

Hr. de las Foresas nikkede.

– Miss Tisbyrs har ikke kostet mig så meget som en flaske bordeaux … Hun var religiøs, hun drak ikke spirituosa – vi drak alle vand, min herre … Hun tjente tilsidst fem tusind francs pr. aften …

– Har De hørt hende?

– Ja.

– Så behøver jeg ikke at tale om hendes stemme, min herre.

Hr. Theodor Franz tav lidt.

– Blomster – det er en dumhed med blomster … Publikum tror ikke mere på blomster. Idioter kaster blomster … Miss Tisbyrs kostede mig seks og tyve Kristus på korset å tre francs – overrakte hende på podium af en deputation … Det gør en effekt … Kristus på korset omvundet med immorteller, min herre – miss Tisbyrs græd …

De talte om alverdens virtuoser og artister. Hr. de las Foresas sagde mest bare ja og amen.

– Publikum er aldrig ekstravagant, publikum er dydigt – man skal vende sig til hjertet – følelsen – appellere til følelsen. Det er sagen. – Jeg har reddet ti sangerinder med "Ave Maria" til harpe ... Jeg vil skabe en formue ved at stable et ungt fruentimmer op ved siden af en harpe ...

Hr. Theodor Franz satte ikke pris på de store sangerinder. De rentud fortørnede ham: Det er en fornærmelse sagde han. En fornærmelse mod den sunde sans.

– Patti, sagde han, Patti, min ven. En humbug, min herre. Patti har ruineret tyve impresarier. Jeg er ikke forgylder, jeg vil gøre forretninger – tolv tusind francs for to arier – jeg kalder det for en fornærmelse. *Skab* stjernerne – skab dem – jeg er impresario, min herre, jeg er ikke elefanttrækker ...

Charlot gik frem ligeoverfor hr. Theodor Franz, han hørte til med armene op på bordet.

Hr. Theodor Franz raslede med hundredetusinderne, så det klang.

– At skabe – at skabe – det er kunsten ... Hr. Theodor Franz sank hen, og de to herrer drak nogen tid i stilhed. Charlot så stadig med store øjne på hr. Theodor Franz, der sad tænksom i stolen.

Hr. Emmanuelo de las Foresas begyndte at blive søvnig. Hr. Emmanuelo de las Foresas knebelsbart hang sørgmodigt, når han var søvnig.

– Men det er snart forbi – det går ikke mer ... Man vil ha' fribilletter, man *går* kun på fribilletter. Der er altfor mange verdensberømmelser, man snubler over berømmelser ... Der er for megen humbug ... Jeg har sagt det, jeg har sagt det til de herrer af pressen: Mine herrer, har jeg sagt, De kvæler kunsten,

mine herrer. De skriver for mange feuilletoner, mine herrer, har jeg sagt. De lyver for stærkt, mine herrer ... Men hjælper det – hva' hjælper det ... De skriver jo fingrene af sig. – De holder ikke op med at skrive fingrene af sig.

– De ødelægger os sagen – de skelner ikke – det er konkurrencen – den ene skriger højere end den anden – publikum kan ikke høre ørenlyd.

– Min herre – de store formuer er tjent ... Om ti år gi'er jeg ikke hundrede mark for en verdensberømmelse. Hr. Theodor Franz tav. Hænderne faldt slapt ud af lommerne.

– Ikke hundrede mark ...

Hr. Emmanuelo de las Foresas fo'r sammen ved stilheden og med et blev han omhyggelig for Charlot, som var faldet i søvn med hovedet på bordpladen.

– Charlot, – og du er oppe endnu – Charlot ... at vi glemmer barnet.

Og hr. Emmanuelo de las Foresas fik ham stoppet i seng; halvsov gjorde han, mens han blev klædt af.

Men pludselig slog Charlot øjnene op, og hæs af søvn sagde han:

– Fa'er – har vi mange penge?

– Penge?

– Ja.

– Jo-o – vi har penge.

– Nå. Og Charlot sov ind.

Charlot spurgte i den sidste tid ofte om det: om pengene.

Undertiden var hr. Theodor Franz ikke med på rejsen. Han var taget iforvejen. Så spillede hr. de las Foresas kort med Charlot i kupéen.

De spillede om regnepenge. De forgyldte mønter flød rundt om dem på sædet. Hr. de las Foresas fortalte livlige historier. Han fortalte om banken i Baden, han havde sprængt.

– Den gang, der endnu var bank i Baden. Han fortalte om spillehulerne i Mexico – der kunne man da vinde, når man *forstod* det. Men hr. Emmanuelo de las Foresas turde sige, at han forstod det. Det var da endelig formuer *det*, guld det. Guld at tale om *det*.

Charlot hørte og vogtede på kortene og samlede mønterne sammen på sædet.

– Og Janeiro da – Rio Janeiro da – hr. Emmanuelo de las Foresas lod kortene synke – hen mod morgen, når guldet slap op – og diamanterne kom frem på bordet – diamanter i hundredvis flød over tæppet ...

– Eller Peru da – tak skulle man ha'e, for sådan en beværtning som Monaco!

– Nej – *det* var noget at tale om – når man forstod ...

Men hr. Emmanuelo de las Foresas turde sige, han havde forstået en del – i sine unge dage.

Og han havde endnu rigtig rare fingre, rigtig gesvindte fingre.

Det var kunsten med knappenålen, tæppet og den fine silketråd, som svippede kortet væk lige for næsen af bankøren. Hr. Emmanuelo de las Foresas havde gjort kunsten i Baden, i *Baden*, mange gange. Han ville prøve, om han kunne endnu.

– Ja – prøv fa'er ...

Hr. Emmanuelo de las Foresas kunne endnu.

– Det er et talent, sagde han. Et rent talent. Det sidder i fingrene. Han gjorde alle kunsterne om igen, foran Charlot, på

sædet. Drengen gjorde efter, om og om igen. Hr. Emmanuelo de las Foresas så til. Han blev glad, han lærte, han rettede.

– Bravo – bravo. *En* gang til.

Charlot gjorde kunsten.

– Rigtig – rigtig – men den dreng har talent. – Men – bravo – bravo. Han var virkelig fingernem.

De spillede videre. Charlot tabte. Han slugte hvert kort med øjnene og holdt på regnepengene med hænder, der rystede af iver.

Han tabte igen.

– Du snyder, fa'er, sagde han og greb ham om hånden. Du har dobbelte kort.

Hr. de las Foresas blev vred.

– Man spiller ikke falsk med sine egne børn, sagde han. Han ville ikke spille mer.

Men Charlot blev ved, han spillede med makker, med alle kort ud over sædet. Regnepengene raslede i hans hænder.

Når hr. Emmanuelo de las Foresas og Charlot var alene, gik tiden rigtig nemt.

Når de var ene, kom der også altid en dame og spiste til aften med dem efter koncerten. Charlot holdt meget af de damer. De kyssede ham i ørene og skiftede cigaret med ham. De klædte ham af, når han skulle i seng og dansede med ham i natkjolen. De var så venlige imod ham i alting.

Han hvinte, sådan kildede de ham.

Charlot fik mange ting foræret. Hr. Emmanuelo de las Foresas tog det altsammen i forvaring.

En gang imellem i jernbanen, midt som de sad, sagde Charlot:

– Fa'er – hvor er egentlig vore penge?

– I Paris.

– Hm. Er det mange nu?

– Å – ja. Men mo'er skal også leve, der går meget med.

Der var dage, hvor pengene spøgede uafbrudt hos Charlot. Så glemte han dem igen lang tid.

– –

Det tredje år gik. Hr. Theodor Franz havde ladet Charlot indstudere et fjerde nummer. Det var "Radetzky-march". Charlot udførte den på barneviolin. Første gang han spillede den, var i Pesth. Charlot var i magyaruniform, og studenterne trak ham hjem.

Hr. Theodor Franz havde altid så lykkelige ideer. Han rettede en takskrivelse til studenterne, hvori han meddelte, at Charlot Dupont ville spille til fordel for de vandlidte.

Hr. Theodor Franz og hr. Emmanuelo de las Foresas opsatte skrivelsen sammen.

– Men hvor er de vandlidte, sagde hr. de las Foresas.

– Min herre, sagde hr. Theodor Franz, der er altid vandlidte i Ungarn.

Hr. Theodor Franz forstod at skrive åbne breve. Det var hans specialitet. Han havde haft sin aller største succes med et åbent brev. Det var med miss Tisbyrs, da han i et brev til publikum frabad sig applaus ved en kirkekoncert for at skåne miss Tisbyrs finfølelse. Koncerten havde givet seks og tyve tusind francs brutto – (og hvad koster så disse kirker, min herre? Intet – ingenting, man har dem jo for intet) – og hele byen havde råbt "leve" udenfor kirken.

Hr. Theodor Franz skrev, at hr. Emmanuel Dupont, det lille kunstnerfænomens fader – han har med hæder tjent sit Frankrig og er forbleven tro mod Orléanerne, sit fyrstehus – var uendelig lykkelig over, at hans søn kunne vise sin sympati mod et land, der altid havde bevaret en urokkelig tro på hans dyrebare fædrelands overlegenhed og fremtid.

Hr. Emmanuelo de las Foresas havde tårer i øjnene.

Ved koncerten for de vandlidte var huset udsolgt, før billetkontoret blev åbnet. Koncerten sluttede med "Kakadu der Schneider". Da Charlot blev fremkaldt for nittende gang, gav han "Radetzky-marchen" som ekstra.

Næste dag begyndte turen Ungarn rundt. Hr. Theodor Franz tog tohundredetusind gylden ind på den rejse.

Charlot skød svært i vejret. Et langt stykke tyndt rødt ben stak op af hans korte sokker. Hr. Theodor Franz lod en knipling sætte til ved knæet.

Om aftenen, når hans blik faldt på Charlot, der hang langs en stol med sin evige cigaret, så hr. Theodor Franz bekymret ud.

– Min herre – Charlot må være otte, sagde han. Man kan ikke være syv år, når man snart kan træde ind i garden.

Charlot gik nu stærkt i sit elvte.

– –

De gav koncerter i Berlin. Når de var forbi, skulle Charlot hjem til Paris og have en måneds ferie før vejen gik til Amerika.

Det var på en af de første koncerter. Charlot havde spillet og stod i kunstnerværelset og hørte på applausen fra salen. Der var en hel del mennesker i kunstnerværelset.

– Ind – ind, sagde hr. Theodor Franz. Charlot gik ind. Bifaldet brød løs som en storm. Ud og ind igen og endnu en

gang ind.

Han stod i kunstnerværelset varm og ophidset af bifaldet. De klappede endnu.

– Ind – ind, råbte hr. Theodor Franz fra døren.

Ind igen.

Charlot vendte tilbage. Han havde favnen fuld af blomster. Træt lod han dem falde ned på gulvet og lænede sig til dørstolpen.

Han følte en hånd gennem sit hår og så op. Et mildt, sørgmodigt ansigt med store øjne var bøjet ned over ham. Inde i salen lød applausen endnu.

Han vidste ikke hvorfor, men pludselig slyngede han armene om den unge fremmede mands hals og knugede sig op til ham.

Den unge mand blev ved at klappe hans hår.

– Pauvre enfant – mon pauvre enfant.

Det var en kritiker ved et stort dagblad. Han kom hver dag og hentede Charlot ud at spadsere. De spadserede i alléerne i Tiergarten. Charlot holdt altid Hugo Becker i hånden. Han talte om sine penge og om sine rejser som en gammel mand.

– Hvor er dine penge, spurgte hr. Becker.

– I Paris – hos – Charlot ville sige sin moder ––– i Paris, gentog han så. Fa'er sender dem til Paris.

– Ja så – din fa'er har dem. Charlot blev ved at fortælle, mens de gik alleerne op og ned.

Hr. Theodor Franz rejste til Paris. Et par dage efter tog også hr. Emmanuelo de las Foresas bort.

– Jeg må jo forberede hans hjemkomst, sagde hr. de las Foresas. Jeg skal hjem og slagte den fede kalv. Hr. Emmanuelo

de las Foresas rejste i stilhed til Potsdam med en blondine, som vejede 220 pund.

Charlot blev tilbage hos hr. Becker.

Det var efter den sidste koncert. Hr. Becker var kommet for at få Charlots kufferter pakket.

– Charlot, sagde han. Jeg har sparet nogen penge til dig … Det er noget – forstår du, hr. Theodor Franz og din fader ved det ikke – jeg har fået lokalerne billigere, ser du – det er et tusind mark …

– Tusind mark – til mig – *rigtig* til mig … Charlot *så* pengene – er de til mig? Alle de til mig … Han fik dem og bredte sedlerne ud, en for en, på sofaen til en vifte og glattede på dem og gik fra, og så på dem.

Munden stod ikke på ham. Hvad han skulle købe, hvad han ville forære … for alle pengene.

Han delte sedlerne af i partier – det til den og det til den.

– For de penge får man da nok en kjole til mo'er … af silke.

Han pludrede længe om moderen og om dem alle derhjemme, om hvordan de havde det og hvor de boede –

– Ja – se – mo'er – hun græder nu mest …

Lige med et blev han blodrød og tav.

Ja – for det er bare noget … Han var lige ved at vande høns … Det er slet ikke sandt, at mo'er er død … Det er bare no'et, hr. Theodor Franz vil ha'e … For mo'er er derhjemme. Det er jo hende, fa'er sender alle pengene at gemme …

De sankede sedlerne sammen, og de blev syet ind i Charlots bluse, i foret.

– Nu, skulle du gi'e dem til din tante, Charlot, at gemme – så ingen ved noget om det – så har du dem, når du skal købe for

dem – ikke ...

– Jo – jeg gi'er dem til tante – så kan jeg hente dem henne hos hende – ja ...

Charlot gik hen til hr. Becker og stod op ad ham.

– De er ... god ved mig, sagde han.

– Synes du, Charlot. Hr. Becker lod sin hvide hånd gå hen gennem hans hår.

– Har De ingen børn, spurgte Charlot.

– Nej – jeg har ingen børn.

– Hm ... det skulle De ha'e ...

– Det får jeg ikke, Charlot. Hr. Becker lod sin arm glide ned på Charlots skulder og holdt ham lidt ind til sig ...

– Men nu må vi pakke, min dreng ...

Charlot græd, da han skiltes fra hr. Becker.

– – Hr. Emmanuelo de las Foresas' familie boede stadig på sin femte sal. Fru de las Foresas var blevet hvidhåret. Det var hele forandringen.

Hr. Emmanuelo de las Foresas lod sig klokken to bringe den første kop chokolade, på sengen. Så stod han op. Fru de las Foresas klædte ham på. Hun var meget bange for hr. de las Foresas under påklædningen, for han var en smule vanskelig om morgenen. Han brugte krøllejern. Han satte det lidt fast på fru de las Foresas hals – når han var misfornøjet.

Hele huset skælvede, mens hr. de las Foresas gjorde toilette.

Når hr. de las Foresas var færdig med sin påklædning, gik han ud.

Så vandrede fru de las Foresas rundt, og bævede for når han kom hjem.

Og alle de ni unger skød op og halvsultede i den samme evige forfjamskelse.

Charlot gled ind i det som før. Han spurgte slet ikke om pengene.

En dag var der ikke spor af mønt i huset. Fru de las Foresas græd som en vandhane. Hun havde ingen diner til hr. de las Foresas.

Charlot gik hen til tanten og hentede de tusind mark. Fru de las Foresas gemte de nihundrede mellem fjerene i en gammel dyne.

Men inde i sig fik Charlot et stort, sløvt had til sin fader ligesom et dyr, der lider ondt.

Hr. de las Foresas tog ham forresten tit med sig ud. De var i teatret og i operaen. Hr. Theodor Franz forærede dem logerne. De sidste fjorten dage kørte Charlot i Boulogneskoven med to små ponyer. Han havde en skotsk dragt på. Det var hr. Theodor Franz, der gav ham det altsammen. Han var så god.

Fru de las Foresas gik ud og satte sig på en bænk ved vejen og så på Charlot, når han kørte forbi i det lange vogntog.

Så efter fire ugers forløb rejste de og "gjorde" Amerika.

Egentlig satte hr. Theodor Franz ikke pris på Amerika. Amerika stødte hans kunstneriske følelse. Han sagde, han var ikke trommeslager.

Han tjente en formue.

Charlot gjorde alt hvad de sagde til ham. Hver nat var han på jernbane, og han spillede ofte i to koncerter om dagen. Han fik underlig dorske øjne og var aldeles ligeglad ved alting. Tale gjorde han sjældent. *Hvis* han tænkte noget, faldt han ingen til ulejlighed med sine tanker.

Han røg cigaretter og cigaretter.

Mange timer itræk tændte han cigaret efter cigaret og stirrede på den blå røg. Han sad tilsidst i en hel sky.

Men ellers gik han, som sagt, hvor man ville have ham, og gjorde som de ville, akkurat. Han var træt som en vandbærer altid.

Han fik i Chicago en lille guldviolin, besat med diamanter. Den blev overrakt ham ved en koncert. Hr. Emmanuelo de las Foresas var forhindret den aften – de amerikanske fyldigheder forhindrede oftere hr. Emmanuelo de las Foresas fra at overvære koncerterne – og han fik ikke violinen at se.

Næste morgen lod Charlot portieren i hotellet sælge violinen og sende pengene til Paris til moderen.

Ved sin chokolade læste hr. de las Foresas bladene og læste om violinen.

Han ville se den.

– Jeg har solgt den, sagde Charlot.

– Hva'? Hr. de las Foresas var lige ved at tabe koppen.

– Ja.

Charlot så på sin fader.

– Jeg har sendt pengene hjem, sagde han.

Hr. Emmanuelo de las Foresas sad med koppen i stiv arm, i sengen og mælte ikke det muk.

Charlot havde set så underlig ud i ansigtet.

Skyde i vejret gjorde det lille violin-under, så hr. Theodor Franz kaldte ham for ti år på plakaterne. Det var i Californien. De tog Havanna, Mexico og Brasilien.

– Min herre, sagde hr. Theodor Franz til hr. Emmanuelo de las Foresas. Jeg spytter mig i øjnene – men tiderne … min herre:

Vi går til Australien.

Hr. Emmanuelo de las Foresas fandt, at alle penge var lige gode. De gik til Australien.

Charlot var føjelig. Forresten var der da ingen, der spurgte ham.

Når hr. Theodor Franz om aftenen ved glassene kom til at se over på Charlot, som bleg, med hængende arme var døset hen i sin stol, sagde han undertiden til hr. Emmanuelo de las Foresas:

– Ved De – Charlot er egentlig en god dreng.

– Ser de, min herre, det er behageligheden – børn gør ingen ophævelser. De er ikke tenorister – de melder sig ikke syge – de holder ud ... man ved, hvor man har dem ... Jeg siger ærligt, jeg "gør" meget gerne børn.

Violin-underet Charlot Dupont lod sig spille som en lirekasse. Men anfald af stædighed havde han.

En dag, da Charlot pakkede sin kuffert, tog han et for et alt sit legetøj og slog det itu. Han brød det sønder over stolekantene og trampede det imas på gulvet. Han trykkede ståltøndebåndet mod væggen af al sin magt, så det blev skævt – han stønnede af anstrengelsen.

Hr. Emmanuelo de las Foresas kom ind og så ødelæggelsen. Charlot stod, højrød i kinderne, midt mellem ruinerne.

– Hvad skal det sige? hvad er det med dit legetøj –

– Jeg har revet det itu, sagde Charlot.

– Er drengen blevet gal – Charlot knyttede begge hænderne:

– Jeg ta'er det ikke med. Han så lige på faderen. Slip mig, jeg ta'er det ikke med.

Hr. Emmanuelo de la Foresas slap ham. Han havde sine svage øjeblikke: Hr. Emmanuelo de las Foresas gav sig til at samle

stumperne op. –

Alle folk vendte sig efter Charlot på gaderne. Han så grinagtig ud i sin bluse, med de lange dinglende arme, og de tynde ben, som var bare fra knæet. Theodor Franz købte ham altid sådan barnlige stråhatte.

Gadedrengene råbte tit efter ham.

En dag kom Charlot forbi en stor flok drenge, som gik fra skole.

– Nej – se blusemand – hej – se en blusemand, råbte én.

Der blev en hel koncert af fingerpiben og grin og råb:

– Ei – hvor er ammen –

– Hvem skal knappe hans bukser ...

– Tror I, han er ved de fem ...

Blusefår: – blusefår –
hva' ska' du ha'e –
blusefår – blusefår –
ska' ha' dada,

stemte de i, i kor.

– La' ham få ble.

– Har han en sutte?

– Gi' ham tørt på.

Charlot tog en sten og kastede efter dem.

Han var ikke mere til at drive ned på gaden. Hr. Theodor Franz måtte an med sin myndighed.

– Jeg går ikke. Charlot trykkede sig op til væggen, som om han troede, de ville *slæbe* ham ud.

– Jeg gør 'et ikke ...

Hr. Theodor ville lige til at knubse, Charlot stod bøjet, med sammenbidte tænder. Det flammede i hans øjne.

Hr. Theodor Franz lod hånden synke.

– Jeg *går* ikke i bluse, sagde Charlot.

– Ikke i bluse … Er … Hr. Theodor Franz havde set på Charlot, tynd og opløben stod han i blusen. Han stoppede i det.

Hr. Theodor Franz havde set, at blusen gik ikke mere. Charlot fik trøje.

Han var snart fjorten år.

Charlot-Dupont-turnéen vendte tilbage til Europa.

– – Hr. Theodor Franz ville danne en kunstnerbuket. Han ville samle seks verdensberømmelser på en plakat. Publikum var sløvt, det måtte tages med en trumf. Hr. Theodor Franz talte om et funklende fragment af den europæiske kunsts mælkevej. Violin-vidunderet Charlot Dupont hørte til dette fragment.

Forresten var selskabet en altsangerinde af hr. Emmanuelo de las Foresas' yndlingsomfang, en baryton, en jomfruelig romancetenor, en violoncellist og Mme. Simonin, pianistinden.

De rumlede gennem Europa med to programmer.

– Min herre, sagde hr. Theodor Franz, jeg ta'er røgkupé.

Hr. Emmanuelo de las Foresas tog også røgkupé.

De andre kørte sammen.

Kupeen flød af pelsværk og skidne sovepuder. Altsangerinden rejste uden korset i et rødt bluseliv. Hun begravede sig med overkroppen i alle puderne, som om hun lige skulle til at stå på hovedet. Herrerne vendte ansigterne ind mod væggene og snorkede.

Hr. Theodor Franz' kunstneriske fragment blev så temmelig intetkøn på vejen gennem Europa; man generede sig ikke.

Pianistinden led af varme. Hun klædte sig halvvejs af og rullede sig sammen som en kat med de nøgne arme op om hovedet.

Charlot vågnede op og så sig om. Lange tider kunne han stirre på pianistindens runde arme.

Ingen kunne sove mer. Tomhjernede sad de og stirrede sløve på hinanden. Pianistinden gjorde fingergymnastik på et stumt klaver.

Turnéen fik fire vittigheder, som blev sagt nogle gange i timen.

Så sov de igen.

Charlot listede sig frem, og nysgerrigt så han på pianistindens barneansigt med de bløde øjenlåg. Charlot sov ikke mere så meget på jernbanen. Han sad stille, time efter time, med blikket hvilende på madame Simonin, som hun lå.

Han gjorde ikke en bevægelse. Han var bange, nogen skulle vågne. Det var så godt at sidde ene her i krogen og se på, hvordan hun sov.

Når hun øvede sig, fik han lov til at holde det stumme klaver på sine knæ.

De kom til et middagssted. Damerne fik pudderkvasten et par gange rundt i ansigtet og kåber om sig. Charlot var altid først ude. Han stod ved den bedste plads i spisestuen og ventede på fru Simonin.

De lo meget af den lange Charlot med hans knæbukser.

Han var den, som gjorde mindst lykke af hr. Theodor Franz' kunstneriske fragment. Han blev så kejtet, med sine lange arme, og han stod på tribunen og sank ned i knæerne, som om han ville skjule sine egne ben.

– – Hvordan *står* du, hvordan er det, du står. Hr. Emmanuelo de las Foresas var opbragt. Vil du spille dem i søvn – er det måske det, du vil – idiot … Ind –

Charlot kom ind dobbelt kejtet.

Hr. de las Foresas stod bag portieren.

– Ret dig – hvorfor smiler du ikke … ret dig – buk.

Ikke en hånd rørte sig i salen.

– Buk – buk.

De spinkle toner kom fra Charlots violinspidse som synåle.

Hr. de las Foresas kneb af arrigskab vidunderet tilblods med sine negle.

Under Charlots sidste nummer stod hr. Theodor Franz ved siden af hr. de las Foresas bag portieren.

– Hvordan er det, han *står,* sagde hr. de las Foresas. Hvordan *står* han i den sidste tid –

– Min herre – han står, som han havde gjort i bukserne. Hr. Theodor Franz gik.

Hr. Theodor Franz sagde virkelig de ubehageligste ord til hr. Emmanuelo de las Foresas. Charlot fik lidt sjatklap fra højden.

– Ind – ind, råbte hr. de las Foresas, – – ind …

– Smil, smil for den lede Satan.

Hr. Emmanuelo de las Foresas bandede så slemt i den sidste tid.

Violinvidunderet kom på halv gage.

Charlot følte ingen overraskelse. Hvis han overhovedet havde ventet *noget,* var det dette.

Men når han om aftenen efter koncerten sad på gulvet, tæt ved fru Simonins instrument – det var hans yndlingsplads – lænede han tit sit hoved mod flygelet i en træt smerte.

Han følte det mest, når han så på hende, og når hun spillede. Så syntes Charlot, han var så rigtig elendig.

Turneen drog af fra by til by. Hr. Theodor Franz var mest forud. Altsangerinden gik så i røgkupé med hr. Emmanuelo de las Foresas.

Fru Simonin lagde kabale på det stumme klaver, som Charlot holdt på sine knæ.

Barytonisten fortalte ofte historier. Han vidste en skandale om hver virtuos i Europa.

Fru Simonin slog sine blanke øjne op og lo, så hun tabte kortene. Charlot blev rød og så underlig ved det, når hun lo sådan.

– *Hvad* gjorde hun? spurgte fru Simonin.

– Hun spiste gratis til aften – hver aften – i al uskyldighed.

Den jomfruelige romancetenor så op fra sin avis. Han sad altid med aviser, han ikke kunne læse og søgte om sit navn.

– Kender De ikke historien om manden, sagde han.

– Nej – hvilken.

– Hver gang der kommer en lille ny Lizeski, undersøger han, hvem af deres venner, den ligner … så går han hen og låner et tusind francs – af den vedkommende.

Charlot ville så gerne ønske, fru Simonin ville lade være med at le.

Det var bedst, når hun sad stille hen med hænderne i sit skød. Hun smilte tit for sig selv, og øjnene var så blanke.

Charlot følte, så lykkelig, blodet varmt gå mod sit hjerte.

Charlot blev mer og mer kluntet. Han havde stadig så travlt med at skjule sine arme, at han altid faldt over sine ben. Han

led ved sine klæder. Sine babyklæder med kniplinger – den lange, voksne dreng.

Rundt i hotelværelserne borede han sig altid ind i krogene. Der sad han gemt, med hovedet i hænderne, ubevægelig, mange timer.

Han var glad, når han blot måtte være fri for at tale.

Charlot lagde altid mærke til tiden, når drengene i byerne kom fra skole. Han stod ved vinduet og så efter flokkene, der drev hjem med deres boglæs. Hans øjne var så dorske, som var de slukkede.

De andre verdensberømmelser af hr. Theodor Franz' mælkevej gik uroligt omkring i hotelstuerne ud og ind hos hinanden. De holdt ikke af at være ene og kun have tarveligt selskab af deres seks repertoirestykker. Nervøse og gnavne gik de frem og tilbage, og de havde det altid enten for koldt eller for varmt.

Sygdomme havde de alle og et arsenal af medicinflasker.

De holdt mest til hos fru Simonin, som gik til og fra sit flygel så lang dagen var, og spillede skalaer.

Charlot løb ikke omkring. Han sad i sin krog ubevægelig og træt midt i maskepiet. Hr. Emmanuelo de las Foresas havde så meget linned. Der var ikke den stol i stuen, hvor der ikke lå en skiden skjorte.

Om aftenen før koncerten samledes de hos fru Simonin og ventede på vognene. De drejede og trippede rundt om møblerne som en flok høns. *Den* var syg i fingrene, og *den* var syg i halsen.

Fru Simonin og altsangerinden sad under koncerten i kunstnerværelset og tog imod kur af de herrer af pressen. De

konverserede i verdensdamers kølige ord kritikerne, der sad forlegne i deres rigelige sorte frakker og, distancerede, gloede på diamantrivièren om fru Simonins hals og smilede fjottet.

Fru Simonin bar en formue i brillanter. Hun støttede så hensigtsløst sit barnehoved til sin arm, der funklede af diamanter – et armbånd, der fungerede på alle verdensudstillinger – og hun smilte med fornem ro.

Charlot glemte alt. Han stod ubevægelig i en krog, og *så* kun. Hans øjne elskede dette billede som en drøm.

Han blev jaget ud og ind til sine numre. Han vendte tilbage som til lyset. For der *var* blot hun, strålende og skøn.

Der kom fremmede damer ind med blomster. Fru Simonin tog dem og takkede og kyssede de fremmede damer på kinderne.

Efter koncerten hjalp herrerne af pressen fru Simonin og altsangerinden de lange skindkåber på, og damerne tog kritikernes arm og lod sig følge til vognene.

De smilede med buketterne i hånden bag vognruderne, idet de kørte.

– Idioter, sagde fru Simonin.

Altsangerinden rakte tunge. Og de lo som to skoletøse.

Charlot kunne næsten komme til at græde, når fru Simonin lo sådan. Han sad i mørket i vognen og knugede sine to laurbærkranse, så hans hænder smertede.

Hr. Emmanuelo de las Foresas var ejermand til de to kranse. De blev kastet til violin-underet efter "Kakadu, der Schneider".

Efter koncerten var de lystige. De spiste i negligée, i fru Simonins salon. De talte om virtuoser. De talte tit om penge. Altsangerinden var rig, hun ejede et par millioner og et slot i

Normandiet. Fru Simonin havde formue. Hun sparede på en tiøre og smed de tusinder ud af vinduet.

De talte om hvad de tjente. De havde part. De kunne tage en femtenhundrede francs ind pr. aften.

De talte med en rå begærlighed om alt dette guld.

– Kunsten, sagde fru Simonin. Er der ti, som forstår den? Damerne ser, jeg har gode fingre, herrerne glor på mine arme – det er gement. Kunsten – hå – hå – *jeg* vil være rig.

De kunne overfaldes af en hidsig gerrighed, så de kaldte kellneren til og klagede over en udgift på et par skilling. De ville ikke lade sig plyndre. De rejste ikke for deres fornøjelse. De rejste ikke for at gøre hotellerne rige. De rejste for at tjene penge.

De kunne mange gange drage afsted uden at afse en øre til drikkepenge. Kellneren havde fløjet for dem halve nætter.

– Jeg skal måske tåle den pøbel hele mit liv? sagde fru Simonin. Jeg vil ikke pines – til jeg bliver gammel.

– *Jeg* rejser for at *tjene* – –

Om formiddagen havde fru Simonin kastet elvehundrede francs bort til et damascenersværd.

– Bilder de folk sig ind, at det *morer* mig at se dem gabe, sagde fru Simonin.

De talte om alle de stakler, der sang uden stemme, hamrede på flygler med lamme hænder, fordi de var fattige og måtte leve.

Charlot hørte på. Det var ikke med angst; for til det var det for sløvt, det alting hos ham. Men han syntes, han følte sig så træt, at han ikke kunne løfte en hånd.

Når han kom i seng, græd han fortvivlet. Han græd over så mange ting. Han græd over sine klæder og over fru Simonin og over dem, der ikke klappede mere, og over fru Simonin, der sagde så meget stygt.

En aften lå Charlot længe og så ind i kaminen, hvor ilden flammede. Han stod op af sin seng og tog hr. de las Foresas to tørre laurbærkranse og kastede dem ind på ilden.

Turneen fik aviserne op om morgenen efter koncerterne. De kunne ikke læse dem, men de så efter linjerne, hvor mange der stod om hver, og de søgte at gætte sig til ordene. Charlot tog aldrig bladene, når de andre var tilstede. Men om eftermiddagen, når kritikerne allerede var glemt af de andre, stjal han aviserne og inde på sit værelse, i krogen, bredte han avis efter avis ud på sine knæ, og han stirrede på den ene, fattige linje, der stod om "fænomenet" Charlot Dupont.

En gang efter aftensbordet bladede fru Simonin i nogle noder.

– Det er smukt, sagde hun. Når vi bare havde en violinist i truppen – men, det er jo sandt, og hun lo, – Charlot spiller jo violin.

– Charlot – hent Deres violin.

Charlot fik violinen fat, og de begyndte at spille sammen.

Da de havde spillet noget, nikkede hun.

– Men det går jo – rigtig – Men – godt.

– Men – rigtigt, Charlot.

Charlot spillede som i en drøm. Bare noderne stod så tydeligt og så hendes ansigt.

– Godt – Charlot –

Det var lige som fru Simonin *førte* ham, så sikkert. Han spillede med tårer i øjnene. Han syntes, nu brast han i gråd, hvert minut. Det var forbi.

– Men, kære børn, han har jo talent, sagde fru Simonin. Charlot – vi vil spille sammen.

Charlot havde aldrig troet, sådan noget kunne ske. Fru Simonin spillede med ham tidlig og sildig. Hun slog sine blanke øjne op til ham og lo, når det gik godt. Hun lempede sig efter ham og lagde sin kunst så villigt til rede for ham.

– Men det er en himmelsynd – drengen har jo talent ... Vi vil spille sammen på en koncert.

De optrådte sammen. Da Charlot igen hørte, for første gang i så lang tid, bifaldet bruse op til sig, sprang tårerne frem fra hans øjne. Da de kom ud, tog Charlot begge fru Simonins hænder og han kyssede dem og hviskede uforståelige ord, der kvaltes af gråd.

Det nummer blev koncerternes begivenhed. Fru Simonin fordrede, at Charlot skulle have sin gamle gage.

Charlot var altid inde hos fru Simonin nu. Han sad ved flygelet, når hun øvede. Hun pludrede som et barn, mens de springske fingre fløj om på tangenterne. Hun lo med sin pigelatter, som klang, og talte sit bløde sprog og forvred sit ansigt til de hundrede grimasser. Hun var vilter som en lille kat, fru Simonin.

Charlot kendte kun *en* lykke – at sidde der og være hende nær. Og så bag efter at være alene og tænke det om, mange gange, den halve nat, og kysse nogle blomster af hendes, som han havde i en medaillon om sin hals.

Så var turnéen forbi. Hver gik sin vej. Fru Simonin skulle på en amerikansk turné.

Charlot tænkte ikke på, at han ikke havde noget engagement, ikke på, at han nu skulle hjem til Paris på den femte sal. Han skulle skilles fra fru Simonin, og han syntes, han måtte dø.

Det var den sidste aften. Den næste morgen skulle Charlot rejse. Fru Simonin havde bedt hr. Emmanuelo de las Foresas og Charlot spise hos sig, de to alene.

Charlot talte ikke og rørte ikke maden.

– Spis Charlot, sagde fru Simonin. Det er deres livretter.

Charlot tog mekanisk. Tak, sagde han.

Han sad som stum, med øjnene fæstet på hende, stum og hjælpeløs.

Charlot vidste *det* ene, at nu var hans lykke ude.

Nu – iaften var det ude. Og der var ingen råd, der var slet ingen.

Hr. Emmanuelo de las Foresas var krænket.

Hr. Theodor Franz havde været grov imod hr. de las Foresas.

– De forlader min Charlot i et kritisk øjeblik, havde hr. de las Foresas sagt om formiddagen.

– Min herre, sagde hr. Theodor Franz, har De troet, den humbug ville vare evig?

Hr. Emmanuelo de las Foresas havde virkelig længe lidt under hr. Theodor Franz' mangel på levemåde. Hr. Theodor Franz var en plump person. Det stødte hr. de las Foresas.

– Han siger *ting* ...

– Når man selv hører til selskabet, sagde hr. de las Foresas.

De var færdige med at spise. Fru Simonin spillede. Charlot sad på gulvet, med hovedet lænet mod flygelet.

– De tager altså til Paris, sagde fru Simonin.

– Ja – vi tager til Paris.

– De har bolig der?

– Ja, sagde hr. Emmanuelo de las Foresas, vi har bolig der.

– Hvor? … at man dog kan besøge Dem …

– På Boulevard Haussmann. Hr. Emmanuelo de las Foresas tonefald installerede familien de las Foresas i en beletage.

Pludselig brast Charlot i gråd.

Da de skulle gå, sagde fru Simonin: Og så glemmer De mig ikke – Charlot – vel?

Charlot så på hende med øjne underdanige og trofaste som en hunds. Han fik ikke et ord over sin skælvende mund.

Den næste morgen, ligesom hr. Emmanuelo de las Foresas og Charlot skulle afsted, stak kellneren et brev til Charlot.

– Til Dem selv, sagde han.

Charlot gemte brevet.

Der lå en anvisning i konvolutten. På et visitkort stod: Til Charlots lærer i violinspil fra Sofie Simonin. Ordene var viskede ud, inden Charlot kom til Paris. Sådan kyssede han fru Simonins kort.

På den de las Foresaske femte sal så det gråt ud. Koncertagenternes holdning ligefrem fornærmede hr. de las Foresas. Der var ingen, som havde brug for hans violin-under.

– Min herre, sagde hr. Emmanuelo de las Foresas til hr. Theodor Franz – De vil altså ikke genengagere violin-underet?

– Min herre – har jeg nogensinde ladet det mangle på tydelighed? Nej – jeg vil *ikke* engagere hr. Dupont.

– Vi er altså løst fra alle forpligtelser?

– Fra alle.

– Det var blot det, jeg ønskede at få slået fast min herre – sagde hr. Emmanuelo de las Foresas – alle agenterne vil styrte sig over violin-underet.

Hr. Emmanuelo de las Foresas lod indrykke i "Le Figaro", at violin-underet Charlot Dupont – vor berømte lille landsmand, skrev bladet – efter at have tilendebragt sin triumfrige verdensturné foreløbig har afslået alle engagementer.

Der styrtede sig ingen.

Hr. Emmanuelo de las Foresas ventede en uge og to uger: Ikke så meget som en provinsturné. Hr. Emmanuelo de las Foresas begyndte at gå rundt med vidunderet.

De afsøgte alle koncertagenturerne. Man beklagede for øjeblikket ikke at have anvendelse for underet.

Charlot halede af bag efter hr. de las Foresas, bleg og skruttet. Han syntes, det var altsammen blot en tung bebrejdelse mod ham.

Fru Simonins penge var spist op. Fru de las Foresas græd og begyndte at gå den vante vej til lånekontorerne. Hr. de las Foresas talte om børn, som lægger deres forældre i graven.

Charlot havde taget timer, hos en konservatorielærer. Professoren kom til at holde af den lange dreng i babytøjet; han sagde, han gjorde fremskridt. En smuk dag skaffede han Charlot lov til at optræde hos Pasdeloup.

Charlot var tilmode, som om en sten var taget fra hans hjerte. Han syntes, det var første gang, han var glad i sit liv. Han styrtede hjem ad boulevarden, løb på folk i glæden: Han skulle spille pa søndag hos hr. Pasdeloup.

Det var, som om familien de las Foresas ved et slag vågnede af en tung dvale. Fru de las Foresas gav sig til at le – børnene de

las Foresas havde aldrig hørt deres moder le – men midt under latteren slog det over i gråd. Fru de las Foresas var altfor glad. Børnene gav sig til at hyle, hver sin melodi og sprang op ad hinanden som vilde dyr i et bur.

Hr. Emmanuelo de las Foresas kom hjem og hørte nyheden.

– Jeg har jo sagt det, sagde hr. Emmanuelo de las Foresas. Hr. Pasdeloup er en mand, som kan vurdere talenterne.

Charlot lå om natten på en sofa i spisestuen. Fru de las Foresas kom ind til ham den aften. Hun tog Charlots hoved og lagde det i sit skød og kælede for ham som for et lille barn. Fru de las Foresas var så lykkelig.

– Jeg havde ikke håbet det, jeg havde ikke håbet det – Charlot – jeg havde ikke –

– Mo'er …

– Som de har plaget min dreng, som de har plaget ham – så mange år.

Fru de las Foresas tog Charlots hoved mellem sine hænder og så på ham og kyssede hans hår.

– Min gode dreng.

Fru de las Foresas talte om den tid, da Charlot var lille, da han var ganske lille og hun lærte ham at spille den første melodi.

– Om han huskede? Det var "der Schneider Kakadu".

– Å – jo – om han huskede.

– Han havde stået ved klaveret og nåede ikke op til tangenterne en gang – så lille var han … når han spillede. Men han lærte så rask – – han havde et øre – blot to gange at høre det – og han spil- lede uden en fejl – uden en fejl.

– Men så kom de år – de slæbte ham rundt til alle de lande, hendes dreng.

Men nu var det godt igen – kun godt …

Fru de las Foresas var så lykkelig.

– Jeg havde ikke håbet det, jeg havde ikke, min dreng … Nej – jeg turde ikke. Jeg troede, det var forbi for min dreng.

Charlot talte om fru Simonin, der havde spillet med ham, der havde sagt, han havde talent.

– Ja – Gud velsigne hende – Gud være med hende for det.

– Ja – Gud velsigne hende. Fru de las Foresas klappede Charlots krøllede hår, og lidt efter lidt blev Charlots åndedrag dybere og han faldt i søvn.

Fru de las Foresas tog lempeligt sin hånd bort fra hans hoved, og hun rejste sig.

Hun tog lampen, og hun så længe på sin lange dreng, der lå og smilede i søvne. Tårerne løb ned ad hendes kinder. Fru de las Foresas havde jo så let ved at græde.

De næste dage skændtes fru de las Foresas med sin mand. Det var første gang i mange år. Ellers indskrænkedes fru de las Foresas til at blive skældt ud og tie stille. Men nu tog hun mod til sig. Fru de las Foresas ville lade sy en sort kjole til Charlot til koncerten.

Hr. Emmanuelo de las Foresas bragte hende til ro med krøllejernet. Fru de las Foresas græd og gav fortabt.

Charlot var i knæbukser og trøjen, da han kørte hen til hr. Pasdeloup. Hr. Emmanuelo de las Foresas fulgte sin søn.

Hr. de las Foresas gik først ind i kunstner- værelset, Charlot fulgte efter, kejtet, med sin violinkasse i hånden.

En herre kom hen imod dem.

– Er det hr. Pasdeloup, sagde hr. de las Foresas. Det er violinunderet, Charlot Dupont.

Hr. Pasdeloup så helt forbi hr. Emmanuelo de las Foresas.

– Er det hr. Dupont, sagde han til Charlot.

– Jo.

– Min herre, sagde han. Det er vist en misforståelse. De skal ikke på maskerade. Det er en koncert. Vil De måske være så venlig at tage hjem at klæde Dem om.

Hr. Emmanuelo de las Foresas ville lige til at se personlig fornærmet på hr. Pasdeloup. Men hr. Pasdeloup havde allerede vendt sig om.

Hr. Emmanuelo de las Foresas drejede kort om og gik, Charlot fulgte efter, han hulkede ned ad trappen. Hele orkestret havde stået deroppe.

Fru de las Foresas fik lånt en kjole på fjerde sal, og hr. Charlot Dupont kørte tilbage til koncerten.

Hr. Emmanuelo de las Foresas fulgte ikke sin søn tilbage.

Hr. Emmanuelo de las Foresas var virkelig træt af alle disse folk uden levemåde.

Hr. Charlot Dupont behagede, skrev "Le Figaros".

– –

Charlot Dupont gik på en provinsturné. Han sad fast i det i hveranden by.

Da han kom hjem til Paris, søgte han plads i et orkester.

Charlot gik op og spillede for dirigenten. Han var ikke utilfreds.

– Ikke ilde – ikke ilde ... Men tonen er tynd.

– Instrumentet er så lille, sagde Charlot.

– Måske.

– Deres navn, min herre, sagde dirigenten.

– Charlot Dupont.

– Charlot – Dupont – tør jeg spørge – det er da ikke vidunderbarnet.

– Jo, sagde Charlot, det er mig.

– Ja – hr. dirigenten blev lidt forvirret – jeg tror ikke – det er ikke nogen plads for virtuoser – vi … De forstår, hr. Dupont … vi må have folk, som kan arbejde.

Og han forsikrede hr. Dupont om, at pladsen var så godt som besat.

– –

Charlot Dupont fik igen en impresario.

Charlot-Dupont-turneen sneg sig gennem de tiende rangs byer. Det var tomme hus, ubetalte regninger, beslaglagte kufferter, lange ængstelige dage. Der gik bange bud til boghandleren. Om der var noget solgt. Det var som en frelse, når der var solgt til udgifterne.

Charlot Dupont var mest så træt.

Han havde på sit repertoire en elegi: La folia, hed den. Den spillede hr. Dupont, så der var de enkelte følsomme, der græd.

Men kritikken klagede over, at Charlot Dupont havde ingen energi og en tone tynd som en tråd.

Der var undertiden i disse halvsmå byer fuldt til den første koncert. Til de senere var der altid tomt.

Charlot er nu tyve år.

– –

Les quatre Diables

I

Regissørens klokke lød. Langsomt kom publikum på plads, mens trampen på galleriet, snakken i parkettet, appelsindrenges råb overdøvede musikken – og endelig også de sløve folk i logerne kom til ro og ventede.

Det var numret: *Les quatre Diables*. Man så det på det udspændte net.

Fritz og Adolphe løb i artisternes gang ud af garderoben; råbende, med de grå kåber slaskende om deres ben, løb de hen gennem gangen og bankede på hos Aimée og Louise.

De to søstre ventede, febrilske de også, i de hvide, lange silkekåber, som indhyllede dem helt – mens duennaen, med en kapothat på skæv, uafladelig råbte i diskanten og løb forfjamsket rundt med pudder, armsminke og knust harpiks til hænderne.

– Kom, råbte Adolphe: det er tid.

Men alle løb de rundt om hinanden endnu et øjeblik, modløst, grebne af feberen, der tager alle artister, når de føler trikot'et om deres ben.

Duennaen skreg højst.

Kun Aimée rakte roligt armene frem af de lange ærmer, hen mod Fritz. Og hastigt, uden at se på hende og uden at tale, førte han mekanisk en pudderkvast op og ned ad de fremstrakte arme – som han plejede.

– Kom, råbte Adolphe igen.

De gik alle ud med hinanden i hånden og ventede. De stillede sig op ved indgangen, og de hørte der inde fra de første strofer af "Kærlighedsvalsen", til hvilken de arbejdede.

Amour, amour,
oh, bel oiseau
chante, chante,
chante toujours.

Fritz og Adolphe kastede deres kåber på jorden, så de stod skinnende i den rosa dragt, et rosa, så blegt, at det næsten var hvidt. Som nøgne – hver en muskel sås – virkede deres kroppe.

Musikken blev ved at lyde.

I stalden var der ganske tomt og stille. Et par hestepassere havde uforstyrret bøsserne nede til undersøgelse, og de stod og løftede mistænksomt på det meget tunge kobber.

Indgangsstrofen lød: "de fire djævle" gik ind på manegen. De hørte bifaldsklappene som et utydeligt brus, og de skelnede ingen ansigter. Det var, som alle fibre i deres krop allerede vibrerede af anspændelse.

Så løste Adolphe og Fritz rask Louises og Aimées vide kåber, der faldt ned på sandet, og søstrene stod der under hundrede kikkerters ild, nøgne i deres sorte trikots, som to negerinder med hvide ansigter.

De svang sig alle op i nettet, og de klatrede op, en hvid, en sort, en hvid, en sort, som fire hidsige dyr, mens alle kikkerter fulgte dem.

De nåede trapezerne, og de begyndte at arbejde. De syntes at flyve mellem de raslende gynger, hvis messingstænger lyste. De favnede hinanden, de fangede hinanden, de æggede hinanden ved skrig; det var, som de hvide og sorte kroppe elskovsfuldt

knyttedes sammen og løstes, knyttedes og løstes i en æggende nøgenhed. Mens Kærlighedsvalsen lød med sin søvnig smægtende rytme, og kvindernes hår, når de fløj gennem luften, udslået, faldt flagrende ned om den sorte blottelse – som en atlaskeskåbe.

De standsede ikke. Nu arbejdede de over hinanden, Adolphe og Louise øverst.

Op imod dem lød bifaldet som en forvirret mumlen, mens artisterne i deres loge (hvor duennaen stadig var forrest, hed, bestandig med den rosenbesatte kapothat på skæv, klappende for med de bare, kladskende hænder) fulgte "Djævlene" i kikkerter, studerende fiffene i deres dragter, hvis forvovenhed i artistverdenen var berømt:

– *Mais oui*, deres hofter er nøgne ...

"Fiffet er, at man ser lænderne," råbte de i artistlogen i munden på hinanden.

Den trivelige forridderske i "Ridderspillet fra det Sekstende Århundrede", Mlle. Rosa, lagde kikkerten tungt fra sig.

"Nej, hun har intet korset," sagde hun, svedig i sit eget drøje panser.

De blev ved at arbejde. Det elektriske lys skiftede blåt og gult, mens de fo'r gennem luften. Fritz skreg op: hængende i benene fangede han Aimée i sine arme.

Så hvilte de, siddende i samme trapez, ved siden af hinanden.

Over sig hørte de Louises og Adolphes råb. Aimée talte med hivende bryst om Louises arbejde:

– *Voyez donc, voyez,* råbte hun.

Louise blev fanget af Adolphes ben.

Men Fritz svarede hende ikke. Han stirrede kun, mens han mekanisk blev ved at aftørre sine hænder i det lille, ophængte klæde, ned mod logebræmmen, der strakte sig lys og urolig under dem som den lystfarvede rand af et bevæget bed. Og pludselig tav også Aimée, stirrende frem i samme retning som han, indtil Fritz sagde, som rev han sig løs.

– Det er os, og hun vågnede i et sæt.

De tørrede atter deres hænder i klædet, og de kastede sig ned, så de hang i armene, som for at prøve deres musklers kraft. Så satte de atter op. Sjælen boede i deres øjne, hvormed de målte trapez'ernes afstand.

På én gang skreg de begge:

– *Du courage.*

Og Fritz fløj frem, baglæns mod den fjerneste trapez, mens Louise og Adolphe oppefra udstødte et langt vedholdende skrig, som ville de spore et dyr.

Amour, amour,
oh, bel oiseau,
chante, chante,
chante toujours.

Deres store nummer begyndte. De satte baglæns fra under hæse råb, fløj forbi hinanden, nåede. De gentog det og skreg påny. Og oppefra, fra rotunden, faldt der, mens Louise og Adolphe snurrede som to ustandselige hjul i deres gynger, pludselig en regn af glitrende guld som en gylden støvsky, der lysende og langsomt sank – gennem de elektriske lampers blanke strøm af hvidt.

Et nu så det ud, som om Djævlene fløj gennem en skinnende stime af guld, mens støvet, der langsomt dalede, plettede deres

nøgenhed med tusinde pailletter, der strålte.

Amour, amour,
oh, bel oiseau,
chante, chante,
chante toujours.

Da skød de, én efter én, hovedkulds, gennem den glimtende regn, ned i det udspændte net og musikken tav.

De måtte frem og frem igen.

Fortumlede støttede de hinanden, som blev de på en gang svimle. De gik ud og gik ind. Så stilnede bifaldet af.

Stønnende løb de ind i garderoberne, og Adolphe og Fritz kastede sig på gulvet på en madras, plat ned, indhyllede i et tæppe. Dér lå de en stund, de sansede næppe. Så stod de op og klædte sig om.

Adolphe så fra sit spejl hen til Fritz, der var i staldmester-kjole:

– Vil du gøre "tjeneste"? spurgte han.

Og Fritz sagde mut:

– Direktøren har bedt mig.

Han gik ind til de andre, som havde staldmester- vagt ved indgangen, og som, dødstrætte ligesom ham, hemmeligt skiftedes til et øjeblik at hvile de segnefærdige kroppe mod væggene.

Efter forestillingen samledes truppen i restauranten. "Djævlene" sad, ved det samme bord, alle fire tavse ligesom de andre. Ved et par af bordene begyndte man at spille kort – bestandig uden at tale. Man hørte kun pengenes lyd, der blev skubbede hen over bordet.

De to kelnere ventede foran buffet'en, stirrende sløvt på alle de stille folk. Dorske, med benene strakte langt frem foran sig og med armene hængende slapt ned, som var de af led, blev artisterne siddende langs med væggene.

Kelnerne begyndte at skrue gassen ned.

Adolphe skød pengene hen ved siden af en af sejdlerne og rejste sig.

– Kom, sagde han. Vi skal gå.

Og de andre tre fulgte efter.

Gaderne var allerede ganske øde. De hørte ikke anden lyd end deres egne trin, mens de gik, to og to, ligesom de arbejdede. De nåede deres hus, og de skiltes på første sal på den mørke gang med et lavt "godnat".

Aimée blev stående på afsatsen i mørket, til Fritz og Adolphe var kommet op på anden sal, og deres dør var lukket.

De to søstre gik ind og uden ord begyndte de at klæde sig af. Men da hun var kommet i seng, begyndte Louise at pludre om de andres arbejde, om hvem der havde været i logerne, om stamgæsterne: hun kendte alle ansigter ...

Aimée sad endnu stadig på kanten af sin seng, halvt påklædt, uden at røre sig. Louises snakken blev mere afbrudt. Tilsidst faldt hun i søvn.

Men lidt efter vågnede hun igen og satte sig op i sengen. Aimée sad endnu på den samme plet, på sengekanten.

– Skal du ikke i seng? sagde Louise.

Aimée slukkede hastig lyset.

– Jo nu, sagde hun og stod op.

Men i sengen sov hun ikke. Hun tænkte kun på *det* ene: at Fritz' og hendes øjne aldrig mødtes mer, når han pudrede

hendes arme ...

... Ovenpå var Fritz og Adolphe til ro. Men Fritz kun kastede sig på sengen som under en pine:

– *Var* det da ham, og hvad var det, hun ville, hun, den kvinde fra logen? *Ville* hun? Men hvorfor så hun ellers på ham og altid? Hvorfor strejfede hun ham ellers og så nær? *Var* det ham?

Og *ville* hun?

Han havde ikke anden tanke end denne kvinde.

Ikke anden fra morgen til nat. Kun hende. Han løb omkring i det ene spørgsmål som et dyr i sit bur: Om hun virkelig *ville* – den kvinde i logen?

Og bestandig, altid, uafladelig fornam han duften af hendes klæder, når hun kom ned og gik ham forbi.

Altid *ham* tæt forbi, når han stod som staldmester.

Men *var* det da ham? Og hvad var det, hun ville?

Han blev ved at kaste sig forpint, og han sagde den ene gang efter den anden ud i mørket, som om ordet fascinerede ham:

– *Femme du monde*, gang på gang, ganske sagte, som i en fortroldethed:

– *Femme du monde* – –

og han begyndte alle sine spørgsmål påny: Om det var ham, om det var ham?

... Aimée var igen stået op. Ganske stille listede hun frem over gulvet. I mørket famlede hendes fingre efter rosenkransen, der lå i skuffen, og hun fandt den ...

I huset var der ganske tyst.

II

"Djævlene" havde "arbejdet".

Adolphe brugte mund i garderoben, fordi Fritz, som han sagde, ødelagde deres kontrakt ved sin evige staldmestertjeneste, skønt "Djævlene" var fritagne.

Men Fritz svarede slet ikke. Hver aften tog han staldmesteruniformen på og stillede sig ved logeopgangen og ventede, til "damen fra logen" ved mandens arm kom ned ad trappen og gik ham forbi. Hun opholdt sig ofte i stalden nu, under den sidste afdeling. Så fulgte han dem.

Hun talte med staldkarlene. Fritz fulgte. Hun klappede hestene, hun læste navnene højt, som var opslået over båsene. Fritz fulgte.

Til ham talte hun ikke. Men hun gjorde alt for ham – han *vidste* det; og ved tusind små bevægelser, ved en rankning af deres ryg, ved at udstrække deres arm, ved lynet af et blik ligesom udstillede de sig hemmeligt for hinanden. De to. Den ene ligesom undersøgte den anden, mens de bestandig blev i afstand – altid samme afstand, hvor de tøvede, og dog var bundne, som om den fælles drift havde indfanget dem i en sær dobbeltslynge, der holdt dem begge uløseligt. Hun skiftede plads, læste over en ny bås et nyt navn.

Fritz fulgte.

Hun lo, hun gik frem, og hun gik tilbage; for hundene kælede hun.

Fritz fulgte.

Hun førte, han fulgte.

Se på hende syntes han ikke at gøre. Men hans øjne rugede ved kanten af hendes kjole, på hendes udstrakte hånd, med blikket hos de stærke dyr, der tæmmes, et blik, der lurer og hader og ved sig afmægtigt på samme tid.

En aften gik hun henimod ham. Hendes mand var et stykke borte. Han slog øjnene op, og hun sagde lavt:

– Er De bange for mig?

Han tav lidt.

– Jeg ved ikke, sagde han så, hæst og hårdt.

Og hun fandt ikke mer at sige – forvirret eller næsten angst (en angst, der pludselig gjorde hende nøgtern) ved det attråens blik, som hun følte rugede på hendes fødder.

Hun vendte sig, og hun gik bort med en lille latter, der irriterede hendes eget øre.

Den næste aften var Fritz ikke staldmester. Han havde sagt til sig selv, han ville undgå hende. Han havde al artisternes opsparede frygt for kvinderne som for en fordærvelse. Han betragtede dem som mystiske fjender, der lå på lur, fødte for at eftertragte hans kraft. Og når han en sjælden gang hengav sig – pludselig, grebet af det uovervindelige instinkt – var det med en slags fortvivlet desperation, med et hævnsygt had til den kvinde, som tog og røvede ham et stykke af hans legeme, en sum af hans styrke – det, som var hans dyrebare værktøj, selve hans middel til at leve.

Men for denne dame fra logen frygtede han dobbelt, hun, der var en fremmed og ingen af hans; thi hvad ville hun? Selve tanken på hende pinte hans sene hjerne, der ikke var vant til at tænke. Han vogtede med en mistænksom angst på hver bevægelse af den fremmede af en anden race, som ville hun ham noget hemmelighedsfuldt ondt, han vidste, han ikke kunne undslippe.

Han ville ikke se hende mere – nej, han ville ikke se hende.

Løftet blev ham let at holde; thi hun kom slet ikke. Ikke to dage, ikke tre – kom hun. Den fjerde aften stod Fritz atter som staldmester. Men hun kom ikke. Ikke den aften. Ikke den næste.

Så lang dagen var, tænkte han med angst på: "Når hun kommer"; og om aftenen følte han en dump harme, et brutalt, men stumt raseri, fordi hun ikke kom.

Så havde hun altså holdt ham for nar. Så havde hun altså spottet ham. Hun, *kvindemennesket,* hun. Men han ville hævne sig, han skulle finde hende, *kvindemennesket,* hende.

Og han så sig selv dængende hende til med slag, sparkende hende med hælen, krumpinende hende, så hun bøjede sig, så hun krympede sig, så hun lå halvdød af hans vold: hun, kvindemennesket, hun.

Timer lang lå han om natten hen i stum rasen.

Og hans attrå voksede sig fortvivlet grisk i hans første søvnløse nætter, han der aldrig havde ligget søvnløs før.

Så kom hun – den niende dag.

Fra trapezen så han hendes ansigt – som han ligesom mægtede at se med en anden sans end øjets – og med et pludseligt sæt, som i en drengs sanseløse jubel, slyngede han sit skønne og slanke legeme ud i luften, hængende i de strakte arme.

Hele hans ansigt strålede af et skinnende smil, og han svang sig atter op.

> Amour, amour,
> oh, bel oiseau,
> chante, chante,
> chante toujours.

Sagte vuggede han det blonde hoved i takt med valsen; og han greb Aimées hånd, fast og glad, som ikke i mange dage, og han talte til hende:

– *Enfin – du courage*, råbte han højt.

Det lød som et sejersskrig.

Baglæns satte han fra og skreg, greb og fo'r, fløj gennem luften:

Amour, amour,
oh, bel oiseau,
chante, chante,
chante toujours.

Og da han i sin staldmesteruniform siden kom ud i stalden og så hende, stod han atter stum og fjendtlig og betragtede hende hadsk med det samme blik, der ikke turde se hende ret i øjnene.

Men efter forestillingen, inde i restauranten, blev han pludselig atter overgiven, næsten vild. Han lo, og han gjorde kunster. Han legede med kopper og med sejdler, og sin silkehat lod han på kant balancere på enden af sin stok.

De andre artister kom med i lystigheden.

Klovnen Tom hentede sin harmonika og spillede, mens han med sine lange ben skrævede hen over stolene.

Der blev et uhyre halløj. Alle gjorde kunster. Mr. Fillis lod et mægtigt kræmmerhus balancere på sin næse, og to, tre klovner kaglede, som var man midt i en hønsegård.

Men Fritz råbte højst, stående op på et bord; spillende bold med to glaskupler, som han havde skruet af lysekronen, skreg han ind i spektaklet, mens hans lyse ansigt strålede:

– *Adolphe, tiens.*

Adolphe greb kuplen, stående på det næste bord.

Artisterne var snart oppe, snart nede; nogle på borde, nogle på stole. Klovnerne kaglede, harmonikaen hylede.

– *Fritz, tiens.*

Kuplerne fløj igen, hen over klovnernes hoved. Fritz greb den, og pludselig vendte han sig:

– *Aimée, tiens.*

Han kastede den frem imod hende, og Aimée rejste sig. Men hun var ikke kommet hurtig nok op, og kuplen faldt; den knustes.

Fritz lo og så på det splintrede glas fra sit bord:

– Det gi'er lykke, sagde han og lo; pludselig stod han stille og smilte op i kronens lys.

Aimée havde vendt sig. Bleg satte hun sig atter ned ved væggen.

Spektaklet blev ved. Klokken var nærved tolv. Kelnerne skruede gassen ned. Men artisterne holdt ikke op, de fordoblede kun støjen i halvmørket. Rundtom fra krogene hørte man en kaglen og klagen, der kunne sønderrive ørene; midt på bordet under lysekronen gik Fritz på hænderne.

Han var den sidste, der kom ud. Han var så ellevild, som var han drukken.

De drev alle i flok ned ad passagen. Rundt om i artistgaderne skiltes de. Der lød til afsked mange sære lyde rundt omkring i mørket som sidste hilsener.

– Night, råbte mr. Fillis, som talte gennem næsen.

– Abend, Abend …

Så blev der endelig stille, og de fire djævle gik som sædvanlig tavse ved siden af hinanden.

De talte ikke mer. Men Fritz kunne ikke være rolig. Han lod atter sin gode hat snurre rundt i luften på enden af sin stok.

De kom til huset, og de sagde godnat.

Inde i deres værelse slog Fritz to vinduer op på vid gab, og han begyndte at fløjte højt, langt ud i gaden.

– Du er tosset, sagde Adolphe. Hvad Fanden går der af dig?

Fritz lo bare:

– *Il fait si beau temps,* sagde han blot og blev ved at fløjte.

Nedenunder havde Aimée åbnet vinduet. Louise, der var ved at klæde sig af, råbte til hende, at hun skulle lukke det, men Aimée blev stående, stirrende ud i den trange gade.

Så længe havde hun ikke forstået – ikke, hvorfor hans øjne var blevet tomme, når han så på hende, ikke, hvorfor hans stemme var blevet ligesom træt, når han talte til hende, ikke, at hans øre var halvt lukket, når *hun* talte …

Og det var, som var de ikke sammen mer, selv om de sad hinanden nær …

Og han pudrede ikke mer hendes arme.

Det var igår.

Han kom ind, så hastig, utålmodig, som han nu plejede. Og hun rakte sine arme frem imod ham, og han kun stirrede på dem, tankeløs, uden at huske:

– Så pudr dig dog, sagde han så hidsigt og løb.

Og langsomt, uden at forstå, pudrede hun langsomt den venstre arm, den højre …

Å nej, å nej, hun havde aldrig vidst at man kunne lide således.

Aimée lænede hovedet til vinduesposten, og tårerne begyndte at løbe hende ned ad kinderne.

Nu vidste hun alt. Nu forstod hun …

Pludselig løftede hun atter hovedet; hun hørte på engang Fritz, der havde givet sig til at nynne højt. Det var "Kærlighedsvalsen".

Højere og højere nynnede han, nu sang han ordene:

Amour, amour,
oh, bel oiseau,
chante, chante,
chante toujours.

Hvor glad han sang, hvor lykkelig. Hver tone smertede hende, og dog blev hun stående: Det var, som om denne sang genkaldte hende hele deres liv.

Hvor godt hun huskede – hvor godt hun fra den første dag mindedes alting.

Louise råbte atter til hende, og mekanisk lukkede hun vinduet. Men hun gik ikke i seng, hun satte sig kun stille i krogen i mørket.

III

Så tydeligt som Aimée endnu så dem, da de kom den første dag, Fritz og Adolphe – da de skulle "antages" hos "fa'er" Cecchi.

Det var om morgenen, og Aimée og Louise lå endnu i sengen.

Drengene havde stået i krogen, med ludende hoveder: De var i kadetbukser midt om vinteren, og Fritz havde stråhat. De blev klædt af, og fader Cecchi følte på dem og vred deres ben og bankede deres brystkasse, til de græd, mens den gamle kone, der kom med dem, kun stod mimrende, ganske stille, sammenskrumpen – bare de sorte blomster dirrede ganske lidt på hendes hat.

Hun spurgte om intet. Hun så kun på drengene og fulgte dem med øjnene, som de nøgne blev eksercerede dér under Cecchis hænder ...

Aimée og Louise så også til fra sengen. Fa'er Cecchi blev ved at føle og at bande: Drengenes liv sad i deres angstfulde øjne.

Så blev de antaget.

Den gamle kone talte ikke og rørte ikke drengene, og sagde dem ikke farvel. Det var, som om hun kun hele tiden, mens kappeblomsterne dirrede, søgte om noget – et eller andet, hun ikke fandt. Og sådan kom hun også ud af døren, langsomt, ubestemt, og den lukkede sig.

Fritz skreg, én gang, et langt barneskrig, som blev han stukket ...

Men så gik de begge hen, tilbage til deres krog, og de satte sig med hagen ned mod deres knæ og de knyttede hænder stemmede hårdt ned imod gulvet. Sådan sad de, tavse begge to.

Fa'er Cecchi smed dem ud i køkkenet for at skrælle kartofler. Aimée og Louise blev jaget derud bagefter. Alle fire sad de bare stumme rundt om spanden.

Louise spurgte:

"Hvorfra kommer I?"

Men drengene svarede ikke. De kneb kun læberne sammen og så ned.

Der gik en tid, til Aimée hviskede:

"Hvad er jeres mo'er?"

Men de svarede bestandig ikke – sad kun med hivende bryst, som om de indvendig hulkede. Og man hørte kun lyden af kartoflerne, der, når de var skrællede, plumpede ned i vandet.

"Er hun død?" hviskede så Louise.

Men drengene svarede endnu ikke, og de to piger så kun stille fra den ene til den anden, mens Aimée med ét begyndte at græde ganske sagte, og så Louise – begge to sad de og græd.

Den næste dag begyndte drengene "at arbejde".

De lærte "kineserdansen" og "bondedansen". Efter tre ugers forløb optrådte de alle fire.

Når de skulle danse, stod de parvis i kulisserne, Aimée med Fritz, Louise med Adolphe; med stive øjne, og vædende deres læber med tungen af angst, lyttede de til musikken i orkestret.

"Træk ned i trøjen," sagde Aimée, der selv næppe kunne stå rolig for feber, og trak selv ned i Fritz' trøje, der sad skævt.

– *Commencez,* lød det fra første kulisse fra fa'er Cecchi. Tæppet var oppe, de skulle ind.

De så ikke lamperækken, og de så ikke folk.

Med forskrækkede smil gjorde de deres indeksercerede trip, tællende takten og bevægende læberne; øjnene holdt de stivt hæftede på Cecchi, der trampede med fødderne henne i den første kulisse.

– Til venstre, hviskede Aimée til Fritz, der aldrig kunne huske; hun svedte angstens sved for dem begge og måtte huske for dem begge.

De lignede tilhobe de voksfigurer, der danser ovenpå lirekasser.

Publikum klappede og kaldte dem frem. Appelsiner dumpede op på scenen. De samlede dem op og smilte takkende; de skulle aflevere dem til Cecchi, der nød dem om natten, når han spillede med agenten Watson, til sin cognac og vand.

Fa'er Cecchi spillede nætter lange med agenten hjemme i deres logis.

Børnene vågnede, når de skændtes, og med opspilede øjne så de til fra deres senge, til de dødtrætte faldt i søvn igen.

Tiden gik.

"Cecchi-truppen" kom til cirkus, og alle fire gennemgik hele håndværket.

De begyndte deres prøver klokken halv ni. Tænder-klaprende klædte de sig om og begyndte at arbejde i den halvmørke cirkus. Louise og Aimée gik på line balancerende med to flag, mens fa'er Cecchi kommanderede, siddende overskrævs på barrieren.

Så blev hesten ført frem, og Fritz skulle udføre jockeyspringet.

Fa'er Cecchi kommanderede, væbnet med en lang pisk. Fritz sprang og sprang. Det lykkedes ikke.

Han faldt ned mod barrieren. Han stødte sig mod hesten. Pisken susede frem og ramte ham over hans ben, så de fik lange striber.

Fa'er Cecchi blev ved at kommandere. Kæmpende med gråden sprang drengen, og sprang igen.

Han kom atter ikke op, men faldt igen.

De gamle sår på hans krop brød op og blødte, så der var blodpletter på det gamle trikot.

Fa'er Cecchi råbte kun igen:

– *Encore – Encore.*

Forpustet, hulkende halvt mellem åndedragene, sprang Fritz med smertefortrukket ansigt.

Pisken ramte ham og fortvivlet sagde han:

– Jeg kan ikke; og han måtte op påny.

Hesten fik dobbelte rap og fløj afsted med den hulkende dreng, hvis lemmer dirrede af smerten:

– Jeg kan ikke, råbte han i pine.

Artisterne så stumme til fra parket og loger.

– *Encore,* råbte Cecchi: Fritz satte af igen.

Bleg med hvide læber, gemt i en krog af en loge så Aimée til, angst og forbitret.

Men fa'er Cecchi standsede ikke. En time varede det, fem kvarter. Fritz' legeme var kun én vunde. Han faldt igen, faldt igen, sparkede i sandet af smerte, faldt igen.

Nej, det lykkedes ikke mer. Og han blev sendt bort med en forbandelse.

Aimée løb ud af logen: stønnende af smerte gemte Fritz sig som et dyr bag en stabel tøndebånd. Stakåndet, med knyttede hænder udstødte han afbidte forbandelser, en hob af gadens ord, af staldens skældsord i raseri.

Aimée sad stille hos. Kun hendes hvide læber dirrede.

Længe sad de gemte i mørket bag stabelen. Fritz' hoved faldt over mod væggen, og han sov af smertefuld udmattelse, mens Aimée blev siddende ubevægelig med sit hvide ansigt, som vogtede hun over hans søvn.

– – –

Årene gik. De var allerede voksne.

Fa'er Cecchi var død. Han blev sparket ihjel af en hest.

Men de blev sammen. Det gik op og ned. De var ved store selskaber, og de nåede ned til de små.

Hvor tydeligt Aimée så det hvidkalkede og nøgne provins-Pantheon, hvor de arbejdede den vinter. Så iskoldt der var. De

bar to kulbækkener derind før forestillingen, og hele cirkus fyldtes af røgen, så der næppe var til at ånde.

Ude i stalden strakte artisterne blåfrosne deres nøgne arme hen over en kulgryde, og klovnerne hoppede på den bare jord i deres shirtingssko, for at holde varmen.

Cecchi-truppen arbejdede i alle fag. De dansede, Fritz var Aimées partner. Aimée var parforcerytterske, Fritz strammede hendes saddelgjord, som staldmester.

Truppen sled; den udfyldte det halve program.

Men det gik ikke. Uge efter uge forsvandt en hest af båsene, blev solgt for at skaffe foder til de andre … De artister, som havde penge rejste, de, som måtte blive, sultede, til endelig alt blev forbi, og de måtte lukke.

Heste, kostumer, alt var det taget. Rettens folk var kommet, og der var gjort rent bord …

Det var om aftenen, som det var sket om dagen.

De par artister, som var tilbage, sad stumme og bedrøvede i det mørke rum. De kunne ikke gå. De vidste vel heller ikke, hvorhen de skulle gå.

I stalden på en foderkasse sad direktøren foran de tomme båse og græd, mens han mumlede nogle bestandig gentagne og sprogbrogede forbandelser.

Der var ganske stille, ganske dødt.

Kun hundene – dem havde retten glemt – lå sørgmodige, med vagtsomme øjne, på en bunke strøet halm.

Cecchi-truppen gik ind i restauranten. Alt var forladt. Værten havde lukket sin buffet og nedtaget sine glas. Stole og borde stod støvede hulter til bulter.

De fire sad tavse i en krog. De kom fra posten. Det var deres daglige gang. De hentede breve fra agenterne. Brevene indeholdt kun afslag på afslag.

Det var Fritz, der åbnede dem og læste dem. De andre tre sad hos og turde slet ikke spørge.

Han åbnede brev på brev, læste langsomt, ligesom mistænksomt, og lagde brevet hen.

De andre så kun på ham, tavst og forknyt.

Så sagde han:

– Intet.

Og de sad igen stille foran de triste breve, der intet havde bragt.

Så sagde Fritz:

– Dette går ikke. Vi må søge en specialitet.

Adolphe trak på skuldrene: Der er nok om alt, sagde han hånligt: Sig noget nyt.

– Arbejde i luften betaler sig, sagde Fritz dæmpet.

De andre tav, og Fritz sagde som før:

– Vi kunne arbejde i kuplerne.

Der blev en stilhed igen, til Adolphe næsten vredt sagde:

– *Du* er vel sikker for dine lemmer?

Fritz svarede ikke. Der var helt mørkt nu og ganske stille en stund.

– Vi kunne vel også skilles, sagde Adolphe så hæst og meget lavt.

De havde alle tænkt den samme tanke, og alle været angst for den. Nu var den sagt, og Adolphe tilføjede, idet han så frem for sig i det mørke og forladte skur:

– Man kan vel ikke blive ved at sulte over det samme fad.

Han talte i en undertrykt, hidsig tone, som folk, der trættes over den tomme krybbe; men Fritz vedblev at tie, ubevægelig og stirrende ned i gulvet.

De rejste sig, og de gik tavse ud. I alle gange var der koldt og mørkt.

Sagte, mens de gik tæt ind til hinanden, sagde Aimée med en stemme, Fritz næppe kunne skelne:

– Fritz, jeg arbejder i luften.

Fritz standsede:

– Jeg vidste det, sagde han sagte og tog hendes hånd.

Louise og Adolphe talte ikke.

– – –

De besluttede at blive *der* i byen. Fritz pantsatte deres sidste ringe. Adolphe blev kun ved at skrive til agenterne. Men Fritz og Aimée arbejdede.

De havde ophængt deres trapez i Pantheon, og de begyndte at arbejde hver dag. De overførte nogle af parterrens øvelser til trapezen, og timevis, badede i sved, pinte de deres legemer.

Kvarter efter kvarter lød Fritz' kommandoord. Så hvilede de sig, ved siden af hinanden, i samme trapez, med trætte og matte smil.

De begyndte at vænnes til arbejdet, og de tog fat på Hanlon-Voltaske øvelser. De forsøgte springene mellem gyngerne, hovedkulds faldt de ned i det ophængte net.

Men de tog fat pany, under æggende skrig:

– *En avant.*

– *Ça va.*

– *Encore.*

Fritz nåede, Aimée faldt.

De blev ved.

Sjælen lå i deres øjne, som fjedre spændte de deres muskler; som undertrykte kampskrig lød deres stemmer: de nåede.

Den ene fulgte den anden med blikket, betagen, i feber:

– *En avant – du courage.*

Aimée havde nået: hendes muskler skjalv, mens hun hang i den fjerneste trapez. Hun forsøgte igen, og det lykkedes atter. En glæde kom over dem. Det var, som om de berusedes ved deres egne legemers kraft. De fo'r forbi hinanden, og de hvilede atter, sveddryppende, smilende, hånd i hånd.

Grebne af glæden roste de hinandens legemer, kærtegnede de muskler, som bar dem, seende på hinanden med strålende øjne:

– *Ça va, ça va,* råbte de, mens de lo.

De begyndte at vanskeliggøre øvelserne. De udtænkte nye machinationer. De forsøgte, og de beregnede. De fordybede sig i øvelserne med opfinderens iver, diskuterede dem, pønsende på variationer. Fritz sov ikke mer: tanken om arbejdet holdt ham vågen om nætterne.

Om morgenen, før sol var oppe, vækkede han Aimée og bankede på hendes dør.

Og udenfor, mens hun klædte sig på, udviklede han allerede sine planer, forklarede hende alt – råbende med høj røst, mens hun svarede, ivrig som han, fyldende huset med sin glade stemme.

Louise gned sine øjne og satte sig op i sengen.

Hun var begyndt at komme til prøverne. Hun blev reven med af arbejdets fart; hun råbte til dem, og hun applauderede. De svarede oppe fra; rummet genlød af deres frydfyldte stemmer.

Kun Adolphe sad tavs i en krog ved stalden.

Han var kommet ind en dag og havde sat sig *der* og så til. Der var ingen, som talte til ham.

– – –

Øvelserne var forbi; det var til ende med deres kræfter: tungt faldt de ned i det udspændte net.

Fritz sprang ned på jorden, og varsomt løftede han Aimée ud af nettet: glad holdt han hende i et nu i de oprakte arme, som et barn.

De klædte sig om, og de gik over i en lille knejpe for at spise.

De begyndte at tale om fremtiden, om, hvor de kunne søge engagement, om gagen, de kunne nå, om navnet, de ville antage – om succes'en, som ventede dem.

De tavse to blev veltalende, de lo, de byggede fremtiden. Fritz udtænkte bestandig nye øvelser:

– Om vi vovede, sagde Fritz, hed af iver: om vi vovede.

Og Aimée svarede med øjnene på ham:

– Hvorfor ikke? Hvis du vil.

Noget i tonen rørte Fritz.

"Du er tapper," sagde han på én gang og så på hende: hendes øjne lyste imod ham.

Og begge sad de med hovederne lænede mod væggen og drømte, stirrende frem i luften, en lang stund.

En dag prøvede de for første gang det sidste spring, det, de var ene om, den store specialitet: det lykkedes. Baglæns nåede de trapezerne.

Nedefra hørte de et råb. Det var Adolphe. Med opadvendt ansigt, med skinnende øjne, skreg han op i rummet et bravo-bravo, så det klang:

– Bravo, bravo, skreg han, grebet af beundring.

Og de begyndte at tale til hinanden, alle fire, Louise med, oppe og nedefra, forklarende og spørgende.

Den dag spiste de sammen, og den næste også. De talte alle om øvelserne, det var, som de alle var med. Fritz sagde:

– Ja børn, om vi arbejdede fire. I, Adolphe, øverst … kun med fast barre og møller og vi, vi to, Aimée, under dem … med "Dødsspringet" … Ja, om vi gjorde det …

Han gav sig til at forklare, forfølgende sin nye plan, udmalende alle de kommende evolutioner; men Adolphe blev tavs, og Louise turde ikke svare.

Men næste dag sagde Adolphe – han stod og så ned i jorden og flyttede benene frem og tilbage –:

– Prøver I i eftermiddag?

– Nej, de prøvede ikke.

– For, sagde Adolphe, man går og spilder sin tid, og ens lemmer bliver stive …

Om eftermiddagen begyndte Adolphe og Louise at prøve. De to andre kom og så til. De opmuntrede og de belærte.

Fritz sad så munter og legede med Aimées hånd:

– *Ça va, ça va,* råbte de begge, nedefra.

Oppe fløj Louise og Adolphe dristigt mellem gyngerne:

– *Ça va, ça va …*

De vidste, at nu blev de sammen.

Prøverne fik ende. "Numret" var øvet færdigt. De arbejdede som Fritz havde villet. De kaldte sig "De fire Djævle" og fik kostumer malede og forfærdigede i Berlin.

De debuterede i Magdeburg. Så drog de fra by til by. Succes'en var given allevegne.

– – –

Aimée havde klædt sig af og var gået i seng: søvnløs lå hun, stirrende op i mørket:

– Ja, hvor tydeligt hun så alt, fra den første dag.

De havde levet hele livet sammen, hele livet side om side.

Og nu var hun kommet, *hun*, denne fremmede; og ved tanken kun, sammenbed akrobatpigen sine tænder i et afmægtigt, et fortvivlet, et rent fysisk raseri.

Hvad ville hun med ham, *hun* med sine øjne som en kat? Hvad ville hun med ham, med sine smil som en tøs? Hvad ville hun med ham og bød sig frem som en tøjte? Fordærve ham, røve ham, plyndre hans styrke, lægge ham øde.

Aimée bed i sit lagen, krammede sin pude, fandt ikke ro for sine feberhede hænder.

Hendes tanker vidste ikke afmægtige skældsord nok, ikke vredt harmfulde, ikke rå beskyldninger nok, indtil hun græd igen; og atter følte hun al den lamme smerte, som fulgte hende døgn og dage, døgn og dage.

IV

Fritz lå med lukkede øjne, mens han hvilte hovedet i sin elskerindes skød. Langsomt og langsommere gled spidsen af hendes negle let hen over hans blonde hår.

Fritz blev liggende med lukkede øjne, mens hans hoved lå let i hendes skød: så var det virkelig ham, Fritz Schmidt fra den frankfurter smøge, han, drengen uden fa'er, hvis mo'er sprang i floden en dag, da hun var drukken, og hvis mo'rmo'r havde solgt ham – ham og broderen – for tyve mark ...

Så var det virkelig ham, Fritz Schmidt, kaldet Cecchi af "Djævlene", der var blevet hendes elsker, hendes, "damen fra

logen". Det var *hans* nakke, der lå mod hendes knæ. Det var *hans* arm, som kunne nå om hendes liv. Det var på *hans* hals, hendes læber nu hvilede.

Han, Fritz Cecchi af "Djævlene".

Og han åbnede øjnene halvt, og han så, med den samme ubegribende, beruste undren, hendes fine hånd, så blød, som intet arbejde havde misdannet; dens negle, lyserøde og buede, dens hud, så mathvid, den hud, han elskede at kysse, blidt, så længe ...

Jo – hånden gled over hans pande.

Det var ham, der, når han åndede, fornam duften af hendes legeme, der var ham nær, af hendes klæder, hvis stoffer lignede skyer – å, hvor hans hænder elskede at kærtegne dem ...

Det var ham, på hvem hun ventede om natten ved den høje låge, frysende under sin venten som af kulde. Det var ham, som hun førte gennem palæets lille have, hængende sig til hans legeme bag hvert et ly ...

Det var ham, hvis læber hun kaldte sin "blomst" hvis arme hun kaldte sin "fordærvelse" ...

Ja – så besynderlige ord, hun sagde, at *hans* læber var en "blomst", at hans arme var "en fordærvelse" ...

Fritz Cecchi smilte, og han lukkede sine øjne igen.

Hun så hans smil, og hun bøjede sit hoved ned over ham og førte sine læber blødt hen over hans ansigt.

Fritz blev ved at smile, opslugt af den samme undren:

– Men dette er besynderligt, sagde han sagte; blev ved at sige i samme tone: Men dette er besynderligt, mens han virrede svagt med sit hoved.

– Hvilket? spurgte hun.

– Dette, svarede han kun og lå atter stille hen under hendes kys, som var han bange for at vågne af en drøm.

Han smilte bestandig, hans tanke gentog stadig hendes navn, altid påny forbavset foran hendes navn – ét af de store navne, hvis lyd tilhørte Europa og selv var nået ned til ham som et sagn …

Og langsomt slog han atter øjnene op og så på hende og greb med hænderne i begge hendes øren og lo som en dreng, mens han kneb dem – hårdere, hårdt: også det *turde* han, også det.

Han rejste sig halvt og førte sit hoved op mod hendes skulder. Bestandig med samme smil så han sig rundt i stuen:

Alt var ham et under, alt, hvad der var hendes: de tusind skrøbelige nips, som dækkede de sære møbler på spinkle ben: snart turde han slet ikke røre dem, men han – jongløren – fattede om dem så varsomt, som ville de knuses mellem hans fingre; snart kunne han, overmodig (*han* var herre her, han, Fritz Schmidt) spille bold med et luksusbord eller balancere med en hel etagère, mens hun lo og lo …

Malerierne var ham fremmede: Billederne af aner i "restaurationen"s dragt, med pragtkårde og behandskede hænder. Der kunne komme øjeblikke, hvor han pludselig overstadigt lo billederne lige op i ansigtet, som en gamin – lo ustandseligt, mens han, Fritz Schmidt, sad her hos hende, deres slægtning, der var *hans*.

Og han blev ved at le og le, uden at hun forstod hvorfor. Og tilsidst sagde hun:

– Men hvorfor ler du?

– Jo, jo, svarede han og blev ved med at le. For dette er besynderligt, dette er så besynderligt …

Han følte en halvt lykkelig, halvt sky forbavselse over at *han* var her.

At han var herre her.

Thi som herre følte han sig: hun var hans. Han ejede hende. I hans uciviliserede hjerne rugede alle tanker om mandens ubegrænsede besiddelse, besiddelsen af de kvindemennesker, som *han* fuldkommengør ved at befrugte dem – han, den handlende, den aktive, han, der, vred under selve nydelsen, der fortærer, kunne knuse dem under sin muskelbrede lænd.

Men alle disse mandens urforestillinger hos Fritz – som hoverede ved at tæmme og tugte og ubændigt og ustandseligt at bruge – de svandt igen magt- og hjælpeløse ind overfor hans stumme, fornyede undren over hende: hendes mindste ord, der var af anden klang og havde andet fald; hendes ringeste bevægelse, der var af anden art; hendes legeme, hver del deraf, som var af anden, fremmed skønhed, uudviklet og sart ...

Og han blev myg og frygtsom, og han slog pludselig de lukkede øjne op for at se, det var ingen drøm, og langsomt kærtegnede han hendes fine, slanke fingre: jo, det var sandt.

Hendes hænder blev ved at glide, dvælende og mer dvælende gennem hans hår, og hans ånde blev hastigere, mens han lå, som han sov.

Pludselig slog han blikket op:

– Men hvad vil De da med mig? sagde han.

– Du, dumme mand, hviskede hun og holdt sin mund tæt op over hans kind. Du dumme mand.

Hun blev ved at hviske, nær hans øre – hendes stemmes lyd var mer hidsende for ham end kærtegn: –

– Du dumme mand, du dumme mand ...

Som ville hun lulle det skønne og apatiske legeme hen i en rus, hviskede hun:

– Du dumme mand, du dumme mand.

Men han rejste sig kun, bestandig smilende, og, siddende ved siden af hende og læggende hendes hoved ind til sit bryst, mens han så på hende, sagde han usigelig ømt:

– Kunne du sove her? og han vuggede hende i sin arm som et barn.

Til de begge lo, øje i øje:

– Du, dumme mand.

Så flammede hans øjne op, og han greb hende; hastigt uden ord, bar han hende i løftede arme, bort gennem stuen – derind.

Kun den lyseblå ampel så stille til som et søvnigt øje.

Det gryede mod dag, når de skiltes. Men rundt i alle kroge på trappens trin, i haven midt foran det stille hus – fornemt og ærbart med tilhyllede ruder – forlængede de åndeløse, stævnemødets timer, mens hun blev ved at hviske de samme tre ord, der blev som deres elskovs omkvæd (en elskov, hvis eneste sjæl var instinktet):

– Du, dumme mand.

Så rev Fritz sig løs, og lågen faldt til efter ham …

Men hun holdt igen, og endnu engang vendte han tilbage. Han tog hende endnu en gang i sine arme, og pludselig lo han – stående ved siden af hende foran det store palæ.

Og som om deres tanker mødtes, lo også hun op mod sine forfædres hus.

Og han begyndte at spørge om hvert enkelt af de store stenvåben over ruderne, hver af portalernes indskrift, mens hun svarede og lo og lo.

Det var landets stolteste navne. Han kendte dem ikke, men hun fortalte om hvert.

Det var historie om hæder. Det var historie om kampe. Det var historie om valpladsers sejrherrer.

Han lo.

Det var skjolde, hvis ejermænd havde værnet om tronen. Det var slægtstegn, der havde ledet selv til Sct. Peders stol.

Hun lo.

Som blev hun hidset af selve uværdigheden, blev hendes kærtegn hedere, rå og næsten blasfemiske her i den gryende dag, mens hun blev ved at fortælle, som om hun ville rive ét for ét, i ord på ord, fædrehusets skjolde ned og søndre dem i sin elskovs skarn.

– Og *det*? spurgte han, pegende på våbnene.

– Og det?

Hun blev ved.

Det var århundredets historie. Her var troner bygget, og kongesæder styrtet sammen: *Den* var en kejsers ven. *Den* blev en konges bane.

Og hun blev ved at tale: hviskende med en snerrende spot, lænende sig til akrobatens skulder, givende sig hen til selve indtrykket af vanhelligelse.

Også han berustes.

Det var, som om de begge så selve ødelæggelsen, dette store hus' fald, med våben, portaler, skjolde, mindetavler, spir – huset, der lagdes øde og styrtede sammen under cyklonen af deres drift.

Så rev hun sig løs, og hun flygtede gennem gangen.

Et sidste nu vendte hun sig i den lille dør, og viftende til ham, tilkastede hun – som en sidste spot – det store våbenskjold på frontispicen et slængkys og lo.

Fritz gik hjem. Det var, som havde han to vinger under fødderne. Han fornam som alle hendes kærtegn endnu.

Rundt om vågnede den store by.

Vogne rullede frem gennem gaden. Det var alle blomstermarkedets skatte – violer, tidlige roser, aurikler og gyldenlak.

Fritz sang. Halvhøjt sang han Kærlighedsvalsens strofer:

Amour, amour,
oh, bel oiseau,
chante, chante,
chante toujours.

Vognene blev ved at køre ham forbi. Hele gaden fyldtes af duft.

Blomstersælgerne, der sad på bukkene indhyllede i store tørklæder, vendte sig i sædet og smilte til ham.

Han sang endnu:

Amour, amour,
oh, bel oiseau,
chante, chante,
chante, toujours …

I deres egen gade var der ganske stille og endnu halvdunkelt bag de høje huse. Fritz gik langsommere. Han nynnede bestandig, mens han så op og ned ad deres hus.

Han fo'r sammen et nu: han syntes, han havde set et ansigt oppe bag ruden.

Bleg, med tilbagetrængt ånde lyttede Aimée bag sin dør: Jo, det var ham.

Amour, amour,
oh, bel oiseau,
chante, chante,
chante toujours.

Døren deroppe blev lukket, og alt blev tyst.

Hvid, som en søvngængerske med hænderne stemmede ind mod sit bryst, gik Aimée ind igen og tilsengs. Ubevægelig stirrede hun på den grå dag: en ny dag.

V

Det var sent, da Fritz Cecchi vågnede, og, mat, mindedes han alt, så lidt efter lidt, mens han usikkert så Adolphe, der midt i stuen afgned sin nøgne krop med et vådt klæde.

– Vågner du dog, sagde Adolphe hånsk.

– Jo, svarede Fritz kun og blev ved at se på broderen.

– Du skulle vel op nu, sagde Adolphe i den samme tone.

– Ja, sagde Fritz; men han blev kun ved ubevægelig, at stirre på broderens stærke og urørte legeme, hvor alle muskler spillende levede; han følte et dumpt raseri, en overvundets forbitrede og elendige harme.

Mens han blev ved at stirre på broderen, og pludselig løftende sine egne arme og følte dem kraftløse, og spændte sine ben mod sengens fodende og følte deres muskler slappe, sammensnøredes han af en bleg og vild forbitrelse mod sig selv, mod sin krop, mod sin drift, mod sit køn og mod hende: tyven, røveren, fordærvelsen … *hun*.

Hans harme havde ingen tanker. Han vidste kun ét: han kunne vanvittig slå hende til døde, med de knyttede hænder. Til døde tomme for tomme. Til døde, mens hun skreg og hun lo. Til døde, så hun gispede ikke. Til døde med sin hæl og med sin fod.

Han løftede sine arme påny, og han knugede sine hænder, og han følte igen de kraftløse musklers svigten, mens han bed sine tænder sammen i raseri.

Adolphe gik ud og slog døren i.

Så sprang Fritz op. Nøgen begyndte han at undersøge sit legeme. Han forsøgte øvelser, og han mægtede dem ikke. Han gjorde parterrearbejde, og han kunne ikke. Modstridige sitrede kun de trætte ledemod.

Han forsøgte igen. Han slog sig selv. Han forsøgte påny. Han kneb sig selv med sine negle.

Det var forgæves.

Han kunne intet.

Han løb panden mod væggen og. Forsøgte igen.

Det var forgæves.

Han kunne intet.

Og slap satte han sig foran det store spejl, og han betragtede fra muskel til muskel sin dorske og afslappede krop.

Så var det altså sandt: de tog alt. Sundheden, kraften, musklernes styrke. Så var det sandt: alt blev lagt øde, arbejde, stilling og navnet.

– Ja, sådan var det.

Og det ville gå ham som de andre, og det ville snart være forbi.

Det ville gå ham som "The Stars", der slæbte to tøjter fra by til by, som lå hos dem og som de pryglede, indtil nu, hvor de var

satte i galehus.

Det ville gå ham som Charles, jongløren – der lå i med Adelina, hende, chantøsen; hans lemmer blev slatne som en drankers. Så hængte han sig op i et træ.

Eller Hubert, der var løbet af landet med en staldkarls kvind, og som red på et marked, eller Paul, jockeyen, som havde set sig gal på "Anita med Knivene" og nu var udråber i et telt.

– Ja, de gjorde deres kroppe til hø.

Atter rejste han sig.

– Men han *ville* ikke bukke under.

Og han begyndte at arbejde igen, pinende alle muskler, strammende sin styrke, æggende hver fiber i sin krop.

Det gik.

Og pludselig klædte han sig på. Han slængte klæderne på sig, hægede sin krop og gik. Han ville prøve – prøve i cirkus, i trapez'en.

– – –

Adolphe, Aimée og Louise var allerede ved arbejdet og hang i trapez'erne i deres grå bluser.

Fritz klædte sig om og begyndte at arbejde på jorden. Han gik på hænderne, balancerede på den højre, på den venstre hånd, hele hans legeme skælvede.

Tavse så de andre til fra deres gynger.

Så svang han sig op i nettet, brat og hidsigt, og han klatrede op i gyngen overfor Aimée. Han slyngede sig ud i armene, så det slanke legeme straktes, og han begyndte.

Aimée blev siddende. Med søvnløse, tunge øjne stirrede hun ufravendt på dette menneske, som hun elskede, *manden*, hun elskede, og som kom fra en elskovsnat hos en anden:

År efter år havde de levet legeme mod legeme.

Hendes øjne målte ham – hans nakke, der havde båret hende, hans arme, som havde fanget hende, hans lænder, som hun havde omsluttet ...

Og al håndværkets vane, alt arbejdets kendskab forøgede hendes kval.

Stum, overvældet af en frygtelig lidelse – en fysisk lidelse, som den således kun kunne føles af hende – så hun stirrende på Fritz' arbejde.

Men Fritz vækkede hende.

– Hvorfor begynder du ikke, råbte han hårdt.

– Jo.

Hun fo'r sammen, og mekanisk rejste hun sig op i gyngen. Et nu kun mødtes deres øjne. Men pludselig så Fritz hendes hvide ansigt, de stive øjne, det stive, ubevægelige legeme, og han forstod det alt sammen.

I det samme nu fornam han en uovervindelig, en ubændig væmmelse ved dette legeme af en kvinde, en ækelhed, en afsky ved dets berøring – en anden kvindes legeme, som elskede ham.

En ubetvingelig isnende væmmelse, som et had.

– Begynd, skreg Adolphe.

– Begynd dog, råbte Louise.

Men endnu tøvede de.

Så fo'r de imod hinanden, og mødtes. Blege målte de hinanden, og atter fløj de. Han fangede hende, men hun faldt. De begyndte igen, men han styrtede.

Atter tog de fat øje i øje: hvert nu syntes at gøre dem blegere. Begge faldt, Fritz først.

Louise og Adolphe lo højt i deres gynger. Adolphe råbte:

– Hvad du har for en heldig dag.

Louise skreg:

– En har set på ham med onde øjne; og atter lo de oppe i gyngerne.

De to blev ved, og det mislykkedes atter: Aimée slap, Fritz skændte højt nede fra det udspændte net.

Og på engang skændtes de alle, hidsige og forbitrede, med høje stemmer i diskanten, mens kun Aimée blev siddende med samme opspilede øjne, bleg midt under arbejdets anstrengelser.

Atter svang Fritz sig op, og atter tog de fat. Begge skreg de, og begge satte fra.

De fløj mod hinanden under skrig, de omslyngede hinanden i vildskab.

Det var ikke arbejde mer. Det var en kamp. De mødtes ikke mer, de greb ikke, de favnede ikke mer. De brødes kun og tog tag som dyr.

Hede syntes de tvende kroppe, midt i luften at prøve styrke i en fortvivlet strid.

De standsede ikke. De gav ikke kommandoord mer. Sanseløse i brutalt, i et uimodståeligt had var det, som tumlede de, selv forfærdede, i en frygtelig nævekamp gennem luften.

Så med ét, med et skrig, styrtede Aimée. Hun lå som livløs et nu i nettet.

Fritz svang sig op i sin gynge, og med sammenbidte tænder, bleg som en maske, betragtede han den overvundne.

Han rejste sig i trapez'en, og han sagde:

– Hun kan ikke arbejde mer. Vi må skifte – hun ta'er overgyngen, og Louise arbejder her.

Han talte hårdt, som den, der har at befale. Ingen svarede, men langsomt begyndte Louise fra kuplen at glide ned til Aimées gynge.

Aimée talte ikke. Som et i knæ sunket dyr havde hun kun rejst sig halvt i nettet.

Så klatrede hun langsomt op ad det høje tov mod kuplen.

Og de arbejdede påny.

Men Fritz' kræfter var ude. Selve forbitrelsen tog dem. Hans arme bar ikke mer: han faldt, og Louise styrtede.

– Hvad går der af dig? råbte Adolphe: Du er vel syg.

– Tag kuplen, det kan du vel, – dette går ikke.

Fritz svarede ikke, han sad med bøjet hoved, som havde han modtaget et slag.

Så sagde han – og mumlede, gennem sammenpressede tænder –:

– Ja, vi kan måske changere – for idag.

Han stod ned fra nettet og han gik ud. Knoerne var hvide på hans sammenknugede hænder. Han syntes, at staldkarlene hviskede hans navn, og han gik forbi dem med en skam som en hunds.

I garderoben kastede han sig ned på madrassen. Han følte ikke sit legeme mer. Men hans øjne sved.

Han kunne ikke være rolig. Han begyndte at øve sig igen. Som man piner en smertende byld, blev han ved at forsøge sine slatne lemmer:

Om han kunne *det*, om han kunne *det*, forsøgte han med feber.

Han mægtede intet; atter kastede han sig hen, og han forsøgte atter. Og selve forsøgenes kamp udmattede ham, forgæves, endnu mer.

Sådan gik dagen. Han veg ikke fra cirkus. Han flakkede om manegen som den onde samvittighed om gerningsstedet.

Om aftenen arbejdede han med Louise i kuplen.

Han kæmpede som en gal med lemmerne, der ikke ville lystre ham. Han anstrengte fortvivlet ledemodene, der sitrede.

Det gik – én gang, én gang, endnu en gang.

Han fo'r tilbage, han fo'r frem, han hvilte igen.

Han så intet: ikke kuplen, ikke logerne, ikke Adolphe. Kun trapez'en – den, han skulle nå, og Louise, der gyngede foran ham.

Så satte han fra: svang sig med et skrig – det var som pludselig blodets sus ville sprænge hans angstfulde hjerne – frem mod Louises ben og faldt ned i det voldsomt bevægede net.

Der var stille i det uhyre rum – stille, som troede man ham død.

Så løftede Fritz overkroppen halvt. Han vidste ikke, hvor han var. Nu besindede han sig, og med en forfærdelig anstrengelse så han igen manegen og nettet og menneskenes sorte bræm, logerne og – *hende*.

Og overvældet af fortvivlelsen, af ydmygelsen mer end af faldets smerte løftede han på én gang de knyttede hænder og sank sammen igen.

De tre var standsede, forvirrede råbte de til hinanden. Som et lyn var Adolphe nede ad den hængende snor.

Han og to staldmestre løftede Fritz ud af nettet, og de støttede ham imellem sig, så det så ud, som gik han selv.

Så først gled Aimée langsomt ned ad snoren. Som i blinde gik hun; se – gjorde hun ikke.

To artister stod ved indgangen.

– Takke kan han for nettet, sagde den ene.

– Na, svarte den anden: er wäre schon "kalt" geworden.

Aimée fo'r pludselig sammen, da hun hørte ordene. Og som så hun dem for første gang, målte hun med et eneste langt blik net og snore og gynger.

Den ene artist fulgte hendes blik.

– Auch schändlich hoch, sagde han.

Aimée nikkede kun så ganske langsomt ...

Der var atter stille og forestillingen gik sin gang. Fritz var i garderoben stået op fra madrassen og sad foran sit spejl. Han havde intet lidt; det var kun bedøvelse af faldet.

Adolphe klædte sig på, og de var længe tavse.

Så sagde Adolphe:

– *Det* indser du vel, at dette går ikke?

Fritz svarede ikke. Bleg blev han siddende og tog ikke blikket bort fra sit eget ansigt i spejlet.

Adolphe var færdig, og de hørte Louise banke på garderobens dør.

– Bliver du færdig? spurgte Adolphe. De venter.

Fritz tog det dikkende ur ned fra sit spejl, og de gik ud, hvor de to søstre biede tavse. De gik stille hjemad, Fritz ved siden af Louise.

Ydmygelsen brændte hans sjæl som havde han en vunde i sit bryst.

VI

Fritz og Adolphe var længst tilsengs, og Adolphe sov, dorsk, med åben mund som akrobater sover, hvis kroppe dovner i tung hvil.

Men Fritz faldt ikke i søvn; udstrakt på ryggen lå han søvnløs i en træg fortvivlelse:

Så var det altså kommet. Så var det allerede kommet. Han kunne ikke arbejde mer.

Han bare kredsede om den ene tanke: så kunne han altså ikke arbejde mere. Og ganske langsomt, og ganske sløvt redede han ud, hvordan det var kommet. Dag for dag, med nat for nat. Roligt og ganske slapt så han det alt igen: den blå stue og den høje seng med sine tre trin og sig og hende; den gule sal med hvilepladsen bag skærmen og portrætterne og sig og hende; trappen, hvor lampen gik ud, og sig og hende …

Og haven, hvor han var vendt tilbage igen.

– Og nu var det altså forbi. Nu høstede han frugterne.

Han vidste det.

I samme træge gang blev hans tanke ved:

Men som han var ødelagt, kunne han ødelægge hende. Han kunne.

Han kunne gå derhen en nat, og han kunne lukke sig ind. Og når han var der, hos hende, med hende (og atter stansede hans tanker, og han så dette blå kammer og sig og hende) kunne han, ville han ringe, ringe huset sammen. Manden derind, tjenerne sammen, pigerne sammen, dem alle sammen, så de så hende – *hun*.

Ja, det kunne han.

Og nøgen skulle hun være, blottet (som han nu så hende) skulle hun være, til skam og skændsel blottet.

Ja, det ville han.

Og pludselig sagde han, sende det for sig endnu en gang:

– Ja, det vil jeg – nu.

Al uroen veg fra ham: Ja, hvorfor skulle han ikke gøre det nu? Nu, hvor planen var frisk, hans vrede ny, hans tanke stærk? Jo, han ville det nu.

Og hastig, uden at tænde lys begyndte han at rode efter sine klæder; og tage dem på, uden støj for ikke at vække Adolphe, bestandig seende foran sig: sig selv og hende i den blå stue, midt i den blå stue sig og hende: dér skulle det ske.

Han stødte til en stol i sin hast, og pludselig blev han stille, siddende på sin seng, blot angst, at Adolphe skulle vågne. Han måtte ikke vågne.

Så tog han klæder på igen, lydløst, med tilbageholdt ånde:

Han *ville* afsted, *måtte* afsted – nu.

Han trådte for hårdt og måtte igen holde inde ...

Adolphe vendte sig i sengen og mumlede:

– Hvad pokker er det? så sagde han:

– Hvor skal du hen?

Fritz svarede ikke. Halvt påklædt kastede han sig ind under sengetæpperne for at skjule sig, pludselig skælvende som en greben tyv.

Og lidt efter, da han atter hørte Adolphes ånde, begyndte han igen, blivende i sengen, at tage klæderne på sig; stadig rystende, angst, som stjal han sine egne klæder – – –

Han var kommet op. Han følte frem for sig, med et smil for hvert møbel han undgik at støde til, holdende sig ved væggen

uden ånde; listig som en dranker, der sniger flasken til sig.

Og han fik døren åbnet og lukket og kom ud og kom ned, stadig listende ...

Og han vidste, han var skamløs som en hund. Og han sagde: Imorgen kan jeg altså ikke arbejde. Og han vidste: Nå, altså helt i fordærvelse.

Og han løb kun hastigere, langs husene, i skyggen ...

Hjemme havde kun én hørt ham. Aimée.

Det var hende, som fulgte – glidende ned ad trappen, ud af huset, over på den anden side gaden ...

Som to skygger, der jog hinanden, fulgtes de lydløst gennem de tavse gader.

Så nåede Fritz palæet og det lille gitter: nu var han inde, nu døde hans skridt. Gemt i åbningen af en port stod Aimée foran palæets ruder.

Hun så lys bevæge sig forbi første sals vinduer. Hun så to skygger over de kniplingsgardiner:

– Det var dem.

Lyset gik igen, hun så skyggerne igen – så blev der slukket ... Kun et blåligt skær lyste stille bag det sidste vindu:

– *Der* var de. Bag *de* ruder var de.

Med opstemmet ånde under skinsygens pinsel stirrede Aimée på disse ruder: alle, alle billeder kom og martrede hende på én gang.

Alle billeder, som er den forladtes sidste kval, og som kom til hende, *akrobatpigen*, skønt hun var kysk – det var, som tegnedes de med hænder, levende, på denne rude, hvor han var, *de* var.

Og hendes liv, der var levet i opofrelse; hendes hele eksistens, der havde været den milde hengiven- hed; alt, hvad hun havde

tænkt, hver tanke på ham i ømhed; hvad hun havde villet, hver plan i fællesskab, alt sank det i jorden foran disse billeder: billeder af to legemer.

Hele hendes liv, stykke for stykke, minde for minde, tanke for tanke brødes sønder, slugtes op, lagdes øde, sank bort i det eneste: begæret, den forladtes jammerlige begær.

Der blev intet tilbage: ikke hendes hengivenhed, ikke hendes ømhed, ikke hendes offervillighed – intet ... Det "simplificeredes" under ulykken, det depraveredes under forladtheden, det faldt tilbage til den store "urform":

Driften, den hovererende drift, den altødelæggende drift.

Timerne gik.

Så åbnedes lågen og blev atter lukket i.

Det var ham.

Og i et nyt, et fortvivlet anfald af kval så Aimée ham, grå i den gryende dag, gå sig langsomt forbi.

VII

– Aimée, sagde Louise i en tone, som ville hun vække hende: sover du?

Aimée kun løftede armen – underlig langsomt – og bandt det lange hår op.

– Man skulle tro det, sagde Louise.

Og Aimée sad igen ubevægelig, foran sit spejl, hvor hun så sit eget billede, som om to sovende med åbne øjne stirrede på hinanden.

Langsomt iførte hun sig blusen og stod op og gik ud, med samme sære blik, som fulgte hun et dulgt syn, og med en

automats gang, som var sjælen faldet hen i blund i hendes døde krop.

Louise fulgte hende, og de gik begge ud i det mørke rum, hvor Fritz allerede ventede i gyngerne.

Det var, som Aimée aldrig havde arbejdet så sikkert som nu: som i mekaniske tempi greb hun, slap hun, fløj hun.

Hun arbejdede atter med Fritz, og det var, som smittede hendes ro: som en maskines døde hjul og dele mødtes de, skiltes, mødtes igen. Og atter hvilede de i de modsatte gynger.

Det var, som så Aimée i hele det vide rum kun det, bestandig kun *det*: hans legeme.

Den spillende krop, det bevægede bryst, den åndende mund, årerne, som bankede varmt – det kunne blive stille og koldt.

Stille og ganske koldt.

De springende muskler; hænderne, som greb hende; nakken, hvor livet sad – skulle blive stille og koldt.

Armene ubevægelige og musklerne som sten og panden kold, halsen død, brystet højt og stille.

Arm og ben og hånd – dødt.

De arbejdede igen. De fløj, de mødtes.

Hver berøring æggede hende: så varm at føle var han og ville blive så kold, så sitrende at møde og ville blive så stille.

Hun tænkte ikke mere på, hvorfor. Hun tænkte ikke mere på hende. Det var kun dødsbilledet, hun så – *det*, hun så.

Ham – kold og stille.

Og som en sindssyg, der forfølger sin hemmelige mani blev hun snu og slesk. Som en morfingal, der vil tilfredsstille sin lyst, blev hun omstændelig opfindsom.

Hun fik monomanens ihærdighed, der kun tænker et.

Hun søgte Fritz, som hun længe havde skyet.

Når prøven var endt, gav hun sig til at arbejde alene. Hun overførte alle de underste gyngers øvelser til kuplen. Hun råbte ned til Fritz og hun holdt ham tilbage i manegen ved at udspørge ham, bede ham om råd, indsmigrende som en lærling sin mester.

Hun vovede alt deroppe i kuplen. Hun legede med døden. Dumdristig æggede hun ham.

Hun vogtede på hans usikkerhed, som han ville skjule. Hun forsøgte det urimelige, og hun råbte:

– Vi skal vel vise, hvad vi evner. Vi skal vel ikke lade os overfløje.

Hun hidsede ham op. Han gav råd. Ad de svajende snore klatrede han op i trapezerne til hende.

Hun som fløj foran ham imellem de raslende gynger. Hun svang sig fra trapez til trapez over det gabende svælg.

Og ført af en uimodståelig magt begyndte han at gøre hende efter, mens hun hidsede ham med råb. Hun havde som feberens kraft i det voldelig anspændte legeme, han tog som sidste livtag med sin sidste kraft.

Hun skreg:

– *Ça va – ça va.*

Han svang sig frem og greb:

– *Ça va – ça va.*

Artisterne, som gik ud og ind, standsede i manegen og så til.

Han hidsedes mer. Han vovede alt, hvad hun vovede. Fra gynge til gynge fløj hun – vild, med udslået hår foran ham, som viste hun ham vej.

De mødtes, og de greb. Hendes legeme var koldt, som fangede et par marmorarme hans hede og sitrende krop.

Så standsede hun, men han blev ved. Sammenkrøben sad hun i sin gynge; æggende ham ved dæmpede, ligesom knurrende tilråb sad hun i mørket og betragtede ham.

Fritz stønnede og greb, i nedfart, om det svingende reb: det så ud, som styrtede han ned – bort i det store mørke.

Aimée blev siddende i sin gynge: hun hørte hans fald i nettet. Så lød hans skridt i manegens jord – trin, der hastigt døde hen.

Der var ganske mørkt. Kun fra kuplen kom et dæmpet lys. Hele det uhyre rum lå hen i tavshed.

Sammenkrøben sad Aimée endnu i trapez'en mellem net og tove. Så rejste hun sig. Det raslede sagte med hængsler og gynger og snore.

Der løftedes, der prøvedes.

Som en skygge færdedes Aimée i mørket, travl, som i et værksted.

Gyngernes messingduppe lyste, som var de kattes øjne.

Ellers var der mørkt.

Sagte slog gyngernes reb.

Ellers var der tyst. –

Længe puslede Aimée i kuplen.

Så lød der en høj stemme nede fra manegens mørke.

Det var Fritz, der kaldte:

– Aimée, Aimée.

– Ja, jeg kommer, lød det.

Aimée tog fat om den høje snor. Hun gled langsomt ned, som hun et nu svævede tavs over ham, der ventede:

– Jeg kommer, sagde hun igen og nåede ham.

VIII

"De fire Djævle" skulle have benefice.

Det var aftenen før – efter forestillingen. Fra cirkus drev publikum hjem.

Adolphe bankede på Aimées og Louises dør, og de gik alle hen gennem gangen.

Ingen af dem talte, og stille satte de sig ved restaurantens vante bord. Sejdlerne kom, og de drak i tavshed. Det var, som gjorde Aimée selv den mindste bevægelse – måden, blot, hvorpå hun tog om glasset – betænksomt og så langsomt som målte hun alt, selv det ringeste.

Der var støj i restauranten. Bib og Bob holdt fødselsdag, og en kreds af artister slog sig ned om deres bord.

En gjorde taskenspillerkunster, og klovnen Trip gav æslet Rigolo ved at vrikke med sin bag.

"Djævlene" blev ved at sidde i deres krog.

Stille forsvandt balletdamerne, der havde ventet langs væggene; de blev hentet af hastige herrer. Ved et sidebord spillede agenterne kort.

Klovnerne blev ved at støje. En af dem spillede på ocarino, og en halv snes "cri-cri" svarede. Klovnen Tom overrakte som gave kollegaen Bob et kålhoved, der var fyldt med snus, og alle begyndte at snuse og nyse, snuse og nyse i et kor, mens "cri-cri"erne skreg. Oppe på bordet gav klovnen Trip bestandig æslet Rigolo med vrikkende bagdel.

"Djævlene" sad der endnu.

"Plakatmanden" kom ind med klisterpotte og taske og slog programmet for imorgen op på to tavler. Det bar tre gange "Les quatre Diables" navn.

Adolphe rejste sig, og han gik hen og læste på det. Han bad en af agenterne oversætte det, og agenten rejste sig fra spillebordet og oversatte langsomt fra det fremmede mål, mens Adolphe hørte til:

> Idet vi forsikrer et højtæret publikum og alle velyndere, at vi til denne vor forestilling skal opbyde alt, tegner vi ærbødigst
>
> *Les Quatre Diables.*

Adolphe nikkede, mens han ligesom fulgte ord efter ord den fremmede tekst. Så vendte han tilbage til bordet, og stirrende hen mod plakaten med de vældige typer, målende den med et tilfreds blik, sagde han:

– Go'e bogstaver.

Og Louise og Fritz stod også op og gik hen og betragtede den, én efter én.

"Cri-cri"erne hvinte, som skulle alle ørehinder sprænges. Klovnen Tom musicerede ved at anbringe små, pibende instrumenter i sine udspilede næsebor.

Også Aimée havde rejst sig. Hun stod stille bag Fritz og Louise, mens agenten blev ved at oversætte de samme ord:

> tegner vi ærbødigst
>
> *Les Quatre Diables.*

Louise lo, vrissende af det fremmede mål; og de begyndte at gøre nar ad bogstaverne, ad lydene, som agenten sagde for, ad de mærkelige ord, vrængende begge to den samme sætning: tegner vi ærbødigst – – –

Det lød så komisk, at de andre kom til; og de begyndte alle – klovner og gymnastikere og damer – at le og råbe og vrænge, højt, hver med sin accent, mens det hele druknede i latter, de samme ord, i et stort, højrøstet forvredenhedens kor:

tegner vi ærbødigst

Les Quatre Diables.

"Cri-cri"erne skreg. Højt oppe på to borde vrikkede Trip fanatisk med æslet Rigolos bag.

Så lo også Aimée, højt og længe – sidst, mens lidt efter lidt støjen standsede.

"Djævlene" vendte tilbage til deres plads. Adolphe tog pengene frem og lagde dem ved siden af deres sejdler. Så stod de tre op, men Fritz blev siddende. Han skulle ikke hjem.

– Godnat, sagde Adolphe og Louise.

– Godnat, svarede Fritz kun og rørte sig ikke.

Aimée blev stående: et nu betragtede hun ham, som led hun endnu en gang ved tanken om denne, den sidste nat.

– *A demain, Aimée,* sagde han.

Langsomt flyttede hun øjnene fra ham:

– *A demain*.

Hun gik ud i den store gang. Der var mørkt. Plakatmandens lygte stod på jorden – plakatens gule papir lyste frem i skæret imod hende. De to andre ventede foran porten. Hun fulgte efter, ene.

Der var dødt og tyst mellem de høje huse.

Aimée betragtede de store stenmasser, med ruderne, deres øjne, fremmedes øjne. Himlen var høj og klar. Aimée betragtede

stjernerne, som de sagde var verdener. Andre verdener.

Påny så hun henover huse og døre og ruder og lygter og gadens stene – som var hver en ting et besynderligt under – som hun så for første og eneste gang.

– Aimée, kaldte Louise.

– Ja, jeg kommer.

Hun stirrede igen på de lange husrækker, tavse og mørke og lukkede, stenhus ved stenhus, mellem hvilke hendes skridt døde hen ...

Bag hende skreg de smældende "cri-cri", og hun hørte klovnerne le.

– Aimée, kaldte Louise igen.

– Ja.

Aimée nåede dem. Arm i arm stod de to, med en lygtes lys ind over deres ansigt, og ventede hende.

Louise slog nakken tilbage og pustede let ud i luften:

– Du milde Gud, sagde hun, kommer du med?

Og, lænet til Adolphes arm, stående der i lyset fra lygten, så hun ned ad den døde og fremmede gade, fra hvilken de kom, og hvis halvmørke lukkede sig bag hende.

– Den er behagelig, sagde hun: sådan en gade.

Og idet hun atter leende begyndte at vrænge på disse tre højst komiske ord: tegner vi ærbødigst, sagde hun med et sidste blik ned mod den kolde gade:

– Ja, hvad mon *den* hedder?

– Å, sagde Adolphe: man trækker gennem så mange gyder.

Og de gik videre, ind mellem de næste rækker huse.

– – –

Fritz var blevet siddende. De andre, de ved klovnbordet, bød ham på et glas. Men han rystede kun på hovedet. Og én af klovnerne råbte, mens alle lo:

– Å, han har bedre noget, han – godnat.

De andre løftede deres glas, og de blev ved at le: Bib og Bob havde lavet en fiskesnøre og fiskede alle artisternes hatte ned af knagerne.

Fritz rejste sig, og han gik over mod restaurantens døre, der stod åbne ud til gaden, og han satte sig ved et bord ude på fortovet under et par laurbærtræer.

En endeløs lede, en navnløs væmmelse lå over ham.

Han så de tiskende par, der gik frem og tilbage, trykkende sig ind til hinanden. I skyggen næbbedes de og lo forliebt. Kvinder vrikkede, og mænd svajede rygge, kroende sig for hinanden som markens dyr, der vil parres …

Pludselig lo Fritz kort og brat.

Han tænkte på klovnen Tim, som de kaldte Herren med Hundene: ja, han havde haft ret.

Fritz så Tim for sig med hans ansigt, stille og lige, sørgmodigt ligesom på en billedstøtte, med munden buet og rød og fin og tungsindig, som en kvindes mund.

Fritz så ham hjemme i hans logis, den store stue, hvor han havde bygget hus til sine hunde, et hus med to etager, hvor alle hundene boede over hinanden …

Der lå de. Dyrene, hver i sit rum, stille, med hovedet ud af hullet og bare stirrede, med øjne, der var ligeså sørgmodige som Tims.

Og Tim sad midt iblandt dem.

Sådan et stilfældigt selskab, som det var …

Alle hundene var kastrerede.

Tim havde fået et nyt dyr. En dag, Fritz kom derop, lå det blodigt og lemlæstet på et tæppe.

– Så, sagde Tim og så ned på den sårede hund med sine matblanke øjne: nu er det dyr mere menneskeligt end menneskene …

Ja, Tim havde ret: menneskene var dyr. Der *var* ingen forskel på denne verdens skabninger: Blev vi ikke alle født i en pøl af blod, og vi døde i en pøl af stank.

Og de livsens øjeblikke, hvor vi *levede*, var dyriske, så dyriske som begyndelsen var og enden var.

Fritz blev ved at se ud på disse par, som kurrende gik forbi, og han betoges af et tilbagestængt, ætsende raseri mod disse tåløbere, øjesmiskere, hyklere:

Dyr var de, dyr, som ville mætte sig.

Tåber var de: tåber var vi alle.

Vi hægede os, vi plejede os, vi arbejdede med tusindfold møje. Vi gav dage hen, år hen, vor ungdom hen, vor kraft hen, vor hjernes opfindsomhed hen – og en dag har dyret rejst sig, dyret i os, som vi er.

Fritz lo. Og han følte uvilkårligt på dette sit legeme, plejet et helt liv, lagt øde på et kvart år.

En artist kom ud gennem døren. Han ventede et øjeblik, så kom hans mage ud, og de vraltede frem ad fortovet.

Fritz så efter dem, og han blev ved at le.

Og så *de*, der giftede sig, de parrede for livstid, som åd deres daglige brød og tjente forplantningen.

Mistede ikke *de* deres krop? og som tykke droner bulnede de ud og lagde sig bug til under regelmæssighed? Og opdrættede

børn til fortsættelse.

Tåber – tåber.

Fritz blev ved at stirre på de vandrende par. De blev mere ømme. De jagtende blev mere nærgående. De søgte ind i skyggen, og de købslog mer uforblommet.

Inde larmede klovnerne. "Cri-cri"erne skreg. Ud lød det over alle hoveder, ind i alle ansigter, til alle par – som idiotiens triumfsang.

Fritz stod op.

Han slængte et pengestykke på bordet.

Så gik han.

Inde i restaurationen steg halløjet. De vrælte, de skreg og de lo. Det var Trip som begyndte at synge. Og pibende, fløjtende, kaglende faldt de alle i; med klovngrimasser, med gebærder fra manegen, med vrængende munde sang de:

Amour, amour,
oh, bel oiseau,
chante, chante,
chante toujours.

Udenfor på fortovet stansede parrene, så ind ad døre og ad vinduer, og, lænede til hinanden, lo de.

Så nynnede de, to og to, klovnernes melodi. Helt ud i mørket hørte man dem nynne.

Amour, amour,
oh, bel oiseau,
chante, chante,
chante toujours.

Fritz var kommet ud på pladsen. Inde så han de gale klovner, ude de elskende par, hovederne gik, blidelig, følgende takten.

Og pludselig begyndte akrobaten at le; lænet op til en lygte, lo han og lo han, vildt, vanvittigt, ganske ustyrligt.

Der kom en ordenens håndhæver hen og stirrede på denne herre i silkehat, der forstyrrede den offentlige fred.

Men herren blev blot ved at le, så han rystede, mens han forsøgte at synge:

Amour, amour,
oh, bel oiseau,
chante, chante,
chante toujours.

Så gav også ordenens vogter sig til at le, lige på én gang, uden at vide hvorfor. Men derinde blev de ved:

Amour, amour,
oh, bel oiseau,
chante, chante,
chante toujours.

Fritz vendte sig. Han gik *der* hen.

IX

Endnu en gang drønede bifaldet, og Louise viste sig igen.

Så begyndte staldmestrene at trække det store net sammen. Det lød, som om storsejl hejstes, mens musikken tav.

– Hr. Fritz og Mlle. Aimée vil uden net udføre det store spring.

Et par staldkarle rev med store river manegens sand. Så var der færdigt. Staldmestrene ventede som en skuldrende garde.

Amour, amour,
oh, bel oiseau,
chante, chante,
chante toujours.

Fritz og Aimée kom med hinanden i hånden. Hilsende bukkede de midt mellem de tilkastede blomster. Så svang de sig op i de lange, ventende tove.

Tusinders øjne fulgte dem.

Nu nåede de. Et sekund hvilte de ved siden af hinanden.

Der gik som et gys gennem mængden, da Fritz slap og fo'r frem – et gys, der sitrede som over et eneste legeme.

Men de havde aldrig arbejdet sikrere. I den åndeløse stilhed lød hændernes tag fast om de raslende gynger.

Fritz fløj frem og tilbage.

Aimées øjne hang på ham – store og matte i glans som et par lamper, der snart ville slukkes.

Valsen steg, og gyngernes leg blev voldsommere.

Som stakåndet kom det ængstede bifald.

Amour, amour,
oh, bel oiseau,
chante, chante,
chante toujours.

Nu løste Aimée sit hår, som ville hun hylle sig ind i en dunkel kåbe; oprejst ventede hun i gyngen foran Fritz. De store spring begyndte.

De fløj, de fo'r. Som fugles skrig lød deres kommandoord over valsen, og det var, som alle tanker forvirredes.

– *Aimée, du courage.*

Han fløj igen.

– *Enfin du courage.*

Han greb igen.

Aimée så kun ham – hans legeme; hun syntes, at det lyste. Bifaldet tog på igen; det drønede. Valsen steg; den jublede.

Han ventede foran hende.

Aimée vidste kun, at hun pludselig løftede sin hånd, og svingende vidt ud fra den svajende gynge, løste hun hængslet der holdt den.

Og Fritz fo'r frem.

Hun så ikke mer, og der lød intet skrig.

Som faldt der en sandsæk mod manegens jord, hørtes det kun, da hans legeme faldt.

En tusindedel af et nu ventede Aimée i sin gynge: Hun vidste ikke, at døden var vellyst før nu … da hun slap og skreg og styrtede.

– – –

Nu var der stille i cirkus.

Som om alle bånd sprængtes, var hundrederne flygtede i forfærdelse, mænd satte over barrieren og løb, kvinder stuvedes sammen i indgangene og flygtede.

Ingen ventede, alt flyede. Kvindernes skrig hørtes som knivstuknes.

Tre læger løb til og knælede ned hos ligene …

Så var der blevet tyst. Som ville de gemme sig, listede artisterne rundt i deres garderober uden at klæde sig af. Lydt

var der, så hver lille støj skræmte.

En hviskende staldkarl kom hen til den ventende læge, og de løftede ligene op og lagde dem i det samme sejl.

De bar dem tavse ud, hen gennem gangen og stalden, hvor hestene blev urolige i deres båse. Artister fulgte som et underligt sørgetog, i pantomimens mange dragter.

Den store rustvogn ventede.

Det var Adolphe, som steg op og lagde dem derind i mørket, – de to, først Aimée og så broderen, ved siden af hinanden. Deres hænder var faldne så dumpt ned mod rustvognens bund.

Så slog de døren til.

Der hørtes et skrig igen, og en kvinde løb frem og klamrede sig til den sorte vogn. Det var Louise, som de langsomt slæbte bort ...

– – –

En kellner fra restauranten løb gennem den lange gang, skræmt af en spøgelsesfrygt, midt i lyset.

Han skreg på en læge:

Der var en dame, som lå i krampe i restauranten.

Der kom en af de tre læger til, og der råbtes på en vogn ...

Den kørte frem, med prangende våben på dørene, og en dame blev, støttet af lægen, ført ud ...

Hendes ekvipage måtte standse et nu. Det var rustvognen, som spærrede gaden.

Så kom ekvipagen frem og kørte videre.

På passagen var der lys og mylder. To unge mænd var standsede under en lygte. Med glade og frittende øjne så de ud over det store marked ...

To andre kom til og fortalte om "begivenheden".

Der bandedes noget, og man forklarede det foregåede med mange håndbevægelser. Så drog de to nyhedsbringere videre.

De to andre gentlemen blev stående.

Den ene af dem slog med stokken ned i brostenene:

– Nå, sagde han: *Mon Dieu, les pauvres diables.*

Og lidt efter begyndte de at nynne igen med øjnene ud mod den myldrende mængde:

Amour, amour,
oh, bel oiseau,
chante, chante,
chante toujours.

De sølvknappede stokke lyste. Unge mænd slentrede frem i lange kapper ...

Amour, amour,
oh, bel oiseau,
chante, chante,
chante toujours.

Der var netop den aften meget livligt på markedet.

Om "Excentriske noveller"

Forfatter: Herman Bang (1857-1912).
Org.udgaver: *Excentriske Noveller:* Andr. Schous Forlag, København 1885 – *Les Quatre Diables:* Ugebladet København, 1890.
Denne udgave baseret på: *Excentriske noveller* efter førsteudgaven. Les Quatre Diables efter Værker i Mindeudgave, Gyldendal/Nordisk Forlag, København 1912.
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Zygmunt Waliszewski (1897-1936): *Circus-scene (Svetlana)* (1916).

ISBN 978-87-7979-984-4
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-218-0 (Ølstykke 2011).

www.ebib1800.dk

